

SAN MARCOS

Maach peerdu aajem Jesucristo igwia jöoi Marcoou phã puatarr

Chi phätarr. Marcos chan Mateojö Jesús dñi äba iyüu thach khöba, irua nem jaumamjä thum ich jügüucha ũrba, ni irua öor dauderraa nem waaujerrjä thum oobajim ich daúacha. Magua chi müg maach meúa traduciitarr khünnau pöd sñi negöon meúa simjö thum ich daúa ootarrjö phãbajim, ichdëujã chi Jesús dñicha wënürraa-jerr khünnag jëeu oowi amau jaumamta phätarr aawai. Mamü Jerusalem pierr arr aawai tale irua chi oon ich daúacha Jesús oojim. Mamü maagwai agtha chi jöoicha khaba sñi ëwan sñejim. Örau khïirjuawai ich khãijã ajim aajem Jesús thöopäaig pür autarr edaar ëwan äb börrjöou öpürnaa i ëudee matarr (14:51-52).

Simón Pedro khapeer anaa (1 Pe. 5:13) Bernabé khod ajim aajem (Col. 4:10), ich Marcos. Mag Pedro khapeer arr aawai irua örag jaau nürarr ũurjerrta jür ichdëu phäjim anaabá. Ich müg Marcopai ïchab Juan a thüürjeejim; ajapcharan Juan Marcos ajim i thür (Hch. 12:12).

Khan jawaag ajï. Chadcha Marcoou Jesuu iekhamatar-rta jaau sim, mamü ürcha örag jaaum ig simün irua nem waumatarrta dawaacha oopi sim. Magua Marcoou oowai Jesús chadcha ich Ëwandam Iewaa atarrta sñi ich Aai chogkha bëejim; mag i chog aawai ich Jöoirau nem waupim khösimpier wawaagta bëejim. Magua chadcha ichdëu ley jaunaa, mepeenjä öor mor eemua dau daau öbeerpäinaa, amag meürrau aadëphum aig irua dawaata ich jua theeg örag oopiejeejim. Mag irua nem waumatarr gai ich jua theeg oopijieb mamü, chikhamnau i juau thöotarrjä deeu iuu phiidabarm gaaita ürcha örau i jua

theeg oojierram. Maguata peer libro jãrrchapaím Mar-coou aata jaau sim (11:1–16:18).

Juan ðor pör choomieu Ëwandam iek jaau nurrarr
(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9; Jn 1:19-28)

¹ Warrcha maach peerduajem iek jawaag Jesucristo Ëwandam Iewaa bëetarran mÿgta ajim aajem: ² Warr jöoingar Ëwandam i jaaumie Isaías khararrag Ëwandamau ich iek phãpiewai ich Chaai püijuuta jaaujim anaabá. Pari mag ich Chaai püiju na deelum igwia ich Chaairagta magjim anum:

“Iewaa, mua pü na mÿch iek jaaujem püiju.

Mag wounauta pü na pü maju ee ðrag pü barju jajawag-maju, thumaam khunnau pü iek ðrm khösi sïi pü nÿ naamkhïir” ajim anum. (Mal. 3:1)

³ “Mag woun ajappai ðor barba aajem aar sïejemuata ich aar ðor barbaimaawai pü jaaumamua, ‘Ya maach Pör bëeimÿ sim’ a jaaumaju, pü igwia.

Mag pü igmamua, ‘I bëeju nawe pãach thãar khïir khaugbat’ a jaaumaju, thãraucha khösi pü iek ðkhamkhïir.” (Is. 40:3)

Magta ajim aajem Ëwandamau ich Iewaag, Juan igwia.

⁴ Mag chi Ëwandam Iewaa maju na i jaau nurrarr Juan ajim aajem, chi ðor pör chomie. Warrgarwe chi Juan igwia mag nurraru jaautarr aawaita chadcha thum ich agjöo öbëbergmamua Juanau ðrag, “Pãach khaibag äsie ewag khïirjuwia, Ëwandamag chugpaapi jëuwia, mÿrug pãach pör choopibat; magbaawai Ëwandamau chadcha pãar khaibag chugpaapüiju” a jaaujeejim anaabá.

⁵ Mag irua jaau nurrum ðrbaawai bëejeejim aajem: Judea durrar khunn düi Jerusalén phöbör eem khunnpa, i iek ðraan. Mag amach jÿgÿucha ðrwia, äsie ewag amach khaibag khïirjuwia, meerba jaanaa amach pör

choopibaawai, Juanau am pör choopüimajim aajem, döjä Jordán ee.

⁶ Juan chi òr pör choomie khajūan camello ëu dënta kha sīejim aajem. I āi jūajemjā nemhëu dën ajim aajem. Maagwai irua khoojerr, asphit ajim anaabá pamiel düi. ⁷ Mag wounau òrag jaauwai, “Mug ed gaai m̄ ãudee jöpcha woun ãb bëejugui” aajeejim an̄m. “Ma m̄ khãaijã ürcha iek theeg sim. Mag m̄ khãaijã ürucha iek theeg sīewaita m̄ chan mug chirum aig sīi i chogkhaagpaijã serbiiba chirum. ⁸ Muan sīi dödamaupai pãar pör choo chirum. Pari ichcha bëem ed gaai ichdëun pãrag ich Ëwandam Akhaarchata deejugui” aajeejim aajem òrag, mag Jesús bëeju igwia.

Juanau Jesús pör chootarr

(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)

⁹ Mag Juanau òr pör choo n̄rrum jaarta Jesucristo Ëwandam Iewaa bëejim aajem, Galilea durram phöbör Nazaretmua. Mag ich aig pierrwai Juanau döjä Jordán ee i pör choopüijim aajem. ¹⁰ Mag pör choowia dö eemua öbëraau oowai, edaujãata weeudubaadëm eemua Ëwandam Akhaarta duburjöö khitum i gaai jupcheeg wëwëwë urum oojim an̄m. ¹¹ Magbarm ee ichab ügtharmua òr iekjö, “Iewaa, p̄nta m̄ Chaai m̄chdëu jãsehne wai chitum̄; p̄ gaaimua m̄ onee chiraaajem” abarmjã ürijim aajem.

Dösãtau Jesús khūgurju êkhatarr

(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)

¹² Mag pör choo aaipawi i durrpabaadëm ee, ich Ëwandam Akharaucha warp òr chukag ee i warrjim aajem. ¹³ Mag mam mawia cuarenta días sīejim anaabá, durr warp òr chukag ee, maach khoojem nemkham ee. Mag i sim aigta dösãtau bëewia irig sëukhabaichëjim

anaabá, i khūgur awaag. Maigmua chi dösāt petarr ēudee jūrr Ēwandam chognaauta ügtharmua bëewia i khīir jāsenkhachējierram aajem.

Jesuu warrpem Galilea durr Ēwandam iek jaaubaaderr
(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)

¹⁴ Mag khur Jesús majim aajem Galilea durr, ōrag “Ēwandamau ōor thumta ich dēnkha aum khōsi sim” a jawaan. Mag i maawai rey Erodeeu Juan p̄r auwi cárcel deg pūitarr khur ajim aajem. ¹⁵ Mag Ēwandam iek jawaanta marr aawai ichpai igwia jaaumamua, “War-rgurwe Ēwandamau Juan ēudee woun āb pūiju a jaaujerr īsta barbaichēmguī” ajim an̄m. “Maagwai īsin chad Ēwandamau thumaam kh̄un ich dēnkha aum khōsita sim. Pari magaagan pāach khaibag āsie ewag khīirjunaa iseg n̄m dūi thāraucha maach peerduajem iekta ūkhabat” aajeejim aajem ich Jesuucha ōrag.

Dō ūamien jayap Jesuu ich dūi thūrphē arrtarr
(Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)

¹⁶ Biek āb Jesús thūrrdō Galilea an̄m igaaau n̄rr̄mua ōor numí dō ūrēu n̄m ooimajim aajem. Makh̄un Simón ajim aajem ich naam Andrés an̄m dūi. Ich makh̄un dō ūamien ajim aajem. ¹⁷ Makh̄unag Jesuu, —Idēu pāach red p̄awia m̄ dūita wētarrau ajim an̄m. Ich jāg pāach m̄g sīi dō ūa gaapai n̄mjō, m̄g atag jūrr m̄ iek ōrag jaau gaaipaita n̄sijugui ajim an̄m amag.

¹⁸ Mag chadcha amachig magbarm bürre amach red p̄awia Jesús dūi ērēujim aajem. ¹⁹ Mag ērēubaadeeu ag atkhajārpai deeu ōor numí botedam ee amach red thūrrdū sīsid̄m kha n̄m ooimajim aajem. Makh̄un jōoi Zebedeo chain ajim aajem, Santiago Juan dūi. ²⁰ Makh̄unjā Jesuu ēurrjim anaabá ich dūi. Magbaa amach aai Zebedeo

ich phidkhaajem khũun dũi bote ee puawia i dũi wõtjim aajem.

*Jesuu woun ãb dösãt bẽnũu baarjerr monaautarr
(Lc 4:31-37)*

²¹ Mag wõtwi, Capernaum phõbõr ee barwia, jua ùnijem ed aadeewai, judionaan Ēwandam iek jaaujem ee mawia, õrag Ēwandam iek jaaubadẽjim aajem, ich Jesuu. ²² Mag irua jaaumam ũrwia, aig õor i iek ũr narr khũun jũgderraa naajim aajem, amachdẽu ũurwai Jesuu jũrr Moiseeu ley phã puarr jawaag chi khaphũm khaphũm aajem khũun khãyaujã jaau khapcha jaaumam ũrwia. ²³ Mag Jesuu Ēwandam iek jaau sim aig woun ãb mor ee bẽn khaigbam wai sim sũejim aajem. ²⁴ Mag wounau Jesús oo athaawai chi bẽn i mor ee simuata thet ãa anaa irig, —Jesús Nazaretpierr! Idẽu maar sũi khajapha siubá ajim anũm. Puan sũi maar õpãainta urum. Mua pu khaphũ chirũngui ajim anũm, pu jammua urú. Pu Ēwandam Iewaa ãgth-armua bẽetarr khabahab, warrgurwe Ēwandamau puju a jaaujerr ajim anaabá irig chi mepeer garmua.

²⁵ Magbaawai jũrr Jesuu chi meperagta meeukhanaa, — Khũu abá. Puçhta warag jãg woun mor eemua õbõrbaad ajim anũm.

²⁶ Jesuu mag iekhabaa, chi mepeer mag woun mor eemua wiwiug õbõrbaadeeu, warre jẽkhuť phũphũrgpũi-wia, chi wounta iek chuk puajim anaabá. ²⁷ Őrau amach daúa mag oobaawai dauderraa nũm iekhau amach wir aigpai, “¿Jãga jãg wounau iekhaawai meperaupa i ipierraa nũma?” anaajim aajem. ²⁸ Jesuu mag woun mor eem mepeer jũrbapũim jõpchata Galilea durr ee maimua ag bigaau phõbõrdam nũnũidũm eem magwe khakhapdõ jõisijim aajem.

Simón phaauhūan Jesuu monaaupūitarr
(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)

²⁹ Mag judionaan Ēwandam iek jaaujem deg Jesuu ōrag Ēwandam iek jaau sīewia öbëraau igbaadëjim aajem, Simón Andrés düi joobaajerr di aar. Mag i mam düi i khapeen numí wëtjim aajem. Makhūun, Santiago ajim aajem Juan düi. ³⁰ Mag wëtwia Jesús deg pabaimaawai aigum khūunau irig jaaujim aajem, Simón phaauhūan put ee khūunmieu mor mas sim. ³¹ Ichig mag jaubaa, aar dubwia, i jua gaai purnaa ügthaag phiriu aujim anaabá. Mag phiriu atham bürre chi khūunmiejã thumbabaadeewai warag phiidawia am jāogjim aajem.

Khëubaadëm ee Jesuu ðor pòm monaaupūitarr
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

³² Maimua ya edau khëubaadëm ee, ðrau amach aau-naan khamor machag khīirpierr wai narr khūun düi dösät bënëu sīsidumpa Jesús aig waibëemajim aajem. ³³ Mag warag thum phöbör eem khūun bëewia i sim di aig puertdi igaaute daugajärm magwe pos aphöbaadëjim anaabá. ³⁴ Mag, sīi khajapham khamor machag khīirpierr wai sīsidüm ich aig aubëemarr khūun monaauumam düi ichab mepeenpa ðor mor ee sīsid arr jür wërpmajim aajem. Chi mepeenau i khaphū naajim anaabá, i chadcha Ēwandam Iewaakha sim. Mamū ich Jesuu būurjã amag iekhapiba aajeejim aajem.

Jesuu Galilea durr Ēwandam iek jaau phūurdu nūrrarr
(Lc 4:42-44)

³⁵ Jesuu ichdëu mag ðor pòm monaautarr ag no-ram edaraawe phiidawia phöbör igaau warphaapai ich ap majim aajem, ðor chukag ee, Ēwandamag jëwaan. ³⁶ Magbaawai Simonau tagam khūun ich khapeen düimua

i j̄r w̄n̄r̄rawi oobaimaawai ³⁷ irig jaaujierram aajem, ðor thumaam kh̄n̄nau mag i j̄r w̄n̄r̄ram.

³⁸ Mam̄ magbaawai j̄r̄r ichd̄u amag magjim an̄m:

—Chawag dewam ph̄b̄ör dakhapaim aarta w̄ttarr̄au, j̄r̄r mamaam kh̄n̄nagj̄ Ëwandam iek agj̄o jawaag. War-rj̄a mag jawaanta m̄ b̄ejimgui ajim anaabá.

³⁹ Ich mag Jesuu Galilea durr ðor n̄n̄id̄umpierr Ëwandam iek jaau n̄rranaa judionaan Ëwandam iek jaaujem degj̄a jaaujeejim aajem. Mag n̄rr̄m̄ua ðor mor ee mepeer khaigbam wai s̄sid̄mj̄a warre dau daau öbeerp̄i maajeejim anaabá.

Jesuu woun ãb kokobé b̄n̄u bar sierr monaaup̄itarr

(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

⁴⁰ Biek ãb woun ph̄ie kha dodoso sim Jesús aig b̄ewia i kh̄irp̄hee kaniu ph̄öbkhach̄wia irig, —Pua kh̄ös chir̄m khai, m̄g ph̄iedau warre m̄ gaaimua chugpaabap̄i aich̄ejim an̄m irig.

⁴¹⁻⁴² Magbaa Jesuu i dau aug khaugwi i gaai p̄rnaa irig, —Mua p̄ monaaup̄im kh̄ösi chir̄m. Monaau chirs̄i magan ajim an̄m irig. ⁴³⁻⁴⁴ Magwia Jesuu irig, Mua m̄g p̄ch monaaubarm oob ðrag jawam ajim an̄m. Magju kh̄ai nacha Jerusalén mawia Aai i j̄eujem degam phad̄g p̄ch mor oopibaimá. Maimua Moiseeu iek ph̄atarr gaai jaau simj̄o p̄ch monaaubarm paar nemchaain ofrendakha deebá ajim an̄m, p̄ch m̄g monakha chirs̄im ðrag khap amkh̄ir.

⁴⁵ Mam̄ Jesuu mag ich monaautarr ðrag jaaup̄iba arrta ich n̄rr̄umpierr jaubaad̄ejim anaabá. Mag gaaimua Jesús tag ph̄b̄ör ee parhooba öb̄erju khaba, ðor chukag ch̄uita s̄isijim aajem. Mam̄ maḡm ãba, mam ph̄b̄ör igaaui i sim aar dur̄pierram kh̄n̄n i aar baarjeejim anaabá.

2

*Jesuu woun ãb khapá juser khitum monaautarr
(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)*

¹ Jesuu mag woun monaupütarr khur khãai khapan-cha khaba num ee, phöbör Capernaum anumug majim aajem. Mag mawia barbaimaawai sïi phöbör eem khunau i barbaimam khakhapdö jöisijim anaabá. ² Mag amachdëu i deg pabaichëm khaug athaawai aig bëe thunumua ðor pöm pos sïi puertdi igaaum magwe phëu thunëisijim anum. Jesuu mag pos thunum khunag Êwandam iek jaau sïejim aajem. ³ Mag num ee ðor jayapam khunau woun ãb khapá juser khitumta pa buurkham gaai jiir aibëejier-ram aajem. ⁴ Mag aibëewi Jesús sim aar mag woun wai dubaag êkha naajim aajem; pari mag puertdi igaaü ðor phëu thunum khurau pöd ierrag wai dubju khaba aawai, ügthaa dihëu ür waaidutkhawia, chi Jesús sim ürü dihëu magar auwi, chi pa buurkham gaai jügadau jükhanaa mag chi khapá juser khitum eeg jiir burrpüijieram anaabá, Jesús sim aigcha, amach aunaan monaupüiju khaphu narr aawai. ⁵ Jesuu amau mag khïirju numjä khaphu sierr aawai chi khapá juser khitumugta, —Pu pekau thum ya mua chugpaabapüimgui ajim anum.

⁶ Mam mag iekhabarm ürwia Êwandam iek jawaag ithee chi machnaan aig narr khunau amach wir aigpai, ⁷ “¿Ma chijäg wounta Êwandam dau na mag khaigba i jüur iekha sïma? Ába Êwandamau khabam chan maach pekau chugpaa auba aajem” ajierram anum. ⁸ Mam amau amach ödegpai mag khïirju numjä Jesuu khaphu sierr aawai amag, —¿Pãrau khandhee pãach ödeg jäg khaigbata khïirju num? ajim anaabá. ⁹ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjä dau daau ooba naawai pãrau khïirjuawai chad-cha phithurg chukhu thumaam khunau mag iekhaju

aai n̄m a n̄wa? Mam̄ mua irig, “Phiid̄wia p̄ch pa b̄urkham ābam̄ug ph̄e auwia petá” akhiin, ōrau amach daúacha ooju, i monaau s̄isi wa monaauba kh̄ijā ich mag s̄isim. Magua p̄arau m̄ d̄enjō chan cha mua jawaagpamjō abajugui ajim an̄m. ¹⁰ Mam̄ m̄uch chi Emkhooi Iewaa Ēwandamau ich juapá deetarrau chadcha m̄ug j̄eb̄ gaai ōor pekaujā chugpaaju aai chir̄m p̄rag khap amkh̄ir, mua p̄rag oopikhim̄gui ajim an̄m.

¹¹ Magnaa chi khapá j̄user khitum̄ugta, —Phiid̄wia, p̄ch put ābam̄ug juurwia, p̄ch diig petá ajim an̄m.

¹² Magbaawai ag b̄urre chadcha phiid̄wia, ich wai b̄etarr pa b̄urkham d̄ii ich putpa ābam̄ug ph̄e auwia, thumaam kh̄un dakh̄ir nem moná dawag öb̄erbaad̄ejim anaabá. Mag öb̄erbaad̄em oowi aig narr kh̄un daud-erraa n̄isijim an̄m. Mag n̄m iekhau Ēwandam thō iekhamamua, “Ēwandam, ag na marau b̄urr̄jā m̄ug nem ooba aajemta ĩsta chadcha pua marag p̄ch jua theeg oopibarm. P̄chta chadcha chi jua thierriu Ēwandam” anaajim aajem, irig j̄eeumamua.

*Jesuu Leví ich d̄ii ěeurrtarr
(Mt 9:9; Lc 5:27-28)*

¹³ Jesuu Capernaum ph̄öb̄ör ee mag woun monaautarr khur petajim aajem deeu Galilea th̄urrdöog. Mag mawia i barbaimaawai, ich aig j̄urram kh̄un ph̄ēph̄ēukhamua ōor pos aadeewai, amag Ēwandam iek jaubaad̄ejim aajem. ¹⁴ Mag jaau s̄iewi petaau j̄öi āb Alfeo an̄m iewaa Leví an̄m̄ta ooimajim an̄m. Mag Leví Romaam gobierno d̄en d̄ēbpaar j̄eeujem arr aawai ōrau ichig d̄ēbpaar phagaan b̄eejem ag mes bigaau p̄ar s̄iejim an̄m. Mag oobaimaawaita Jesuu irig, “M̄ d̄ii marrau” abaawai, phiid̄wi, chadcha i d̄ii petajim anaabá, i kha ogd̄uba n̄urraag.

¿Khan jǎgwia Jesús pekaupan dúi thach khoojeejĩ?

(Mt 9:10-13; Lc 5:29-32)

¹⁵ Biek āb Jesús ich khapeen dúi Leví di aig thach khö sīejim aajem. Maig naajim aajem ĩchab ich Leví khapeen agjō gobierno dēn dēbpaar jēeujem khūun. Maimua ĩchab ōor khapan i ēudee bēetarr aawai amach khaibagau thārphōokham khūunpa aig thūnaajim aajem, Jesús dúi ābam mes gaai thach khoowai. ¹⁶ Mag i makhūun dúi āba thach khö sim aig fariseonaanau Ēwandam iek jawaag chi machnaan dūimua chi Jesús dúi wēnūrraajerr khūunagta jēeuchējierram anūm:

—¿Jāga jǎg pǎar maestro sīi dēbpaar jēeujem khūun dúi pekau pōm sīsīdum khūunpa āba thach khö sī? ajierram anūm.

¹⁷ Mamū amau mag iekhabarm ūrwia Jesuu amag magjim anūm:

—Kha monakha nūm khūunau chan doctor igba aajem. Mor masim khūunta doctor iigjem. Mū chan būurjǎ pekau chukhu wajapha khithēem aajem khūun jurāanjǎ bēeba, mūun ōor pekau pōoma khithēem khūun peerdu awaanta bēejingui ajim anaabá, khīirjug iuur aumkhīir. Maguata mag am pekau pōm nūmjǎ igba, am dúi thach khö chirabab hab ajim anūm, amjǎ Ēwandam dēnkha awaag.

¿Khan jǎgwi Jesús khapeen sūrkhaba aajeejĩ?

(Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)

¹⁸ Khāi āb fariseonaan igar nūm khūun Juan chi ōor pōr choomie khapeen dúi thach khōba sūrkha naajim aajem. Mag nūm ee ōrau Jesús sim aar wētvia irig maguimajierram anūm:

—Fariseonaan igar nūm khūun maimua Juan khapeenjǎ sūrkha nūmta, ¿khan jǎgwia pū dúi wēnūrraajem khūunta jǎg sūrkhaba nū? ajierram anūm.

¹⁹ Magbaa Jesuu amag magjim anūm:

—Pārau oowai, ¿chi jua p̄r sim woun onee ich ʉi d̄i thach khö n̄mich, irua ðor ich jua p̄r n̄m ee thürtarr kh̄un s̄i b̄ewia ökh̄irjuu ohoodö naajē, s̄rkh̄aawai b̄ūrj̄ā thach khöba? Magba aajem. ²⁰ Magua ich agjō m̄ d̄i w̄n̄r̄raajem kh̄un̄j̄ā s̄rkh̄aba n̄m. Am s̄rkh̄ajuun, m̄g atag m̄ am jaajō am d̄i chit̄um p̄r atham ed gayan chadau am amach kh̄irauta s̄rkh̄awia ĩchab thachj̄ā khöba n̄isip aju, gaai machgau. Mam̄ m̄ugwaiwe chan am s̄rkh̄aju khaba n̄mguī ajim an̄m, agtha m̄ am d̄i chiraawai.

²¹ Magnaa, 'Pādē kh̄irjubat ajim an̄m. Pāraun chadcha p̄āch jōoinau jaaujerrjō thach khöba s̄rkh̄a n̄m. Mam̄ p̄arau jāg mua iek iur jaau chir̄mj̄ā khōsinaa agjō warrgarm kh̄irjug chi jōoij̄ā agtha khōsi w̄n̄r̄r̄m̄n, magan mag kh̄irjugan s̄i put iur auwia j̄urr khajūa jōoi gaai ph̄eekhabarmjōta s̄sim. Ābmua kh̄aij̄ā put iuriu khajūa jōoi gaai ph̄eekhakiin, mag put iur i p̄chd̄abaadēmua chi kha sim ee th̄rrd̄abaadeeu warag ich warr s̄ierr kh̄aij̄ā nem w̄g s̄isiju. Magua chi m̄ iek ūkha simua chan m̄g iek iur mua jaau chit̄mj̄ā ūkhanaa pōd amach jōoin ij̄ā agjō ʉrkh̄aju khaba simgui ajim an̄m. ²² Wa magbam khai, vino ðrr achpamkh̄ir nemh̄eu jōoi d̄n th̄rkha sim ee p̄barmjōta aju: Chi vino ðrr achpabaadeewai, chi nemh̄eu jōoiraa s̄iewai, āwatba j̄gd̄abaadee chi vinoj̄ā ārbaadēm d̄i chi nemh̄ej̄ā ya tag serbiiba s̄isiju. Maguata vino ðrr achpamkh̄iran, agjō nemh̄eu iur eeta p̄ajemgui ajim an̄m amag.

Jesuu khan nemta jua ʉijem ed wauju aai s̄i a jaautarr
(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)

²³ Kh̄ai āb jua ʉijem ed Jesús ich khapeen d̄i trigodö ee dich w̄tumua chi khapeenau trigo phierr ahaug w̄t̄majim aajem. ²⁴ Mag trigo phierr n̄m oowia Moiseeu

Ēwandam iek phã pñatarr wajapcha ñurkhaajem khunnau Jesuug, —Pudë oobá: Jua üi ñum ed aawai büürjã phid-khaju khaba ñumta pñ khapeenau jãg trigo phierrnaa khö wënurrumwai ajierram anum. ¿Pua chan khaugbahab ajierram anum, jãgpai phierr ñumjã nem pöm eeu ñum düi äba sim?

²⁵ Magbaa jürr Jesuu amag magjim anum:

—Mamü ¿khani mü khapeenau khaigba abar? Magan ¿pãrau chan Ēwandam iek phã sim gaai thüürwai büürjã khaugbata aajeeb, rey David khakhitarrau ich khapeen düimua amach jäsöo aphöbaadee pan khötarr? ²⁶ Pãrau khaphü ñumgui ajim anum, warr Abiatar phadnaan pörkha sim jaar David ich khapeen düi Aai i jëeujem deg dubwia ag ee pan ofrendajö Ēwandam ithee wai narr khöpüitarr. Mag pan parhoobam khunnau khöju khaba, äba phadëupaita khöju aai sïejim anaabá. Mag sïerrta ichdëujã khöwi ich khapeenagjã deejimgui ajim anum amag. Mamü mag khötarr paarjã Ēwandamau am chig abajim.

²⁷ Jesuu amag mag iekhawi ichdëupai deeu ümaai amag magjim anum:

—Jua üüijem edan, üu öordam jua üi wënurramkhïirta Ēwandamau deejim; mamü mag ñum chan mag jua üüijem ed sürkha wënurrum gaaimuata maach üu wënurrum anum khabam. ²⁸ Maguata müch chi Emkhooi lewaa müg jëb gaaijã iek theeg chirumuata thumaam khunnag khan nemta wauju aai ñu a jaauju aai chirumgui ajim anum, jua üüijem ed awiajã.

3

*Woun äb jua jusar khitarra
(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)*

¹ Biek ãb deeu jua üüijem ed Jesús mawi Judionaan Ëwandam iek jaaujem deg dubimajim aajem. Maig woun ãb ooimajim anum thoom juadam jusar khitum. ² Maig naajim aajem ïchab fariseonaan, Moiseeu Ëwandam iek phã puatarr wajapcha uurkhaajem khun. Makhunau Jesuug büürjã dau thõba naajim anum, amach dakhïir Jesuu jua üüijem ed mag woun monaubapãaiwai irig, “Jãgan pua chan jua üüijem edjã uurkhabata chirab” a iekhaag, mag num düi ïchab magum gaaimua thethem khunagjã i khaibag waupi jawaag. ³ Mamü Jesuu amau mag khïirju num khaphu sïerr aawai warag chi jua jusar khitumugta, —Phiiduwia dayag pidú, maimua mau õor jãrr dunubaichë ajim anum.

⁴ Magnaa jürr chi fariseonaanagta, —Pãrau oowai ¿khan nemta maadëu wauju aai nu ajim anum, jua üüijem ed? ¿Õordam düi ajapha aju wa õor khaibag wauju? ¿Õor peerdu aju, wa õor thõuju? ¿Khani üucha sï? a jëeujim anum amag.

Mamü amachig mag jëeutarr ni ãbmuajã büürjã i iek ükhabajierram anaabá. ⁵ Mag ni ãbmuajã ich iek ükhaba abaawai amag khïir masi eerpanaa warag õkhïirjuu aadëjim anum, ichdëu oowai amau büürjã wir aig amach khapeen dau ee aug khaugba num oowia. Magwia chi jua jusar khitumugta, —Dayag jua uabá ajim anum.

Mag chadcha i ipierr ügthaag jua uabaawai warre jua monakkha sïsijim anaabá. ⁶ Mag chi fariseonaanau amach dakhïir mag woundam monaubapüim oobaawai khïir machgau warag amachta daau paaukhabaadëjierram aajem. Maimua rey Erodes igarm khun chi thethemnaan düi ãba biirduwia, “Jãga akhiin maadëu jãg Jesús pur auwia thõopükhamgui” a khïirju nusijim anaabá.

Jesuu Galilea thurrdo igaau õor põm monaupüitarr

⁷ Maigmua Jesuu ich khapeen ich dñi phë arrjim aajem, ich ag Galilea eepai thurrdo pöoma simug. Mag i mam dñi òor khapaana Galileapien Judeapienpa wëtljim aajem. ⁸ Jesuu mag òor mor masim khunn monaau nurrum a ùrphöbaadeewai òor pöoma i aig bëe thunnisijim anaabá: Jerusalenpien, phöbör Idumea anum aram khunn, döjä Jordán anum ee edau öbeerjem garm khunn, maimua phöbör Sidón anum dñi Tiro dakha phöbördam nunnidum eem khunnpa bëejierram aajem. ⁹ Mag òor pöm bëe thunaawaita Jesuu ich khapeenag ya ag nawe jaau wai sïejim aajem, sïi ich ithee bote khïir khaug wai naamkhïir, atcha òor pöm aadeewai thet ich phëeuthu aum ugua ag ee waaidug. ¹⁰ Ich mag ed Jesuu òor pöoma monaaukharëijim aajem. Mag òor pöm monaauamam amach daúa oo narr aawaita warag jurrum khunnau i gaai juaucha purchëm iigjeejim anaabá, amachjä monaaukhiir.

¹¹ Mag òor pöm wëjöm ee naajim aajem ìchab, mor ee thöthörrsöm bën paraa sïsidum khunn. Magum khunnau Jesús oowai warag aig bëenaa, i khïirphee kanieu phöbkhanaa wiwiukhamuata, “Punn chadcha Ëwandam Iewaa” aajeejim anum. ¹² Mam Jesuu chi mepeenag meerrau sïijeejim anaabá, thumaam khunn jügdaar mag ich jaau wënruram ugua.

*Jesuu ich dñi ogduba wënruramkhïir doce jur autarr
(Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)*

¹³ Mag Jesuu òor pöm monaau nurrarr khur durrst gaai waaiduwia ich dñi wënrurarr khunn eem ichdëu khösim khunn ich aig thürkha aujim aajem. ¹⁴ Mag ich aig thürkha auwia mag òor khapan ich dñi wënruram khunn eem ichdëucha doce jur aujim aajem, ich iek òor ee jaau wënruramkhïir püyaag. Ich makhunnata ich iek jaaujem khunnkha thürjim aajem, apostolnaan. ¹⁵ Maimua mag

doce j̄ar autarr kh̄uunag ĩchab ich jua theegj̄a deejim aajem, ich d̄enj̄o ðor mor masim kh̄uun monaanaa mor ee mepeer khaigbam s̄ısid̄umpa j̄ar w̄erpmamkh̄ı̄r. ¹⁶ Mag ichd̄eu doce j̄ar autarr kh̄uun th̄ur, mukh̄uun ajim:

Simón, (ichpai Jesuu Pedro a th̄urjim);

¹⁷ Santiago, j̄ooi Zebedeo iewaa, (ichpai ĩchab Jacobo aajeejim);

Juan, agj̄o j̄ooi Zebedeo iewaa, chi Santiago eeum; (Makh̄uun Santiago Juan d̄uıta amach numwe Jesuu “Boanerges” a th̄urjim aajem, am ib̄uurr wau th̄ur; mag “Boanerges” a sim aiguin, kh̄õrg pagth̄-umj̄o s̄ıerrj̄eem a sim̄u.)

Maimua mag tag

¹⁸ Andrés,

Felipe,

Bartolomé,

Mateo, (ichpai Levı a th̄ur s̄ıejim);

Tomás,

Santiago, chi Alfeo iewaa, (ichpai agj̄o Jacobo a th̄ur s̄ıejim);

Tadeo, (ichpai Judas anaa Lebeo aajeejim);

Simón chi Cananista, maimua

¹⁹ Judas Iscariote, (ich maguata ewag pawı thethem kh̄uunag Jesús p̄ur deejı ajıma, i th̄õomkh̄ı̄r).

Mag ich khapeen ich d̄uıcha ogd̄uba w̄en̄urraju kh̄uun j̄urkha auwi degag b̄eejierram aajem.

Õor iek meperauta Jesuug juapá dee s̄ıejim aajem

(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)

²⁰ Mag b̄ewı ōrau i deg pabaich̄em khaug athaawai i aig ðor p̄õoma biird̄ubaad̄ejim aajem. Mag ðor p̄õm b̄ee th̄unaawai b̄uurrj̄a jua par khabam gaaimua Jesuj̄a thach kh̄õba ni i khapeenj̄a p̄õd thach kh̄õba naajim aajem.

²¹ Jesús aar mag ðor p̄õm j̄urr ph̄ẽph̄eukham gaaimua

pöd thachjä khöba sim a ũr athaawai chi khodnaanau i awaan wëtjierram aajem, lökiebaadeewaita mag thachjä khöba simpïi awia.

²² Mag n̄m d̄i ičhab Moiseeu Ēwandam iek phã puatarr jawaag chi machnaan Jerusalén phöbör eemua bëetarr khunaujã i igwia, “Jãan dösätnaan pör Beelzebú aajem d̄i khapeerkha siewai ag juapaauta jãg òr mor eem mepeenjä dau daau jurkhuu n̄rrabahab” anaajim aajem.

²³ Mam̄ am mag iekha n̄m ich Jesuu khaph̄ s̄ierr aawai warag ich aig am thürkha auwi amag, —Mua pãrag jëeu ookhingui ajim an̄m: ¿Pãrau khĩrjuawai meperau ichdëupai wir aig ichjöm khun dawag jurkhuujiu khai? Meperau chan bën khaigbam chawag jurba aajemgui ajim an̄m. ²⁴ Gobiernoo khãijã òr pöm ich igar thun̄m jãr-rcha thöonaa amach wir aigpai wërbupikhiin, amach wir aigpai öbapãaiwai mag gobierno ich mag nem jua theeg s̄ierrabaju. ²⁵ Wa magbam khai, woun ãb ich chaain d̄iipai meeukhawi amach wir aigpai wërbukhiin, warag aaiduju. ²⁶ Ich agjõta singui ajim an̄m, mepeerjä. Meperau wir aig amach eepai juurhi phiriupũikhiin, magan warre amach öpãijuuta êkha phöbaadëm.

²⁷ Magnaa amag, 'Pãadë m̄ s̄eu awi wajapha khĩrjubat ajim an̄m. ¿Khaíu m̄g n̄m aig s̄i ãb jiernem wajapham d̄i ich di th̄a sim aig dubwi i nem jĩgkhaju khai? S̄i khapanaam khunau wa i khãai ũrũucharamua i ibũur auwi khabam chan pöd i nem jĩgkhabam. Ich agjõta s̄iebahab ajim an̄m, mepeerjä. M̄ i khãai jua theeg khaba chirakhiin, muajã pöd òr mor eem mepeen jãg dau daau jur wërbajugui ajim an̄m.

²⁸ Mag iekhamamua ich Jesuupai amag magjim aajem: 'Pãadë pãach jũgũucha wajapha ũrbat cha mua jawaag-pam: Ēwandamaun chadcha òr khaibag thumaa chug-

paaju, am parhoob iekhamarrpa thum. ²⁹ Mam̄ pekau āb sim, maan mua Ēwandam Akhaar jua theegau nem wau chitum oo numta warag mepeer gaai th̄ num̄u. Mag pekau chan Ēwandamau būrjā perdonaabamgui ajim an̄um, i Akhaar igwiata mag iekha naawai. Magua Ēwandam Akhaar igwiata mag khaigba iekham̄n, mag wounan Ēwandam d̄ui iekkh̄or p̄omata ich mag chirsijugui ajim an̄um, perdonaajā khaugba.

³⁰ Jesuu amag mag iekhatarran, Moiseeu Ēwandam iek ph̄a p̄arr jawaag chi machnaanau ich Jesús igwia “Jāan Beelzebú d̄ui khapeerkha s̄iewaita jāg nem jua theeg õor mor eem mepeenjā jurkhūi n̄rr̄um” a iekha narr aawai ajim aajem.

Jesús eeugpeenau amach ād d̄uimua i d̄ui iekham ig narr (Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)

³¹ Mag num̄ ee ich Jesús ād i eeugpeen d̄ui i aig b̄eejier-ram aajem. Mam̄ s̄i õor p̄om th̄num̄ khurau p̄od i aar dubba, daaugaj̄rpa i n̄isiwia j̄urr amach garmuata dawag i th̄r naajim aajem. ³² Magbaawai i aig narr kh̄unau irig, —P̄ ādau p̄ eeugpeen d̄uimua p̄ ūph̄uinpa daaugaj̄r p̄ jur w̄n̄rr̄um, p̄ d̄ui iekhaag aajem a jaaujierram an̄um irig.

³³ Magbaa ichd̄eu amag, —¿Chijā agá mag m̄ ād, maimua chijā kh̄un agá mag m̄ eeugpeen? ajim an̄um.

³⁴ Magnaa ich bigaau ohoodõ narr kh̄unag eerpanaa magjim an̄um:

—Cham̄ kh̄unta m̄ ād anaa m̄ eeugpeenau.

³⁵ Murugan Ēwandamau kh̄osimjõ nem wau num̄ kh̄unta m̄ ād anaa m̄ ūph̄uinau, maimua ĩchab makh̄unta m̄ khodnaanau ajim an̄um amag.

4

*Wounau nemjïir dau phöthurtarr ag nem ïgkhaa
(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)*

¹ Deeu ũmaai Jesuu Galilea thærrdö igaau Ēwandam iek örag jaabaadëjim aajem. Mag irua jaau sim ũurwai, sïi öor pöoma ich bigaau pos phæurbaadeewai, aig bote sïerr ee waaidæwia, dö jærpaapai oo jöisijim aajem, jürr mammua jawaag. Magbaawai öor pöm mag thænarrau durrpaimuata i iek ũr naajim aajem. ² Mag mos igaau öor pos thænæmæg ejemplodampa jaaumamua, —Mua pærag nem ïgkhaadam jaaukhim; wajapha mæ iek ũrbat ajim anæm.

³ Maimua magjim aajem:

—Biek æb, woun æb trigo dau phöon majimgui ajim anæm. ⁴ Mag mawi chi nemjïir dau irua phötarr, æaurag bü diichjem ee burrijim aajem. Magbaa nemchaain bæewia sïi thumaa khökhæipüijim aajem. ⁵ Maimua æaur khææn sïi mokpör jojoodög eeta burrijim aajem, ajappai jëb chukhu sïerr ee. Makhæænnan chi tharrphæen æu jöpcha tharrphëjim aajem. ⁶ Mamæ mag durrkhu ũrææ sim iekhau pöd ierr khaar jërkhaba ũrææta khaarkha khëkhëd arr aawai, ed pechag wææbaadeeu, sïi ë nanauk aadëmua phuabaadëjim aajem. ⁷ Maigmua ïchab tagam phötarr, miudö arr ee burrwia, chi miiuta nemjïir khæaijã bâau khaphí bâauwi, sïi chi nemjïirdam ichdëuta pör pæræu ich magpai dau aphææ næisijim aajem, sirphæg ee ag gaai jopjã jopba. ⁸ Mamæ tagam æu jëb wajaug ee burrtarran wajaug öbërwia æu nem ajaug sïi phur jopjim aajem, nem bich dapag maimuajã bich thææ, maimua pogkha bich daii; mamæ mag sïsidæm chan bæærjã chi vano chukhu.

⁹ Mag ïgkha öbaadeewai aig ich iek ũr narr khææ-nag, 'Keena, jüg ũræænaa chamæg nem ïgkhaadam mua jaaubarm wajapha ũrbat ajim anæm amag.

Khanthee ejemploouta Jesuu mag nem jaaujeejĩ
(Mt 13:10-23; Lc 8:9-15)

¹⁰ Mag Jesús aig òor pos thũnaawia ya òor jigdudu khabaadẽm ee, òordam agtha i dakhapai i khapeen dũĩ āba ohoodõ narr khũũnau khap aag irig jẽeujieram aajem:

—Ma chaig pua nem ĩgkhaadam jaau sierrau ʒkhani jaau simma? Marag jaubá ajierram anũm, wajarpha khaphũ aag ithee.

¹¹ Magbaa Jesuu amag magjim aajem:

—Pārau khaugam khõsi ũr naawai mũchdẽun warre pārag khaphũ api chirũm, jāgata Ĕwandam òor thāar ee s̄ieicheejẽ. Pari ar i iek būũrpaijā ũkhabam khũũnag s̄ii nem ĩgkha nũmuapaita jaaujemgui ajim anũm, ¹² maagwai mag s̄ii khajapham nem ĩgkhaadamjõpai ũurwai par amau amach jũgũucha ũrnaa amach dakhĩir nem wau nũm oo nũmjā oobamjõ amkhĩir; mag nũm gaaimua Ĕwandam-agjā amach khaibag chugpaapi jẽeuba aawai Ĕwandamau am khaibagjā chugpaaba amkhĩir.

¹³ Maimua amag, ' ʒMũg nem ĩgkhaadam merag chukhu khitũmjā pārau khaugbata nũ? ajim anũm. Mũg phithur khaba simjā khaugba nũm chan magan deeam nem jaaukhiinjā ʒpārau jāga khaugjuma? ajim anũm. ¹⁴ Cha mua nem ĩgkhaadam pārag jaaubarmũn mũga simgui ajim anũm: Chi nemjĩir dau phõ nũrrarr woun, woun āb Ĕwandam iek òor ee jaau nũrrũmjõta sim. ¹⁵ Maagwai mag chi nemjĩir dau òor bũ diichjem ee burrtarr, s̄ii ar Ĕwandam iek jaau nũm ũurjem khũũnta jaau simgui ajim anũm. Mag ũrnaa bũchkhun khaugtarrdam meperau bẽewia põr eem warre khĩir akhoopibapāaiwai ũrba arrjõo thũba nũmgui ajim anũm. ¹⁶ Maagwai āaur khũũn, chi nemjĩir dau ar mokpõr jojoodõg ee burrtarrjõta naabahab ajim anũm. Ĕwandam iek òrau jaau nũm amach jũgũucha

ũurwai warrpemun amau khõchag ùkha num. ¹⁷ Pari mag chi nemjĩir wajap khaar khaba arrjõ agtha Ēwandam iek gaai ubu khaba naawai, mag Ēwandam iek amachdëu ùkha num gaaimua amach phithurg aunaa, bigaau khunaujã amach dũi khaijbajujõ aadeewai, sũi warag agug oobamjõ öbërwi weetjemgui ajim aajem. ¹⁸ Maagwai ãaur khun sũi nemjĩir dau miudõ arr ee burrtarrjõta numgui ajim anum. Amau ĩchab Ēwandam iek ùrm khõsi ùr num, ¹⁹ pari ãsie deeu ewag khĩirjuajerram. Am khĩirjugan ãba riknaan khajuuta khĩirju sĩsidum, nem thum paraa aag. Mag khĩirju sĩsidum gaaimuata ĩchab, mag nemjĩir sirphug ee aadeewai sũi dau aphuu chëba nuisierrjõ, Ēwandam iekjã thãraucha ùkhawi i ithee nem wajapha wawaagjã serbiiba thunaabahab ajim anum. ²⁰ Pari ãaur khun thunumgui ajim anum, ar Ēwandam iek thãraucha ùkhawi, i dau na agchanaa, nem wajapha waaujem khun. Magum khunau ar Ēwandamau nem wajapha waupi jaauwaijã nem par daúa ooba aajem. Mag waum khõsi wau naawai amachdëu nem waju ayagpierr waaujem: ãaur khunau nemjĩir chi chëmiejõ dürrcha, ãaur khunau agpierrpai, maimua ãaur khunau buchkhunpai. Mamu thumaam khunau ichiita ichdëu khõsimjõ aajem a jaumajim aajem.

Lámpara nem ĩgkhaa

(Lc 8:16-18)

²¹ Mag jaautarr khur amag magjim aajem: 'Pãrau oowai, jkhaú õtdau paanaa sũi bathëe eegar wa nem bu ee khãijã ausĩiujë? Örau mag ausĩuba aajemgui ajim anum. Ötdaun paanaa dau garta ausĩiujemgui ajim anum, dau araraa oog. ²² Ich jãgta sĩebahab ajim anum agjõ Ēwandam iekjã. ĩswe chan örau agtha wajappai khaugba num, jãga Ēwandamau öor peerdu auju. Mamu jãg öt büug nem

oowai dawaa oojemjö, mæg atagta amau wajapcha khaphu nwisjugui ajim anum. Chi mag khaugba num khunan agtha khichag ee nem oo numjöta numgui ajim anum, büürjä khaugba.

²³ Magwi ich Jesuupai, 'Jüg ürünaa cha mua jaau chirumjö abat ajim anum amag. ²⁴ Maimua magjim aajem: Pārau mua nem jaau chirumta pāach thāraucha ükham khōsinaa, pör ee auna warag khaugam khōsi amun, ich Ēwandamau agjö pāar pör öphēr apiju, ich iek ajarpa khaphu amkhīir. ²⁵ Ar chi thāar onee urm khōsi ür num khunag Ēwandamau warag khīirjug deejugui ajim anum, ich iek khapcha amkhīir. Mamu ar ürmaphapai ür num khun khīirjug eemun, cha mua jaau chirumjö deeu ich iek sīepiba, khecheu aumajugui a jaumajim aajem.

Nemjūr dau bāaumam ag nem igkhaa

²⁶ Mag jajawagmamua ichab ich Jesuupai, 'Pārag deeam ejemplodam jaaukhingui ajim anum, jāga aajē ōrau mag mu iek ükham khōsi ükhawi amach thāar ee auwai. Mag mu iek amach thāar ee au numun, woun āb-mua nemjūr daudam jūr sībarmjöta simgui ajim anum. ²⁷ Mag jūr sībaawai tharrphēwia edaram magwe bāau ēēekham. Mamu mag bāau ēēekham chan chi jūirtarraujā büürjä khaugba sim, jāga mag ich appai bāaumamua ügthaa papagmá. ²⁸ Maan mag simun, ya jēb ee sīewai chi jēbēuta ich appaimua mag bāaupi sim khabahab. Nacha tharrphēwi bāau sim, maimua dürrcha aadeewai bi phūphūid aadēwi üüi jōsim. ²⁹ Maimua mag thunuu awi ya phur aadēm. Mag phur aadeewai thumaam khunau ya khaphu numgui ajim anum, thunuu aai aadēm. Magbaawai thunuu deg paa thunuujem. Ich agjöta simgui ajim anum ichab mu iekjā: Ōrau khaugmampierr

bābāwagmamjōta sim, warag ich Ēwandamau khōsimjō wēn̄rraa khaph̄n̄ paaukhamaawai.

Nemjīr mostaza dau ag nem īgkhaa

(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)

³⁰ Jesuu mag jaaumamua, 'ĶPārau khaph̄n̄ n̄, jāga sim abarí Ēwandam iek mua jaau chit̄m, maimua khanjōta sim a mua pārag jaubarkhiin? ajim an̄m. ³¹ M̄g mua jaau chit̄m iekhan, mostaza daudam woun āb-mua ich dikhu gaau jīr sīubarmjōta simgui ajim an̄m. Ichta nemjīr daudam thumaam kh̄n̄n̄ khāaijā būr̄n̄cha khit̄m. ³² Pari mag būr̄n̄ khitamta jēb ee jīr khērbar-m̄n̄ sīi pabū pōm ādēe bāujem. Magbaawai nemchaain bēewi chi piu gaai amach di ēeujem. Ich agjōta simgui ajim an̄m īchab m̄g Ēwandam iek mua pārag jaau chit̄mjā: M̄m̄gwaiwe chan khapan khabata ūkha dur-rum; pari mag durrumuata warag nem pōm aaidubapāai-wai ōr khapankham kh̄n̄n̄n̄auta ūkhaju a jaaumajim aajem.

Jāgwi ejemplo jaaumamuata Jesuu nem jaaujeejim aajē

(Mt 13:34-35)

³³ Mag ejemplodampa jaaumamuata Ēwandamau maach peerd̄n̄ aajem iek Jesuu jaaujeejim aajem, maḡm̄ gaaimua wajapcha khap amkhīr. ³⁴ Mam̄n̄ ejemplo chuk chan mag ōr pōm wējōm̄g būr̄jā nem jaaua aajeejim anaabá. Mag ejemplodamaupa nem jaauatarra ich khapeen d̄i amach appai aadeewain deeu wajapha amag jaaujeejim aajem, wajapcha khap amkhīr.

Jesuu phū d̄i phūas thumbapitarr

(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)

³⁵ Ich ag edpai ya kheuraa aadēm ee, Jesuu ich khapeenag, —Wētarrau ajim aajem, dō khījār th̄rrdō igaau.

³⁶ Maimua chadcha ðor aig narr khunn phëpawia, ya ich Jesús bote ee waaidawia oo wëjorr aawai, chi khapeenau i joo arrjim aajem. Mag am wëtum dui deeum bote aig narrjä agjö am dui wëtjim aajem. ³⁷ Mag am döjarr paaukha phöbaaderr agtha pöm khaba num ee, phü theeg wëbaadëmua sï phüasdau baupa jöisijim anum. Mag phüas baupa aadëmua bote ee phüasdau sog bëbëekhamua ya chi boteeu äwatbajujö ierrpamaa ajim anaabá. ³⁸ Mam mag num ee ich Jesús bote khua pörkhau gaai sïuba khäi jörrajim aajem. Magbaawai i khapeenau jäphierr num iekhau i phiriupüiwia irig, — ¿Maestro, phiidubá! Pua chan mug maach khöomamjä khaugbahab ajim anum irig.

³⁹ Magbaa Jesús phiidawia mag phü theeg thunumug meerrau sïunaa ichab phüas meeukha thunumugjä “Thumbabaad” abaawai, warre döjä meuu sïsjim anaabá. ⁴⁰ Magwi ich khapeenagta, — ¿Khan jägwi päär jäg atcha jäphierr num? ¿Pärau m m mug päach dui m chitumjä khaugbata n ajim anum, jägcha jäphierraag?

⁴¹ Jesuu amach dakhïir mag phüas dui phüpa meeukha thunnarr thumba atham oowia dauderraa num iekhau, “Keena, ¿mun khanim wounta jäg phüujä phüas düimua i ipierraa num?” a jëjëu aajeejim anaabá amach wir aigpai.

5

Jesuu woun äb dösät bënëu baarjerr bën chugpaatarr

(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)

¹ Mag khodjörroo awia Gadara durr phëubaimajierram aajem, ich ag thürrdö eepai thoom igar. ² Mag phëubaimawia Jesús bote eemua waaidawia durrpabaadëm ee, i khïirphee woun äb dösät bënëu bar simta durr ujä aarmua i aig khaphig bëejim aajem.

³ Mag woun sīi ujā ee ðor aukheerjem jēbdegpai sīejeejim anaabá. Mag sim chan par ðrau pūr aunaa cadenau jü sīsiukhamjā pöd jü wai naaba aajeejim anum. ⁴ Mag juapa theeg sīewaita biek khapan parii ðrau cadenau bü jünaa juapa jü sīsiukhamjā, sīi warag chi cadenta thurrēu pūrpa aajeejim anum, ni ābmuajā pöd pūr wai sīeba. ⁵ Mag simun edaram magwe sīi pabü eeta nurranaa ujā ürüm magwe nurrāajeejim anaabá. Mag nurrumun sīi parhooba ääagmamua mokdau juajā gar aunaa ichdēupaita ich phārmaajeejim anum. ⁶ Mamu mag nurrumua warpwe Jesús oo athaawai sīi warag i simugta khaphig bēewia i khīirphee phöbkhabaichējim anum. ⁷ Mag phöbkhachēnaa thet wiiu anaa irig, —Jesús, cha Ēwandam ügthaa phuu num Iewaa! ¿Khantheeta pu ma müg khaibag waubaichēma? ajim anum.

⁸ Chi wounau ich garmua Jesuug mag iekhatarran, maan Jesuu ya ag nawe chi mepeer mag woun mor ee simug chawag öberpi jaautarr aawaita irua mag iekhajim anaabá. ⁹ Magbaa Jesuu irig, —¿Pu khan a thüürjēwi? ajim anum.

Magbaa chi wounau, —Mun “Mepeen Phöbör” a thüürjemgui ajim aajem, maar nem khapan sīerrjēe aawai.

¹⁰ Ich mag wounau irig ö bürü aadēp aajeejim anum, maigmua warp chi mepeen jurkhuipüim ugua. ¹¹ Maig dakha durr bükhurr khūsnaan khapan phathau jur khö wēnurrarr aawai ¹² chi mepeenau, —Magan ar chum khūsnaan khapan thunum aar maar püiwi jürr jākhuun khūsnaan eeta marag dubpi jaubá ajierran anum Jesuug.

¹³ Magbaa chadcha Jesuu mag chi woun mor eem mepeenag öbeerpi jaauwi, jürr mag khūsnaan khapan dos miljö narr eeta dubpi jaubaawai, chadcha makhuun eeta dubphöbaadējim anaabá. Mag mepeen khaigbam

pöm khūsnaan ee dubphöbaadeewai sīi parhooba khaphig phöbaadēwi ithurmug ūrmua thurrdo ee durbagkha sīi dō ee jogaa khēchdubjim aajem.

¹⁴ Mag oobaawai ajap jāphierrwi chi thua narr khūn parhooba khaphig phöbaadējierram anum, ōrag jawaan. Mag wētwi phöbör eejā jaaui maimua phöbör igaau di āābdō nūnidum eem khūnagiā thumwe jaaumajier-ram aajem. Amachig mag jaaumaawai ag būrre ōrau aar oon weetjeejim anum. ¹⁵ Mag wētvia Jesús aar barimawia ooimaawai, chi woun mag dōsāt dūi sīerr khajūa wajapha jūawia maach khīir ich mug jup oo sim oomajieram anaabá, sīi magum bēn khaigbam pöm mor ee chukhu sīerrjō, monakha. Mag oowai ōor dauder-
raa naajim anum. ¹⁶ Mamu mag amach daúacha Jesuu mag woun bēn chugpaapūiwi chi khūsnaan jā lökiewi dō ee jogaa khēchtarr orr khūnau jūr deeam khūnag nem igkhamajieram aajem. ¹⁷ Chi ag perás joobaajerr khūnau mag ūrbaawai Jesuug jajaau aajeejim anum, amach durrmua chawag mamkhīir. ¹⁸ Mag ich jūrbaadee-
wai, deeu maag awi, ich bēetarr boteeg mawi ag ee waaidubaadējim aajem. Mag i mam oobaa mag chi dōsāt bēn wai sīerrau ich armkhīir irig jēeujim anaabá. ¹⁹ Pari Jesuu ich dūi arrbajim aajem. Sīi irig warag, —Puch diig mawia puch khodnaanag jaaubamí ajim anum, jāga Ēwandamau ūu pu dau ee aug khaugwia pu monaaubar. ²⁰ Jesuu ichig magbaawai chadcha i ipierr mawia Decápolis durr phöbör nūnidum ee ōrag jaaumajim anum, Jesuu i dau aug khaugwi ūu i bēn chugpaatarr. Mag jaaumam ūrwi thumaam khūnta jūgderraa naajim aajem.

Jairo kha maimua ūi ābmua Jesús khajūa gaaipai pūrtarr

(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)

²¹ Mag chadcha Jesús deeu Gadaramua durbawia, thoom igar nacha ich sierr aar barbaimaawai, ðor pòm i bigaau phuurbaadëjim anum. Magbaawai pöd durragjä maba, ich aigpai dö igaau sisijim aajem. ²² Mag ðor pòm phëphëukham ee, woun äb Jairo a thür sim i aig bëejim aajem. Mag jöoi judionaan Êwandam iek jaaujem deg chi pörnaan thunum eem ajim aajem. Mag bëewia, Jesús bükhurr phöbkhachëwia, ²³ chaigpamamua, —Mü khaan parba jä eemuapai khërumta oo ruajim, mü di aar marraugui ajim anum. Mua khaphu chirum, puata mü kha jua pürmun üu i peerdu aujugui ajim anum ich Jairoou.

²⁴ Mag Jairoou ich di aar ëurrbaicheewai Jesús chadcha i düi majim aajem. Mag i mam düi ichab ðor pòm i ëudee phëudu wëtmajim anaabá. ²⁵ Mag ðor khapan pos wëtum ee üüi äb siëjim aajem, doce años sïi phömieu bar sim. ²⁶ Mag khitumun wajar üüi dau aug waujeejim anum, doctornaanag ich monaaupiju ëkha numjä pödba aawai. Parii bënhe gaai ich phatkhondam wai khërrarr thum gastaapütarrjä büurjä monaauba, waragta eeg pamaa ajim anaabá. ²⁷ Ich mag üuyau ür athajim anum, Jesuu ðor mor masim khun monaau nurrum. Ichdeu mag ürbaawai i aar ðor pos thunum ee thet phëudu mawia ëugarmua meraa i khajüa gaaipai sïi pürimajim anaabá. ²⁸ Irua mag meraa pürimatarran, ich ödegpai, “Sïi mua i khajüadam gaai pürbarmuapai mü monaaü üisiju” a khïirjuwiata mag pürimajim anaabá. ²⁹ Mag chadcha irua Jesús khajüa gaai pürbarm bürre chi phömie mag thunnarrjä warre thubabaadee warre ich mag monaaü sisijim anum. Magbaa üuyau ichab warre ich kha juubaadëmjä khaug athajim anaabá. ³⁰ Mamü ichab mag ich gaai pürbaichëm bürre Jesuu khaug athajim anum, Êwandam juapá ich gaai simua üüi äb monaaubarüim. Magbaa Jesuu

mag ðor pos thunumug eerpanaa, —¿Khaíuta mu khajüa gaai purbaichëma? ajim anum.

³¹ Magbaawai jürr ich khapeenaupai irig, —¿Jāga mag khaíuta mu gaai purbaichë aju? Pua oobahab, ðor khapan puch aig phëphëukham. Mag numu mag “Khaíuta mu gaai purbaichë” a sïeb ajim anum irig.

³² Mamu mag jëeu buburrkhamjä ni äbmuajä ichig jauba aawai ich bigaau ðor num khunagta oophurdudu aajeejim anum, mag ich khajüa gaai purchëtarr ookhaawai. ³³ Mamu mag meraa i gaai partarrta ich khaug athaawai jãphierr num iekhou sïi kha duui Jesús aig bëewia i khïirphee kanieu phöbkhabaichëjim anaabá. Magwi chadcha meerba jaajim anum, mag ichdëu i khajüa gaai partarr. ³⁴ Mag ichig meerba jaubaawai Jesuu irig, —Mua puch monaaju khaphu mu gaai purchëtarr gaaimua, üu pu monaawi peerdüjã peerdu usimgui ajim anum. Ya pu monakha usiewai puch diig maju aai umgui ajim anum irig.

³⁵ Jesús agtha mag iekha dunum ee, mag judionaan Ëwandam iek jaajem degam chi pör Jairo anum di aar-mua ðor bëewi irig, —Kakë, ya aunaanaujã pöd äwatba abarm; idëu Maestro sïubá ajierram anum irig. Ya par maach aar i mabajup ajierram anum.

³⁶ Pari Jesuu amau mag jaubaichëmjä asekasba, chi Jairoogta, —Oob khïirjum; sïi mag khāai warag puch chaai oo wai chitaju khïirjugta wai chirsí ajim anum irig.

³⁷ Maimua ya warag Jairo düi i di aar mam arr aawai ich mam düi ðor khapan arrbajim aajem. Äba ich düi arrtarr khunan Pedro düi Santiago ajim aajem, maimua Juan; makhun thärjuppai arrjim aajem ich düi. ³⁸ Mag wëtwia di aar barimawia ooimaawai Jairo deg sïi biëp sereu thunum düi ðor phogdu thunumjö thunum ee jürram khunau üapëpërkhamta ürimajierram aajem. ³⁹ Magbaa

ich Jesuu ierr mag am sereu thunum aar dubwia amag, —¿Khantheeta mag atcha sereu thunuma? ajim anum. Oob biemiet. Chaai meeba sīi khāi khērūm khabahab ajim anum amag.

⁴⁰ Mamū Jesuu mag chaai meeba sīita khāi sim abaawai aig narr khunau warag i wau iekha naajim anaabá. Mamū ich gaai iukha numjā am iek asekasba, warag thumaam khunag dawag öberpi jaauwi, chi binaandam dēnnaan maimua ich khapeen thārjup ich dūi phē arrtarr khunpraita ich dūi ierrag dubpijim aajem. ⁴¹ Mag chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai pər aunaa irig, — Talita, kum ajim anum. (Mag sim aiguin maach meúan, “Ūikhaardam, phiidubad” a simū.)

⁴² Magbarm bürre chadcha phiiduwia ðor dakhīir monakha dūr nunūu khabaadējim anaabá. Mag oobaawai chi dēnnaan maimua ich Jesús khapeenpa warre dauderraa nūisijim anum. Ich mag chi daupeerdam Jesuu phiriu autarr, doce años sējim aajem. ⁴³ Mag phiriu auwi chi chaairag thachdam deepi jaaujim anum, khömkhīir. Mamū mag daupeerdam ichdēu phiriu autarr chan būurjā aig narr khunag jaaupibajim aajem.

6

Nazaret phöbör eem khunau Jesús isegtarr

(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)

¹ Mag chaai chi meem arrta deeu phiriu auwia, Jesús ich bāautarr durr phöbör Nazaret anumug petajim anum. Mag i petam dūi i khapeenjā i dūi wētjim aajem. ² Mag mawi barimawia, ya jua ūūijem ed pabaadee, maar meeun Ēwandam iek jaaujem deg mawi Ēwandam iek jaubaadējim aajem. Mag irua jaaumam ūrwia aig ðor pōm thunarr khunau jūgderraa num iekhau amach wir aigpai jējēukhamua mag naajim anum:

—¿Magum iek ichdëu jamta khaugimta mag iek pöm jaaumáma? ¿Jāga jāg ðor monaau nurrúma? anaajim anum. ³ Keena, pārau oowai, ¿ich mæg woun kalpinter khabá anaajim anum, María iewaa? I eeugpeenauwai, Santiago, José, Judas maimua Simón. I üphuum khabahab ichab ar mæg ich mæg phöbör ee naajem khuum; maagwai ichjā maadëu khaphum nam, ich mæiguim aawai.

⁴ Pari magbaa Jesuu amag magjim anum:

—Chadcha deeum durrum khuumnaun mæg Ëwandam iek jaau wënrüm khuumnag eena am dui ajapha aba aajeeb. Pari mag sim jürr dich bāautarr durrpai chan am kha khöchkhabanaa amach khodnaanau ni amach dui ābam deg joobaajem khuumnaujā am kha isëe aajemgui ajim anum amach khüircha.

⁵ Mag warag maig chan Jesuu ðor mor masi narr khuum thum jua purbajim aajem, amachdëu mag irua jaau sim ükhaba arr gaaimua. Daudam khapan khaba ichdëu jua pürtarr khuumpai monaaupüijim aajem. ⁶ Mag ichdëu Ëwandam iek jaau khitum ükhaba num oowi ich Jesúpata warag thumaa khüirjuwi ökhüirjuu aadëjim anaabá.

Magbaawai ichta warag mawi jürr aigmua phöbördam dakha sīsidum ee Ëwandam iek jaau nūrraajeejim aajem.

Jesuu ich khapeen doce Ëwandam iek jawamkhüir pütarr

⁷ Mag nurrumua Jesuu biek āb ich khapeen doce ich dui ogduba wënrūraajerr khuum ābam aig thürphë auwi nunumdö pūyaagpajim aajem. Mag pūyaagpamua ichab ich juapa theegjā amag deemajim anum, mag juapaau ðor mor eem dösāt bën khaigbampa ich dënjö jur wërp-mamkhüir. ⁸ Magwia ichab khud ee khömaagjā būurjā amag nem inag arrpiba, ni talegdijöm, thachjöm, ni phatkhojā arrpibajim aajem. Āba arrpitarran bordon-dampaita arrju aai num ajim anum. ⁹ Ich agjö zapatjā

amachdëu jüa narrdampai arrpiwi khajüajã amach mor gayam düipaita wëtju aai nüm a jaaujim aajem, deum theg jüjüa aagjã arrba.

¹⁰ Mag jaauwi ïchab, —Pãach wënurrumpierr pãachig di jaubarm degpai kheupaawai khãibat ajim anaabá, pãach maigmua chawag wët nüm ora. ¹¹ Dëgölp khãijã õrau amach deg pãach dubpiba abaawai, wa pãachdëu amachig Ëwandam iek jaau nüm khãijã ürba abaawai, warre amach dakhïrwe pãach bü gayam jëb ùrphë ùrphënaa pãachta ërëubaadët ajim anüm. Pãrau mag-mün magbarmuapai amag, “Pãach jäg Ëwandam iek ürba abarm gaaimua ich düita khïr khaphu abat” anümugui ajim anüm.

¹² Amachig magbaawai chadcha ërëubaadëwia phöbör-pierr õrag Ëwandam iek jaaumua, “Pãach pekau pöoma nüm äsie ewag khïrjuwia Ëwandamagta chug-paapi jëebat” aajeejim anüm. ¹³ Mag jaau wënurrumua ïchab dösät bënëu baarjerr khün mor eem bën khaig-bampa jur wërpnaa, pabü olivo anüm khaúa õor khamor masim khünjã kha phurnaa, Ëwandamag jëebaa õor pöm monaaurüi maajeejim aajem.

Rey Erodeeu Jesuuta Juan õor pör choomie khararrpii sierr (Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)

¹⁴ Jesuu mag õor mor masim khün pöm monaau nurrum gaaimua sïi õor ee thürphöo sïejim aajem. Mag nüm ee Rey Erodeeu ür athajim anüm, irua nem wau nurrum. Mag ichdëu ür athaawai Jesuuta Juanpii awi, “Maan Juan õor pör choomie khararrta deeu iiu phiidëwia mag nurrum; maguata mag õor mor masim khünpa monaau nurrabahab” aajeejim anüm. ¹⁵ Mamü irua mag sim ee bigaum khünau, “Jã warr jöoingar Ëwandam i jaumie Elías aajerr khabahab” aajeejim anüm, Jesús

igwia. MamꞫ jũrr magbaawai ãaur khũũnau, “Jã sũ warr jöoingar Êwandam i jaaujerr khũũnjö Êwandam iek jaaujem khabahab” aajeejim anaabá. ¹⁶ Jũrram khũũnau mamagkham ũrbaawai chi rey Erodeeu, “MũrꞫ chan ma chan deeu khabam. Mua khĩirjuawain maan Juan chi õor pör choomieu, ar mua i õ thuappũipitarr. Ichta deeu iuuwia mag nũrrabahab” aajeejim anũm.

¹⁷⁻¹⁸ Irua mag sũerran mũg ajim aajem: Maata ich Erodeeu ich naam Felipe Ʃũi Erodías anũmta khecheu auwi ag dũi sũejim anaabá. Mag itheeta Juanau chi reĩg, “Pua pöd pũch naam jua eem Ʃũi khecheu auwi pũch Ʃũikha auju khaba simgui” ajim anũm. MamꞫ sũi ichig magbaawai warag Juan pũr aupi jaauwi, cárcel deg phãar sũpinaa, cadenau jũ sũupijim anaabá. ¹⁹ MamꞫ mag nũm ee chi Erodes Ʃũi Erodías anũmuan Juanau mag iekhatarr gaaimua thõopimjã khõsi thũnaajim anaabá. Pari mag nũmta pöd thõoba aajeejim anũm, mag chi jayau thõomkhĩir jaubam aawai. ²⁰ Mag nũm dũi chi rey Erodeeu jã Juan õkhõ aajeejim anaabá, irua oowai Juanau chadcha Êwandam dau na nem agcha waunaa ãba i iekpai jaaujerr aawai. Maguata Juanau ichigcha ikhũaba iekhamamjã magũmjã igba, warag ũrm khõsi i iek ũrnaa sũi ich õdegpai, “¿Jãgata akhiina?” aajeejim anũm.

²¹ Mag nũm ee Erodeeu ich año cumplii nũm ed phiejãb põm waupijim aajem, phiesta khaag. Magwi chi thethemnaan ich garcharam khũũn dũi, comandantenaan maimua Galileapien agjõ chi thierrnaanpa ãba thũrkhũũipũijim aajem, ich aig thach khoon bẽemkhĩir. Magbarm eeta ĩchab Erodiaaujã Juan khaibag wauju dawaa phithurg chukkhu oo athajim anaabá. ²² Mag am thach khõ nũmta, chi Erodías kha bẽewia õor dakhĩir jemkhabaichẽjim anũm. Mag jemkhabarm chi reĩu ich dũi ãba thach khõ narr khũũn dũimua khõigjierram aajem. Mag wajapha

jemkhabarm oobaawaita chi reú ich bãaurrag, —Puchdëu nem khõsim m̃r̃ug jëubá, mua p̃r̃ug deejü puchdëu nem igbarm ajim añm.

²³ Mam̃ mag ichig nem jëupipikhamjã chi dauperau bãurjã jëuba aawai ichdëuta deeu p̃aba irig, —Chadcha m̃uch imeerba parhoobam nem puchdëu khõsim m̃r̃ug jëubarm mua p̃r̃ug deebajupa. Pua m̃ug durr m̃uchdëu jüa chir̃m eem jãrrcha khãijã m̃r̃ug jëukhiinjã, ichiita mua deeb khaba p̃r̃ug deejugui ajim añm.

²⁴ Chi rey Erodeeu p̃aba ichig mag jëupipikhamjã jëeju khaugba aawai ich ãd aar mawi jürr ich ãdagta jaauwimajim anaabá, ichig khĩirjugdam deemkhĩir. Magbaa chi ãdau ich khaag, —Puchig Juan pörta th̃apnaa th̃ep ee deepi jaaujuma ajim añm.

²⁵ Ich ãdau ichig mag jaaubarm bürre deeu ich bãaurr jöoi aar mawia irig, —Rey ajim añm, muan nauwe p̃r̃ug Juan öör pör choomie pörta th̃apwia m̃uchig th̃ep ee deepim khõsi ãmguajim anaabá.

²⁶ Mam̃ ich bãaurrau mag ichig Juan pörta jëubaawai chi rey warre ökhĩirjuu aadëjim añm. Pari mag ich bãaurrau ichdëu nem khõsim thumwe jëeuwijaã öör dakhĩir ich imeerba deejü a iekhatarr aawai mag ãsie deebamjã abajim aajem. ²⁷ Magbaa ag bürre ich soldaun ãb p̃ijim añm, Juan ö th̃apnaa ich aig chi pör appai aibëemkhĩir. ²⁸ Magbaawai chi soldaunau chadcha Juan cárcel deg sim aar mawia, i ö th̃appüinaa, chi pör appai th̃ep ee chi dauperag deechëjim anaabá. Mag ichig deebaicheewai jürr ich ãdag deejim añm. ²⁹ Mag Juan cárcel deg p̃r̃ wai narr ö th̃apbarp̃üim a ürbaawai i khapeenau chi mordam cárcel degmua arrwia aukhërthurjierram aajem.

*Jesuu öör cinco mil jãogtarr
(Mt 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)*

³⁰ Magtarr khur Jesús khapeen mag ichdëu püitarr khunn deeu i aig barchëjierram aajem. Mag bëewia deeu ābam aig naaicheewai amachdëu òrag Ēwandam iek jaaunjerr dëi òor monaaumarrpa thum irig jaauchëjierram aajem. ³¹ Mamə mag jürram khunn phëphëukham gaaimua thachdam khoogpaijã büürjã jua par khaba narr aawai mag am nem ĩgkha òpinaa jürr ich Jesuu amag, —Òor chukag ee maach appai jua üyaan wëttarrau ajim anəm.

³² Magwia chadcha amach appai aig botedam sierr ee ërëubaadëjim aajem, òor chukag aar. ³³ Pari mag am wëtum òor khapankham khunnau oopüjierram aajem. Amachdëu mag oobapāaiwai, i barjujã khaphə narr aawai, jürr khud ee khaphig phöbaadëwi, amachta i barju nawe bardutkhaimawia i nə naaimajim aajem. ³⁴ Maimua barimawia ooimaawai chadcha òor pöoma pos thūnaajim anəm, i nawe. Òor pöm mag wëjöm Jesuu oowai i dau ee apha durrajim anəm, sī nemchaain papjã chukhu wënnrəmjö narr aawai. Ichdëu mag oobaawai amag Ēwandam iek jaau wai sī ajim aajem. ³⁵ Mag jaau simua ya kheuraa aadeewai i khapeenau irig, —Ya edau khëumamgui ajim anəm. Mag nəmta maach chan thach khöjujã chukhu nəm. ³⁶ Maach dëi mūig òor pöm thūnəm khunnag wëtpi jaaubá ajim anəm, òordam di dakhapaim aar wa magbam khai phöbör dakham aar khāijã amach khoog thach për awaan wëtamkhīir.

³⁷ Ichig magbaawai jürr ich Jesuu amachigta, —Am püiju khāyau pāachdëuta amag thach deejurauma ajim anəm.

Magbaa chi khapeenau jürr irig, —¿Magan òor pöm mūg wëjöm thum thach khöpiegan doscientos denariota pan gaaipai aupi sīeb? ajierram anəm.

³⁸ Magbaa Jesuu amag, —¿Pārau pandam kharr wai n̄wi? ajim an̄m. Chukhu n̄m khai, ōrag j̄eu oobat, khaíu phiejāb waib̄ejī ich khoog khāijā, maimua m̄r̄ug jaaubat ajim an̄m.

Magbaawai chadcha w̄t̄wi, ōrag j̄eu ohoogmamua ābmua pandam cinco maimua āwarrdam numí wai sim oobaawai, deeu i aig b̄ewia, ich mag irig jaauch̄jim aajem. ³⁹ Magbaa ich Jesuu ōor khapan mag th̄narr kh̄unag ph̄ak ūr khapanaa ph̄ur ohoodō juppi jaaujim aajem. ⁴⁰ Amachig mag juppi jaaubaawai chadcha warphaa poso ph̄ur n̄n̄id, ph̄ur n̄n̄id, ohood aph̄obaad̄jim an̄m, amach kh̄ikh̄iratdō pogkha chi khapanag cincuenta, maagwai pogkha cien; ōor p̄m mag th̄narr thumaa ich mag ohood th̄n̄isijim aajem. ⁴¹ Magbaawai Jesuu mag pan cinco narr d̄i mag āwarr dau numí narrpa ph̄e auwia, ūgthaag eerpanaa, Ēwandamag ūu ajim anaa chi pan thorreunaa, j̄urr ich khapeenag n̄p̄imajim aajem, tagam kh̄unag jigmamkh̄iir. Ich agjō chi āwarrjā agdaujō thumaam kh̄unag jigp̄ijim aajem. ⁴² Magdamaupai maig ōor th̄narr kh̄un thum biwauwia imie ph̄obaad̄jim anaabá. ⁴³ Mag imie ph̄obaadeewai chi pan āwarr d̄i sobtarrau th̄ub̄t doce ipiirkha aujim aajem. ⁴⁴ Mag chi thach kh̄otarr kh̄un khapanag emkhooín appai cinco mil naajim aajem, n̄in̄jā beerba chaainjā beerba.

Jesús dōjā ūr n̄r̄rarr

(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)

⁴⁵ Mag thach kh̄o aaipawia Jesuu ich khapeenag, — Pāar m̄ na thoom igar Betsaidaag d̄urbagkhabaad̄et ajim an̄m, maimua jam ph̄ob̄or eeta m̄ n̄baimat. M̄un nau m̄g ōor ěr̄eu th̄n̄m thum oop̄iwiata majugui ajim an̄m.

⁴⁶ Maimua chadcha mag ðor wëtum khunn thum oopüi-wiata durrsĩ gaai petajim aajem, Ęwandamag jëwaan. ⁴⁷ Mag ich khapeen bote ee ich na püitarr aawai, ya khëubaadeewai, døjärr wëtmajim aajem. Maagwai Jesús ich appai thubawi agtha durrsĩ gaai Ęwandamag jëeu sïejim anaabá. ⁴⁸ Mammua Jesuu oowai i khapeen amach juadamau ökhar êkha wëtmajim anum, khïir garmua phũ theeg wë thunum ee. Mag amach juadamau êkha wëtum oobaawai äspajuag am êkha auwimajim aajem, sïi døjä ürpai mamua. Pari mag am êkha autarrjä sïi khajapha am aig dichaagpamjöo sïejim anum. ⁴⁹ Mamu mag sïi døjä üрта nurrum oo athaawai akhaarpii awia jãphierr num iekhau ääa khaphöbaadëjim anaabá. ⁵⁰ Ma chan mag äbpaimuajä ooba, amach thumaam khunnauta oo narr aawai, amach thumta jãphierr naajim aajem. Pari mag sereubaadëm bürre ich Jesús garmua amag, —Keena, oob jãphierrmiet; mu khabahab ajim anum.

⁵¹ Magnaa am bote ee waaidubaadee chi phüjã warre thumbamamua thumbabaadëjim aajem. Mag oobaawai i khapeen warre dauderraa nuisijim anum, ⁵² ag noram Jesuu amach dakhïir pan äwarr düi khapanjä khaba nar-raupai ðor pöm thunnarr thach khöpitarrjä khïir ee paba. Jesuu ich juapá oopi sim khaphu aju aai numta warag magumjä khïirjuba sïita jãphierr naajim anaabá.

Jesuu Genesaret durr ðor mor masim khunn khapan mon-aaupüitarr

(Mt 14:34-36)

⁵³ Maimua warag äba ërëubaadëwi thoom igar deum durr Genesaret anum phëubagkhabaimaawai warre amach wëttarr bote jü sïujim aajem. ⁵⁴ Mag jü sïuwia ya am durr paaukhabaadeewai aig ðor narr khunnau warre Jesús khaug athajierram anum. ⁵⁵ Amachdëu mag

i khaugphöbaadeewai, amach dakham khunnag i barbaichëm khap amkhîir, jürr jaau nurrjêe aphöbaadëjim anum. Amachdëu mag ürphöbaadeewai phöbörpierr aaunaanpanau amach aaunaan pa bærkham gaaira i sim aig aibëemajim aajem.

⁵⁶ Jesús nurrmpier phöbör ee didam khapan khaba nunnidum ee maimua sîi durr didam ääbdö nunnidum eem magwe i na kaaijã ee amach aaunaan aubëenaa irig, —Maar aaunaanag puch khajüahidam gaairai khâijã pærribá aajeejim anum, monaaumkhîir.

Mag chadcha thum i khajüa gaai pærmam khunnan warre monaaukha maajeejim aajem, mag sîi pærbarmua-pai.

7

Sîi jua sũgba thach khö numuapai chan maach äriba aajem.

(Mt 15:1-20)

¹ Khâai äb Jerusalén phöbör eemua Jesús aig bëejier-ram aajem, Moiseeu Êwandam iek phã pæatarr wajarpha ærkhaajem khunn dâi ich ag Êwandam iekpai jawaag chi machnaanpa. ² Mag bëewia amachdëu oowai i khapeen juajã ubata thach khö num oobaawai üu khabata num ajim anaabá. ³ (Amau mag iekha narran, amach chi judionaan thum amach jöoin i pæaba warrgarwe thach khoopierr ajapha jua ænaa khoojemta warm khunnau ich jãg juajã sũgba khö narr aawaita mag iekha naajim anaabá. Maguata am meeun chan jua ub khaba chan thach khöba aajeejim aajem, Êwandam dau na amach äriu awia. ⁴ Maguata merrkau ee udthurwia bëeujã, amach jöoinau jaaujemjõ, jua uba chan pöd thach khöba aajem aajem. Mag tag amau nem waaujem khîir khapan thunum amach warrgarm khunn jöoin i pæaba, maguata amau

thum amach dö doojem jarr, thöp, jiedöpjömjã thum ukhapüwi ichab amach khäajem putjä thum jãkchapäajem anaabá.) ⁵ Amach ich mag sierrjõem khapta chi fariseonaanau maestronaan düimua ich Jesuug, —¿Khan jägwia pü khapeenau warrgurwe maach jöoinau jaaujem ipierraa khaba, sï juajã uba ich jägta thach khö nũma? ajierram anaabá.

⁶ Mag ichig jëeubaa jürr ich Jesús garmua amag magjim anũm:

—Pãach jäg Ēwandam iek gayam pãachdëu nem jaaujemjõ khaba jürr ag chaaur nem wau sierrjõem khapta Ēwandamau ich i jaaumie jõi Isaiás khararrag pãach igwia ich iekhatarr iek mũg phäpijimgui ajim anũm:

“Pãran sï par iekhaupaita mũ iek ükha nũm ükha nũm aajem.

Pari mag nũm chan par chadcha thãraucha ükhabamta mag sierrjõem.

Pãach mag nũm gaaimua pãar thãar chan mũ dakhajã khaba, sï mũ warpta thũnũm.

⁷ Jäg nũm aiguin parii pãach iphithur pãrau mũrũg jëeju. Pãrau jaau nũmjã sï wir aig pãach khïirjugpaiu; jä mũ iek khabam” ajim warrgarwe Ēwandamau, pãar igwia.

(Is. 29:13)

⁸ Mag chirũmũn pãachdëujã Ēwandamau nem jaau sim ipierraa khaba, sï pãach jöoin iigta ee am khõchgau warag irua nem jaau sim ichaaur sï pãach juagam nem ukhakha aju appai khap sierrjõe aawaita mag chirũmguui ajim anũm amag.

⁹ Amag mag iekhapüwi ichdëupai ichab magjim anũm: ‘Sï pãach jöoin iigta ürcha ee am khõchgau pãrau Ēwandam iek chaar gaai jaau simta warag asekasmapha aajem.

¹⁰ Jägnu khapta warrgarwe jõi Moisés khararrau, “Pũch aai pũch ãd düi jäsenenaa ökhö abá” ajim anũm. Maimua,

“Ar iwiir ābmua khāijā ich aai wa ich ād khāijā thōpnaa āaukha simun, maan warreta thōopūiju aai num” a sim. ¹¹ Pari Ēwandamau ich iek gaai mag jaau simta jūrr pāar iek mag ābmua khāijā dich ayag wa dich ādag khāijā, “Pārau ig num mua wai chirab mamu pöd mua deēju khabam, ya thum Ēwandam itheem aawai” a iekhaju aai sim anum, dich dēnnaan dau aug khaugba. ¹² Magnaa pāar iek mag ya chi mag iekhabarmua chan mag dich dēnnaan iwiir āb khāijā dau aphuu khērūm oowiajā agug oobamjō aju aai sim aajem anum, būurjā agug ooba. ¹³ Jāg pāach jōoin iigta ee numua pārau Ēwandamau nem waupi jaau simta warag isegpūi num khabahab ajim anum amag. Mag numta ewagam khūnagjā pārau ich magta khaugpi wētum; mamu magpaijā khaba, mag tag pārau nem khaigba jaajem nem khīir khapan thūnaabahab ajim anum amag.

Thach khö numuapai chan maach ārba aajem aajem

¹⁴ Jesuu mag iekhawia ich aig ōor thūrkhā aunaa amag, —Pādē thumaam khūnau mu iek wajapha ūrbat ajim anum. ¹⁵ Mūg jēb gaai chadcha ōor pekaudam paraa khithēem. Pari sīi parhooba thach khö numuapai chan Ēwandam na ōor ārba aajem. Ēwandam na ōor ārpiejemun pāach thāar ee nem khaigbam khīirjunaa iekhaawaita pāachdēupai pāach ārpiejemgui ajim anum. [¹⁶ Magnaa amag, Jūg ūrūnaa wajapha ūrbat ajim anum cha mua pārag jaau chirūm.]

¹⁷ Jesuu ōrag mag iekhawia ichta jūrr aigmua chaaug petajim aajem. Maimua ya deg paaukhabaimaawai chi khapeenauta deeu ich ag iekpai irig jēeu naajim aajem, amachig jaaumkhīir.

¹⁸ Mag ichig jēebaawai jaaumamua, —¿Wa mag chan pāraujā agtha mag iek khaugbata naab? ajim anum

thōthōrrsöm bën öbeerpüimkhīir. ²⁷ Magbaa, judionaan khabam khūun chan agtha monaaju khaba chirum awi, Jesuu ich mag uirag ogthompai, —Idēu nacha Ēwandam chaainta thachdam khōpi athá. Mua pua jaau simjö pū chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deēju arr panta khecheunaa saakienag deebarmjö ajugui ajim anum irig.

²⁸ Magbaa chi uuyau pūaba, —Señor, pua jaau simun chadau. Pari iin saakienaujā chaain jua bigaau chi pichag mes eegar khūimam khoojemgui ajim anum. Maagjeewai mū Israelpie uui khaba uab mamū, ¿pua mū chaaijā dau aug khaugbaju khai? ajim anum irig.

²⁹ Magbaata Jesuu irig, —Pūch jāg iekha um gaaimua pū chaai mor eem mepeer ya öbërbaadēm. Ya pū pūch diig maju aai umgui ajim anum irig.

³⁰ Mag Jesuu ichig “Pūch diig maju aai um” abaawai, chadcha mawia ooimaawai, i chaai chadcha monakha put ee werba jēer sim oomajim aajem, Jesuu jaautarrjö chi mepeer ya i mor eemua öbërbaaderr aawai.

Jesuu woun āb kach khīsunaa meu khukhūaa khitarr monaautarr

³¹ Mag chaai monaapūitarr khur Jesús majim aajem, Tiromua Galilea thurrdöog. Mag mamua Sidón phöbör ee dichwia Decápolis durrjä agjö dichjim aajem.

³² Mag Galilea pabaimaawai örau i aig waibēejim anaabá, woun āb kach khīsunaa meu khukhūaa khitum. Mag chi waibētarr khūunau Jesuug chaigpaimajim anum, amach aunaandam gaai pūrbarmua monaapūimkhīir.

³³ Magbaawai Jesuu chi woun mag kachdam khīsunaa meu khukhūaa khitum ich ap chawag arrnaa, i kach ee jīgpiriu phī oonaa, deeu ich jīgpir gaapai ichöoujā omnaa, jūr i meukhīir gaai jārpūijim aajem. ³⁴ Maimua ügthaag eerpanaa, jāphö duraa üinaa chi wounag, “¡Efata!” ajim

anum. Mag sim aiguin maach meúan “¡Kach aardubaad!” a sim ajim anaabá.

³⁵ Jesuu mag iekhabarm bürre mag kach kh̄isu s̄ierrjã warre kach aardubaadēm d̄üi chi meukh̄iirjã agjõ nem wajaug agua iekha s̄isijim anaabá. ³⁶ Magbaawai õor aig narr kh̄unag, —Mug mua jãg woun monaaubarm oob chikhamnag jaaumiet ajim anum ich Jesuu.

Mamũ mag amachig jaaupiba arr ãba, warag amachd̄eu jaaum aig jaaueejim anaabá. ³⁷ Mag oowia õor thum dauderraa n̄um iekhou i igwia, “Jesuuwan nem thum wajaphata wau n̄urraajem. Maguata kach kh̄isum kh̄unjã kach aardupinaa meu meraam kh̄unjã wajapha iekhapimaajem” a iekha naajim anum.

8

Jesuu õor cuatro mil jãogtarr

(Mt 15:32-39)

¹ Biek ãb deeu ũmaai Jesús aig õor p̄õoma biirdubaich̄ejim aajem. Mag n̄um ee b̄ürjã thach kh̄õju chukhu narr aawai Jesuu ich khapeenta ich aig th̄ürkha auna amagta magjim anum:

² —Õor p̄õm mug th̄un̄um m̄u dau ee dau aph̄ũ durum. Ya kh̄ãi th̄arjup pam am maach aigmua b̄ürjã ogduba, thachdam kh̄õjujã chukhu durrungui ajim anum.

³ Ich jãg thachdamjã kh̄õpiba amach diig p̄ũkhiin, kh̄ud ee w̄etumua jãdaúa ph̄ur̄eju, p̄õd amach di aarjã barba. Magum ãaur kh̄un chará warpmua b̄ee n̄um aawai p̄õd barba kh̄ãijã ajugui ajim anum.

⁴ Mamũ Jesuu amachig magbaawai j̄urr chi khapeen garmuata irig, —Mug maach õor chukag ee n̄um, ¿jamaam thach maad̄eu amag deebarju? ajierram anum.

⁵ Magbaawaita Jesuu amag —¿Pārau pan dau kharr wai n̄? abaawai, amachdēu, —Marau pandam sietepai wai n̄m̄gui ajim anaabá.

⁶ Mag pan siete wai n̄m̄m̄ abaawai Jesuu mag ñor p̄m̄ wējōm̄ug, —Jēkh̄ut jupkhabat ajim an̄m̄.

Magnaa mag pan siete narrdam jua ee phē aunaa, ag paar Ēwandamag üu ajim anaa thorreuwia, jürr ich khapeenag ñap̄üimajim aajem, mag ñor p̄m̄ th̄un̄m̄ug jigmamkh̄iir. ⁷ Mag d̄üi ĩchab āwarrdamjā daudam khapan khaba wai narr aawai mag paarjā Ēwandamag üu ajim anaa jürr deeu amag ñap̄üimajim aajem, ñrag jigmamkh̄iir. Magbaawai chadcha chi khapeenau ichdēu jaautarrjō thumaam kh̄un̄ag jigp̄üijerram aajem. ⁸ Mag jig ph̄un̄rdudugmamua agdaujō amachdēu kh̄öm̄ aig kh̄öwi, kh̄ud biwaau ph̄öbaadee thumjā kh̄öp̄üiba, th̄ub̄ut siete ipiirka aujim anaabá. ⁹ Mag kh̄öjújā chukhu narr ee irua jāogtarr kh̄un̄ chi khapanag cuatro mil naajim aajem. Mag kh̄ö dichwi amachig wētpi jaabaawai, ěrēubaadee, ¹⁰ ich Jesujā deeu bote ee waaidujim aajem. Magbaawai chi khapeenau deeu durr Dalmanutaag i joo arrjerram aajem.

*Fariseonaanau amachdēu nem ooba aajem waupi jaautarr
(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)*

¹¹ Mag mawia ya chi Jesús barbaimam khaugph̄öbaadeewai i aig bēejerram aajem, fariseonaan. Mag bēewia ogthom daau chadcha i Ēwandamau p̄itarrta jāg n̄urr̄m̄ khai a khap aag awi irig, —Magan maar dau na ag na ñrau nem ooba aajem nem waubá aichējerram an̄m̄ irig, marau oog ithee.

¹² Ichig magbaicheewai chadcha am ipierr waukhiinjā ich iek ükhabaju khap warag s̄i jāph̄ö duraa üinaa, —¿Khan atchata mua p̄ar dakh̄iir nem wau chitajuuta

pārau mag mürug nem waupi jaau n̄ma? ajim an̄m amag. Mua chan pār dau na būrjã nem waubamgui ajim an̄m.

¹³ Amag mag iekhapüwi ichta warag am aigmua petajim aajem. Maimua mag mawi ich khapeen düi bote ee waaid̄wi ag khīirphee d̄rbajim aajem, ich ag th̄rrdö eepai.

Jesuu ich khapeenag fariseonaanjö apiba jaautarr

¹⁴ Mag wētunjã khīir ee pab jap ee khoogjã khöju arrba awi pandam dau äbpaita wai khodjörrajim aajem. ¹⁵ Mag ërëu phöbaadëwia khodjörrom ee, Jesuu ich khapeenag, —Khīir khaph̄ wën̄rrat ajim an̄m. Oob fariseonaan bën maimua Erodes bënjã jãg levadurajö sim päach gaai d̄rbapimiet ajim an̄m.

¹⁶ Amachig mag iekhabaawai amach khoog panjã chukhu naawaita mag iekha simp̄ii awi j̄rr wir aig amach eepai mag pan aubëeba arrta ig naajim anaabá. ¹⁷ Pari Jesuu amachig mag iekhabarmjã būrjã khaugba naajim aajem. Mag ichdëu iekhabarmjã khaugba warag s̄i ich ichaaur iȳü n̄m khaug athaawaita amag magjim an̄m:

—¿Pãach ödegan pãraun s̄i pan chukhum gaaimuata mua päachig magjimp̄ii naab? ajim an̄m. Mua maata pãrag jaauba chir̄m. Jãgan jãg n̄m aiguin pãrau chan mua nem waaujemjã agtha khaugbata naabma ajim anaabá. ¹⁸ Pãar dau paraanaa kachjã wai n̄m; pari mag n̄mta s̄i dau kh̄sumjõnaa kachjã kh̄sumjõta n̄m. Pãrau mua nem wau chit̄m oojemjã, ¿khīir ee paba n̄, ¹⁹ ar pandam cincopai narrau mua ðor cinco mil narr jãogtarr? Thumaam kh̄n̄ khö dichwia imie phöbaadeewai, ¿th̄bat kharr ipiirkha auj̄i, chi sob?

Amachig mag jëeubaa i khapeenau, —Th̄bat khapan docen äb ipiirkha aujimgui ajierram an̄m irig.

²⁰ Magbaawai deeu ichdëu amag, —Maimua agjö ar pandam sietepai narrau mua ðor cuatro mil narr jāogtarr edjā, ¿amau khötarr sob thubut kharr phë aujīwi? ajim anam.

Magbaawai, —Thubut siete ipiirka aujimgui ajieram anam.

²¹ Magbaawaita ichdëu, —Chadma ajim anam. Mamu pan igju awiajā, ¿pārau chan deeu mua ompaa aujujā khīirjubata naab? ajim anam. Mua chan levadura chaar jaauba, fariseonaanau nem khaigba jaaujemta jaau chirum; pari mag numta pārau pöd khaug auba numgui ajim anam amag.

Jesuu woun āb dau khīsu sierr monaaupūitarr

²² Mag wëtmamua Betsaida phöbör ee barimajim aajem. Mag barbaimaawai ðrau woun āb dau khīsu khitum i aig waibëewi irig chaigpachëjierram aajem, i gaai purbawai i dau monaaumkhīir. ²³ Magbaa Jesuu mag chi daudam khīsu khitum jua gaai purnaa chawag phöbör igaa arrjim anam. Mag arrwi i dau ichöou phuurnaa i gaai purnaa irig, —¿Pua üu oo chirūwi? ajim anam.

²⁴ Magbaa chi dau khīsu khitumua, —Ëera, mua ðor pabüjō sīsidumta durdur nurrjëm oo chirumgui ajim anam.

²⁵ Magbaawai deeu Jesuu i dau ëudam aithu aithunaa irig, —Deeu dau ëe oobá ajim anam.

Magbaawai chadcha deeu dau ëe oobarau warre warp dawaa ich mag oo sīsijim anaabá. ²⁶ Mag dau khīsu sierr monaa sīsiewai Jesuu ich diig püyaagpamua irig tag phöbör ee bëepiba jaaujim aajem.

Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe ich Ëwandamau pūiju aajerrau a jaautarr

(Mt 16:13-20; Lc 9:18-21)

²⁷ Jesús mag woun ãb dau khĩsu s̃err monaaup̃itarr khur ich khapeen d̃ui durr Cesarea de Filipino añm eem phõbõrdam ññuid̃m̃ug majim aajem. Mag w̃etumua ich Jesuu amag, —Õrau m̃ igwia iỹũ ñm ũurwai, ¿am iek m̃ khai aajẽ? ¿P̃ãrau ũrba aajẽ? a j̃eujim añm.

²⁸ Jesuu amachig mag j̃eubaa chi khapeenau irig j̃urram kh̃ñnau, —Am iek p̃ Juan chi õor p̃õr choomie aajem. Deem kh̃ñnau jaauwai, p̃ũta Elfas aajem, warrgar Ēwandam i jaaujerr. Maagwai pogkha jaauwai, p̃ s̃i warrgar agjõ Ēwandam i jaaujerr kh̃ñn eem aajemgui ajierram aajem irig.

²⁹ Magbaa j̃urr amachigcha, —¿Ma p̃ãachd̃eujãma? ¿P̃ãrau kh̃iirjuawai m̃ khai agá? a j̃eujim añm amag.

Magbaawai Pedroou, —P̃ũn Cristoou ajim añm, warrgarwe ich Ēwandamaucha j̃ur auwia õor peerd̃a aumkh̃iir p̃ũju jaaujerr.

³⁰ Mam̃ Pedroou ichig magbaawai, —Chadcha pua ag eyaa jaubar̃im, mam̃ oob b̃ũrjã chikhamnag jawam ajim añm.

Warm kh̃ñnagjã jaaupibajim aajem.

Õrau ich thõõju Jesuu jaautarr

(Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)

³¹ Maimua Jesuu wir aig ichpai jaaumamua magjim añm ich khapeenag:

—M̃uch chi Emkhooi Iewaa chadcha dau apha aju aai chir̃m. M̃ dau ãaukha isegwia Jerusalemie j̃õoin chi thethem kh̃ñnau phadnaan chi p̃õrkha ñm kh̃ñnaupa Moisés iek jawaag chi machnaan d̃uimua m̃ thõomkh̃iir p̃ur deejugui ajim añm. Mam̃ amau mag m̃ thõowiajã kh̃ãi th̃ãrjupam ee phiid̃wi deeu m̃ iuu chirsijugui a jaaujim aajem ich khapeenag.

³² Mag, ich dau aug wauju ich khapeenag ũramkh̃iir ajapha jaaumajim aajem. Mag irua iekhabarm ũrbaawai

Pedroou Jesús chawag warrwia irig, —¿Khantheeta p̄ mag iekha s̄ma? Õrau p̄ d̄i magju khaba n̄mguí ajim an̄m irig.

³³ Pedroou mag iekhabaawai Jesuu tagam kh̄un ich khapeenag ewag ph̄urba eerpanaa j̄urr Pedroogta kh̄ir masi, —J̄õpkhaa m̄ aigmua chawag petá ajim an̄m. Pua chan Êwandamau nem waum ig simjã khaugba, s̄i parhoobam kh̄unjõta kh̄irju simgui ajim an̄m. Meperauta p̄r̄ug mag iekhapi s̄iebahab ajim anaabá irig.

Jãga aju aai n̄ Jesús d̄i khapeerkhaag

³⁴ Magwia Jesuu ich aig õor th̄narr kh̄un d̄i ich khapeenpa ãba th̄rkha auna magjim an̄m:

—Chadcha p̄rau m̄ iek p̄ach th̄raucha ùkha n̄m khai, ed ãepierr magan mua nem wauri jaau chir̄m appaita waubat ajim an̄m, “M̄chd̄euta khap chir̄m m̄chd̄eu nem wauju” a iekhaba. M̄ gaaimua chikhamau dau apha p̄ach th̄õju kh̄irjuwia kh̄ijã, magumjã igba, waragta ùkhanaat ajim an̄m. ³⁵ Ar chi m̄ug j̄eb gaai m̄ gaaimua b̄urjã phithurg aumapha w̄n̄r̄m kh̄un chan meem edjã ùgthar õb̄erbamgui ajim an̄m. Magarrau ar chi mua nem jaau chir̄m waum kh̄õchgauta amach nemjã kh̄irjuba s̄i warag m̄ gaaimua wa m̄ug õor peerd̄ajem iek gaaimua kh̄ijã dau apha an̄m kh̄unan chadau ùgtharcha õb̄erjugui ajim an̄m. ³⁶ Magnaa amag, P̄rau oowai ¿khan wajaug s̄i ajim an̄m, woun ãbmua m̄ug durr thum ichd̄eupai j̄ua wai s̄sim, pari mag sim meebaadee kh̄imie durr petam? ¿Irua ich durr thum ich d̄i arrju aai s̄i? Põd arrbam. ³⁷ ¿Khanta m̄ug j̄eb gaai atcha nem parh̄epagcha s̄ierrú ajim an̄m, agua dich akhaar ùgthar phag wai õb̄eraag? ³⁸ Maimua ãbmua kh̄ijã ïs m̄ug õor pekau p̄õmanaã Êwandam iekjã th̄raucha ùkhaba th̄n̄m eeta m̄ gaaimua wa s̄i m̄

iekdam jaaujupai khāijā ðor dakhīir chigaa amun, mug mäch chi Emkhooi Iewaajā thumaam khun Pörkhanaa mäch Aai jua theeg dūi ügthar i chognaan thunum khunpra mug durr chachaan bëem edjä ïchab ich khīircha eerpanaa chigaa warag, “Mua büürjä pü khaugba chitum” a iekhajugui ajim anum.

9

¹ Mag iekhamamua ïchab, ‘Mü cha iekha chirum iekhau āaur khun cha mü iek ür num khun chan mächta nem jua theeg thumaam khun Pörkha bëeju edamjō aadēm oobam aigjā meebajugui a jaaumajim anaabá.

Jesús Moisés dūi Eliapa iyūn narr

(Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)

² Mag ich khapeen āaur khunag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seis días num ee Jesús durrsī pöm sim gaai majim aajem. Mag ich mam dūi ðor thārjuppai phē arrjim aajem. Makhun Pedro ajim aajem Santiago dūi, maimua Juan. Mag wētwi ya durrsī gaai numta amau oo num dakhīraa Jesús khīir chaaupabaadējim anaabá.

³ Magbaadēmua sīi i mor gayam khajūa jūa sierrpa būnaa phuumjō aadējim anum ich bāpgau. Khajūa atcha bāphā magjō chan ðrau büürjä jā auba aajem aajem.

⁴ Magbaadēm ee oowai warrgarm jōoin Moisés dūi Elíata iyūn dununūihdu naajim aajem Jesús dūi. ⁵ Amachdēu mag oobaawaita Pedro iek irua Jesuug mag chirajim anum:

—Maestro, nem ajaug chi agamjō maar müig num. Marau pāar ithee rāichdidam thārjup ēu deeju: āb pü ithee, āb Elías ithee, maimua āb Moisés ithee.

⁶ Mamü Pedroou Jesuug mag di ēu deeju a iekhatarran, maan amach chi khapeenta jāphierr num iekhau pöd iekhajujā khaugba aawaita irua mag iekhajim anaabá.

⁷ Mag am jāphierr n̄m ee, dēgōlp sīi edjā eemua j̄unthumie baug bēewi, am jōōd̄m athaicheewai, sīi ag ee ierr paaukhabaadējim an̄m. Magbarm ee woun iekjō, “Cham̄ta m̄ Iewaa m̄chdēu jāsehne wai chit̄m̄ugui” ajim an̄m, “ōor peerd̄m aumkhīir m̄chdēucha j̄ar autarr. Irua nem jaau simta ipierraa abat” ajim an̄m. ⁸ Maimua deeu chi j̄unthumie chukhu aadēm ee, amau oowai i d̄i mag ōor numí narr ooba, Jesús ich appaita oo d̄n̄m oojierram anaabá.

⁹ Mag durrsīe naawia jerag wēdurumua Jesuu mag ich khapeen thārjup ich d̄i arrtarr kh̄unag amachdēu ootarrjā deeam kh̄unag jaaupiba, sīi amach thār eepaita khaph̄m apijim aajem, ich chi Emkhooi Iewaa meewia deeu iiu phiid̄m n̄m ora.

¹⁰ Magtarr aawai chadcha chi khapeenau būurjā ōrag jaauba aajeejim aajem. Pari mag n̄m̄n wir aig amach eepain iȳū n̄mua, —¿Ma khani maachig jaau sējimta mag i meewia deeu i iiu phiid̄ju a sējīma? aajeejim anaabá amach appai.

¹¹ Mag amach appai mamag n̄m̄ awi alphin ichigcha, —¿Khan jāgwia Ēwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai mag Ēwandamau Cristo p̄iju na Eliata bēju aajē? a jēujierram anaabá.

¹²⁻¹³ Magbaawaita Jesuu amag, —Chadma, chi machnaanau jaaujemjō, Eliata nacha bēema ajim an̄m. Pari mag i bēju jaautarran, mag Ēwandamau p̄iju aajerr ōrag n̄pi jaaumkhīirta bēju jaaujim. Pari Elían ya udthurjim. Mam̄ mag i udthuurwai, Ēwandam iek phā sim gaai jaau simjō, ōrau i d̄i amachdēu ampierr awi warag i thōop̄ijierram. Magtarr aawai ¿p̄arau khīirjuawai ōrau m̄ d̄ijā i d̄i atarrjō abaju khai ajim aajem, ich jāg

Ĕwandam iek phã sīsidum gaai much chi Emkhooi Iewaa igwia wauju a jaau simjō?

*Jesús khapeenau chaai mor eem mepeer pōd jēupūiba arr
(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)*

¹⁴ Mag iyūū wēdurumua tagam ich khapeen nueve narr aig pachēnaa oowai, ōor pōm warpham magwe phūur thūnum jārta Ĕwandam i jawaag chi machnaan garmua am dūi ijējēbkham ochējim aajem. ¹⁵ Mag ōor pōm thūnarr khūnau amach dakhīir Jesús barbaichēm oophōbaadee onegau i khīirphee pochag phōbaadēwi i dūi saludaa nūmua, “Ūchata jāg pū barbaichēm” ajier-ram anum. ¹⁶ Mag chi machnaan garmua ich khapeen dūi ijējēbkham oobaicheewai, —¿Pāar khan iekta ig nūma? ajim anum amag.

¹⁷ Magbaa mag ōor pos thūnum eemua ābmua magjim anum:

—Maestro, mua much iewaa aibēejingui ajim anum, i mor eem bēnēu pōd iekhapiba sīi ichup wai sīewai, pūrug warre jēu werbamkhīir. ¹⁸ Mūg khitum barbaadeewain sīi jēkht bājā aimaajem. Magbaadēmua sīi isaphun bau aadēm dūi thet khierrpa kūkūerr khabaadēmua phithierrii aadeejemgui ajim anum. Mag bar nūmua warag nem dau aauga pabaadēmgui ajim anum. Mua pū khapeenag jaaujim, amag much chaai mor eem bēn warre jēupūimkhīir. Pari ni ābmuajā pōdbajim a jaaumajim aajem.

¹⁹ Magbaawai Jesuu ich khapeenagta magjim anaabá:

—Pārau chan jāg chaai Ĕwandamau monaapūijujā khīirjubata nūm. Pārau jāg Ĕwandam jua theeg simjā khīirjubamjō nūm, ¿ich jāgta sīi mua āwat chitaju aai chirú pārau oowai? ajim anum. ¿Khan atchata pārau mū pāach dūi chitapim ig nūma ajim anum, ajarcha ūkhaag? Magnaa, Mag chaai mū aig aipidut ajim anaabá amag.

²⁰ Magbaawai chadcha chi chaai i aig aibëejierram aajem. Mag aipierriwai, chi chaai mor ee mag chi mepeer simua Jesús khīir eerpa athaawai, sīi eepemjō ich bēnēu barbaadēmua warre jēkhut bājā aimajim anəm. Mag bājā aimaa sīi parhooba bü thuthug khabaadēm dūi ipēgchōo isaphun bau aadējim anaabá. ²¹ Ich dakhīir magbaadeewaita Jesuu chi ayag, —¿Pə chaai jāg bēnēu barbaaderr ya dürrūu sīwi? ajim anəm.

Magbaa chi ayau, —Jāan ich būruu khituwe ich jāg baarjemgui ajim anəm. ²² Khar chará jāg barbaadēmua chi meperau ōtdau eejā barpūinaa dō eejā barpāijemgui ajim anəm, i thōöpāaig. Maagjeewaita mua pūrug chaigpa chirumgui ajim anəm. Pua ūu i monaaupūiju aai chirum khai, maar dau aug khaugwi mə chaai monaaubapūi ajim anəm irig.

²³ Magbaawai Jesuu irig, —¿Jāgwi mag pua mūrug “ūu i monaaupūiju aai chirum khai” a sīwi? ajim anəm. Ar Ēwandam gaaita ūkha nəm khūun ithee chan būurjā phithurm nem chukhum. Maagwai puajā chadcha thāraucha ūkhamun, pə chaaijā monaaubajup ajim anəm irig.

²⁴ Magbaa chi ayau, —Muan chadcha ūkha chirumgui ajim anəm. Mamə pua mūch chaai monaauju khīirjugta ūrcha mūrug khīirjupibá ajim anəm, warag Ēwandamag ūkhaag.

²⁵ Mag nəm ee Jesuu oowai ich aig ōor pōm bi-irdudukham oobaawai chi chaai mor ee mepeer simugta meerrau aadēwi, —Mepeer, pūchdēuta mūg chaai jāg kach khīsunaa meu meraa wai simgui ajim anəm. Magnaa, Mə iekhau jōpai chaai mor eemua öbērbaad, maimua tag i mor ee dubaag khabamgui ajim anəm.

²⁶ Mag Jesuu ichig meerrau aadeewai chi mepeer wiiu a baubaadējim anaabá. Mag baubaadēmua chi chaai deeu

ich bēnēu barbaadēwi, jēkhut bājā aimawia, warre chi meemjō būurjā mimig chukhu apūijim anum. Mag aig ðor pōm pos thunarr khunau amach dakhīir mag chi thōmjō aadēm oobaawai, “Chadcha ya meebaadēbahab” anaajim anaabá. ²⁷ Mamu amau mag meebaadēm anum ee, Jesuu chi chaai jua gaai purnaa ūgthaag phiriu athajim anum. Mag ich jua gaai purnaa phiriu athaawai dāi phiidū warag būjāau dūnūisijim anaabá. ²⁸ Mag chaai mor eem mepeer jūrpūiwi ērēubaadeeu, ya amach ap deg paaukhabaimaawai, iyūū nūmua Jesuug, —¿Khan jāgwi jāg chaai mor ee bēn khaigbam wai sierr marau pōd ōbeerpi aubajī? a jēujierram anum chi khapeenau.

²⁹ Mag ichig jēebaawaita, —Mua pārag jaaukhimgui ajim anum: Jāg mepeer khīir ðor mor eemua jūrpāaigan, jāan sīi thachjā khōba āba Ēwandamagpai jēeu nūū aawaita jūrpāaijengui ajim anum.

Puaba Jesuu chikhamnau ich thōju jaautarr

(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Maig naawia ērēu phōbaadēwia Galilea durr dichjim aajem. Mamu Jesuu mag ðrau ich pūr auwi ich thōju anumta ich khapeenag jaau sierr aawai amach nūmjā ðrag khaugpimapha sīejim aajem. Mag jaaumamua amag maagjeejim anum:

—Mūch chi Emkhooi Iewaan ðrau chi thierrnaanag pūr deejū. Mag pūr deebaawai amau mū thōpūiju. Mamu mag amau mū thōjup mamū, ag khur khāi thārjup nūm ee deeu iiu phiidūjugui a jaumajim aajem.

³² Mamu amachig mag jaaumamjā pōd i iekha sim khaugba aajeejim anaabá. Mag amachdēu pōd khaugba aawai jēwaag ēkhaajeejim anum; mamu inagau awi ich mag jēebajieram aajem.

Chijãata ürũcha aju aai sã a jaautarr
(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)

³³ Mag iyũ wẽnurrũmua phöbör Capernaum anũm ee barimajim aajem. Mag barwia ya deg paaukhabaimaawai ichdëu amag, —Maach khũd ee daaig wëduraawai pãar ĵkhan ata iyũ wëduraa ajĩ? ajim anũm.

³⁴ Mamũ amachig mag jëeubaawai, chi khapeenau ni ãbmuajã i iek ùkhaba, sã khĩuu nũisijim anũm, khũd ee wëdurumua chijãata amach eepai thumaam khũn khãai ürũcha sã a chikham ipeer ahaug wëdurarr khap. ³⁵ Mag ich iek ùkhaba abaawai am na jëkhũt jupwi dũi amach thum ich bigaau thũrkha auwia amag magjim aajem:

—Ãbmua khĩirjuawai ichta tagam khũn khãaijã ũrpai am khõsi sim khai, magan ichta warag thumaam khũn khãaijã serbiibachanaa sã ich khapeen chogkhaju aai simgui ajim anũm.

³⁶ Magnaa chaaidam thũr auwia, am dakhĩir chi chaaidam jua ee jiir auwi amag magjim anũm:

³⁷ —Mũg chaai agtha ich juau paba aawai serbiiba khitũmjö õor thũnũm thum mua khõsi chitũm. Pãrau mũ dënjö mũg khithëem ãb khãijã jãsenkhawia pãach di aig aumũn magan pãrau mũchchata khĩir jãsenkhabarmjö abarm ajim anũm. Mag pãrau uduura pãach aig mũ baarpi nũm aiguiũ magan pãrau mũ Aaijã khõsi nũmguĩ ajim anũm, ichdëuta mũ pũitarr aawai.

Maach ichaaur khaba simũn maach igar siewai a jaau-tarr
(Mt 10:42; Lc 9:49-50)

³⁸ Mag ũrwia Juanau, —Maestro ajim anũm. Marau woun ãb oojim, mag wounau iekhamamua pũ thũr thũrnaa õor mor eem mepeenag õbeerpi jaaubaawai chadcha

öbeerpüi maajeejim. Mamu maarjö pü düi nurraba aaje-muata mag siwewai marau irig tag õor mor eem mepeen jürkhuipiba jaaujimgui ajim anum.

³⁹ Magbaa Jesuu amag, —¿Khanthee pãrau irig magjierrá ajim anum, idëu õor jua pürpiba? Mag wounau mü thür gaaita mag õor monaau nurrum khai, magan irua wajaphata nem wau sim khabahab ajim anum, mü ëugar khaigba jaauba. ⁴⁰ Maadëu nem wau num oo simjä maach ichaurjä khaba warag maach juapierr oo sim wounan, magan maan maach düi siwewai ajim anum. ⁴¹ Maimua ich agjö äbmua khäijä pãar Cristo khapeen aawai pärag nemdam bürum khäijä deebarm wounan, Ëwandamau agjö irig nem wajapham deeb khaba deegu a chirumgui ajim anum.

*Nem khaigbam wau numuan maach pekau ee bur-
rpiejem*

(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)

⁴² Pari magba äbmua khäijä mü chaai mæg mü iek ükha khërumta pekau ee burrpimun, Ëwandam düita iekkhör pöoma sīsiju. Mamu mag Ëwandam düita iekkhör paarpaju khāai, ichdëupai ich ö gaai mokpör pömkham jünaa phūas ee baudukhiin üucha ajugui ajim anum.

⁴³ Maimua agjö puch juapaita pü pekau waupi sim khai, ag garm jua warag warre thapbarüi. Idëu pü jua bisi Ëwandam aar barwياجä üu simgui ajim anum, puch jua numwe monakha khimie durr õtdau uu thõojä khaugba wëjöm ee maju arr khāai. [⁴⁴ Mam chan mag õtdau uu thunumjä büürjä thõba ni ag eem ödömiejä khëchaa khaugba sierrumgui ajim anum.] ⁴⁵ Wa pü büü khäijä agjö pü pekau ee burrpi sim khai, magan mag büjã warag thapbarüi. Bū numwe monakha khimie durr maju arr khāai, Ëwandam aar bü bisi öberwياجä üucha simgui ajim

anum. [⁴⁶ Mam chan mag otdau uu thunumjã thõba ni ag eem ödömiejã khëchba ich mag sierrumgui ajim anum.]

⁴⁷ Wa pã daúa khãijã pã pekau waupi sim khai, magan mag dau warag jëubarüi. Pãch dau numwe monakha khĩmie durr Ëwandamag pãch barpüipiju khãai, dau bese khãijã pãuta Ëwandam dënkha simun üucha simgui ajim anum.

⁴⁸ Mam khĩmie durr chan ödömiejã khëchaa khaugba ich mag domkha thunum düi mag otdau uu thunumjã thõba ich mag sierrumgui ajim anum. Maguata muan pãragan, pekau waumaaugau dau chukhumjõ oobamjõnaa magum nem khaigbam wawaagjã jua chukhumjõ abat a chirumgui ajim anum, büürjã wauba.

⁴⁹ 'Mua pãrag mag chirumun, chikhamnau pãach thum pãar wajak dau aug waupiju aawaita mag chirumgui ajim anum. Mam Ëwandamau udëraa mag pãar dau aug waupi numun, sïi pãach ich düi chadcha ubu wënrüm khai a khap aagta magpi sim. [Pãar düi mag sim aig, nemek mod ärm ugua phõ sïiujemjõ, mag phithur wënrüm gaaimua warag pãarjã agjõ ich düi ajapha wënrüm ramkhïirta pãar düi mag simgui ajim anum.] ⁵⁰ Thakharan chadcha nem wajaphamü. Mam mag sim nakha aadëkhiin, jkhaü magum thakhaar igju khai? ajim anum. Jãg thakharauta nem thum sïpha apiejemjõ abat, pãach khapeen düi nem wajapha wau numua agdaujõ thumaa khõinaa wënrüraag a jaaumajim aajem.

10

Jesuu jaauwai pöd dich üüi pãaju khabam aajem
(Mt 19:1-12; Lc 16:18)

¹ Jesús mag Capernaum phöbör eemua deelum durr Judeaag mawia jürr döjã Jordán igauu edau öbeerjemug petajim aajem. Mag amach ee pabaimam khaug auwi ich

aig ðor pöoma pos aicheewai ichdëu ag na ðrag jaaujer-rjò mag ðor pöm thunumug Ëwandam iek jaabaadëjim aajem. ² Mag num ee fariseonaan i aig bëejierram aajem. Makhunau juau ogthom Jesús imeraa pür awaag awi irig jëeumamua, —¿Chadchata pua oowai maach emkhoinau dich ùi pñaju aai nù wa pñaju khaba nù? a jëeujierram anum.

³ Ichig mag jëeubaawai jürr ich Jesús garmua amag, —Moiseeu Ëwandam iek phã pñarr gaai, ¿khan a jaau siwi? ajim anum.

⁴ Magbaa amachdëu, —Moiseeu jaauwain maadëu dich ùi pñaju aai num a jaau pñajim aajem. Siita ùi pñag-paawai wajapha ësap phãnaa ag gaai, “Ya mua pñ pñ chirim” a jaauju aai numgui ajieram anum.

⁵ Magbaawaita Jesuu amag, —Pãadë khüu ürbat ajim anum. ¿Pãrau khaphu nù, khan gaaimua Moiseeu mag phã pñaji? Irua mag phã pñatarran, pãach jüg theeg sïsidum gaaimuata mag phã pñajimgui ajim anum, chadcha. ⁶ Pari warrgarwe ich Ëwandamau maach ompaawaijã emkhooi ùi düita ompaajimgui ajim anum. ⁷ Magtarr aawaita emkhooi ich ùi düi pabaadëmun ich dënnaan kha ogduajemgui ajim anum, ya ich ùi düita äba nürraag. ⁸ Ya magbarm aigmuan warran agdaujö amach appai naajerrta ðor äbpaimjö ich mag nùisiejem. Ya mag nùisim chan ya tag amach ääbdö nürrijee aba, ðor äbpaimjö nùisiejem. ⁹ Mag warrgarwejã ich Ëwandamauta mag papitarr aawai pöd iwiir äbmuajã i ichaaur awi dich ðor pñaju khaba numgui ajim anum Jesuu amag.

¹⁰ Maimua magtarr khur deg paaukhawijã chi khapeen garmuata deeu ich ag iekpai irig jëeu naajim anum. ¹¹ Mag ichig jëeubaawaita Jesuu amag, —Ich ùi pñawia deeu ùita au simun magan pekauta wau simgui ajim anum, ich ùi chaar khabam düita mag sïewai. ¹² Wa magba chi

uuirau khāijā ich jaai p̄awia deum emkhooita aum̄n magan agjō pekauta wau simgui ajim an̄m, ich jaai chaar khabam dūita s̄ewai.

Jesuu chaain kōit iekhatarr

(Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)

¹³ Mag n̄m ee ōrau Jesús aig amach chaain waibēe th̄n̄n̄isijim aajem, am gaai p̄rnaa am kōit Ēwandamag j̄eumkh̄ir. Pari mag j̄rram kh̄un̄au chaain waibēēekham oowi j̄rr chi Jesús khapeenauta chi aibēe n̄m kh̄un̄ag meerrau s̄ujierram aajem, tag aibēepi-maaugau. ¹⁴ Mam̄ amau mag ōrag meeukha iekha n̄m oobaawaita Jesuu j̄rr amachigta agjō meerranaa, — Idēu ōrag amach chaaindam m̄ aig waibēepibat ajim an̄m. ¿Khanthee p̄rau amag bēepiba jaau n̄? Chi j̄oin awiajā cham̄ kh̄un̄ chaainjō m̄ iek ūkhakharrsō ūkha n̄m kh̄un̄ta m̄g jēb gaaijā ū w̄n̄r̄rawia ūgtharjā onee w̄n̄r̄rabajup ajim an̄m. ¹⁵ Mam̄ chi ūgthar ōb̄erju kh̄irju n̄m kh̄un̄aujā mukh̄un̄ chaain d̄enjō ūkhabam chan p̄d ōb̄rbamgui ajim an̄m.

¹⁶ Mag iekhap̄inaa, Jesuu am dakh̄ir warag chi chaain ich jua ee jiirkha auna, am p̄r ūr jua aus̄inaa, am kōit wajapha Ēwandamag j̄eumajim aajem.

Woun āb phatkhon paraam Jesús d̄i iȳū athurtarr

(Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

¹⁷ Maigmua Jesús chawag maagpam ee, woun āb i aig khaphig b̄ejim aajem. Mag b̄ewia i kh̄irp̄hee kanieu ph̄b̄khach̄ewia irig magch̄ejim an̄m:

—Maestro, p̄uta chadcha maestro ajapham aawai p̄r̄ug j̄waan b̄ejim: ¿Mua khani jāgju aai chirú ūgthar ōb̄eraag? M̄r̄ug jaaubá ajim an̄m.

¹⁸ Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee pua m̄r̄ug chi ajapham a s̄i? Ōor ajapham chan chukhum. Ajapham̄n

ãba Ëwandamta ich appai ajapha sïerrumgui ajim anum.
¹⁹ ¿Pua khaphu sïebá ajim anum, Ëwandamta ich iek Moiseeg phāpitarr gaai: “Oob dich ðor khabam dūi khapes am; oob ðor thōom; oob nem jīgkham; oob chikhām ēugarjā sēukha nem īgkham; oob sēukha chikhāmnaanjā khūgurm; maimua puch dēnnaanjā jāsene abá” a sim?

²⁰ Magbaawai chi woun mag irig jēeuchētarrau — Maestro, much būruuwe mag pua jaubarm thum mua urkha chitabahab ajim anum.

²¹ Mag wounau mag iekhabaawai Jesuu i dau ee aug khaug paraa eerpanaa irig, —Mamu agtha pua nem khīir āb wauju waaur wai sïebahab ajim anum. Puch diig mawia, nem thum puchdēu wai sim pērkhūipūinaa, mag phatkhon jūrr dau aphuu khithēem khūnag thum jigbapūi ajim anaabá. Maimuan chadau mu ēudee pidú ajim anum, chadcha mu dūi chitam khōsi chirum khai. Pua magmun ūgthar pawiajā būurjā augchēba phatkhon khāi nem ajapham pōmta wai chirsijugui ajim anum irig.

²² Jesuu ichig mag iekhabaawai warre ökhīirjuu ich diig petajim anaabá, chadcha phatkhon paraam arr aawai.
²³ Ichdēu mag nem jaubarm ipierraa amaugau warag ökhīirjuu petam oowi, ich bigaau narr khūn khīir eerpa phurdūnaa, ich dūi ogdūba wēnurrarr khūnagta, — Keena, pādē oobat ajim anum. Phatkhon paraam khūnta Ëwandam chi Pörkha sim aar öbēraagan, chadcha thethe simgui ajim anum.

²⁴ Jesuu mag iekhabarm ūrwia warre jūgderraa aphöbaadējim anaabá. Pari magwi deeu ich Jesuupai amag, —¡Aay, chaaina! Ar phatkhon ithee wūrpa aajem khūnta Ëwandam chi Pörkha sim aar öbēraagan, chadcha phithur sïerrumgui ajim anum.

²⁵ Phatkhonpanta ūgthar Ëwandam chi Pörkha sim aar

öbërju khāyau, camello pöm jāg maach wounaan khāijā ūrpai sīerrumta phithurg chukhu nobeeu kach ee thoogar öbër dichjugui ajim anum.

²⁶ Jesuu mag jaabaawai chará warag jügderraacha num iekhau jürr amach eepai wir aig amach khapeenag, —Mag khai, magan ¿khaita peerduagáwa? anaajim aajem.

²⁷ Magbaa Jesuu amag eerpanaa, —Õragan chadcha phithurgma ajim anum, mag ūurwai. Mam Ëwandamag chan büürjä phithurg chukhu simgui ajim anum.

²⁸ Magbaawai Pedroou irig, —Maraun chad maach nem wai narrjä ewag khīirjuba, thum phēpawwi pæ düi ogdaba wēnerrabma ajim anum.

²⁹ Magbaa jürr ich Jesuu magjim anum:

—Pedro, mua chadcha mag chirum: Ar mæ gaaimua wa mæ iek jaaum khōchgau khāijā amach di, amach eegpeen, amach üphuin, amach dēnnaan, amach uui, amach chaain, wa amach nemjüir khāijā khūchpaim ithee werpupakham khūnagan, ³⁰ mæg jēb gaai agtha nūwejä amach eegpeen, amach üphuin, amach ād, amach chaain, amach nemjüirpa thum mæ gaaimua okhoomarr khāyaujā ūr warag ag atcha deejugui ajim anum. Ajap õrau am dau aug wauwajā mag wēnerrumun chadau, mæg atagjä durr iur gaai mæch düita ich mag wēnerramkhīir mæch aarchata phē aujugui ajim anum. ³¹ Pari mag ed āaur khūn ar muig eegar aawai amachta chikham khāijā ūrucha num aajerr khūnta ügthar Ëwandam aar paaukhaimaawajä jürr serbiibacha aajerrjöö nūisjugui ajim anum. Maimua jürr ar mæ gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khūnta jürr warm khūn khāijā ūrucha nūisjugui a jaumajim aajem.

*Õrau ich thōju Jesuu jaautarr
(Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)*

³² Maigmua phöbör Jerusalemag khudau ma sim ee majim aajem, ich khapeen dui deum khunpra. Mag wëtumua ich Jesuuta pör garcha am na maa ajim anum. Mamu mag chi eudee wëtmarr khunnan thaar paraata wënrarajim aajem, ich Jesuucha ag nawe orau ich thöoju jaautarr ya khaphu narr aawai. Mamu mag am thaar paraa wënrarum Jesuu khaphu sierr aawai, ich dui ogduba wënrarajerr khun doce khiet thürkha auwia Jerusalén phöbör eem khunau ich dui khaigbaaju jaaumamua magjim aajem:

³³ —Pārau khaphu num, maach Jerusalemag wëtum; nau maach mam barbaimaawai mch chi Emkhooi Iewaa mug chirumun thethemnaanag mu pr deejugui ajim anum. Magbaawai makhunau jurr maach meeun khabam khunag mu thöopi jaaui durr chauram khun jua ee mu thüsiëpijugui ajim aajem, makhunaujā mu dui amachdëu ampierr amkhir. ³⁴ Magbaawai makhunau mu wau iekhanaa, mu jügadaujā wanaa, mu gaaijā ichö thunaa, amachdëu am aig mu dui awia, äbmiecha paawai amau mu thöopijugui ajim anum. Pari mag amau mu thöowiajā khāai thärjup num ee deeu mu iu phiidujugui a jaajim aajem.

Santiagoou Juan düimua Jesuug amach khir jäsenkhapi narr

(Mt 20:20-28)

³⁵ Mag wëtum ee jöoi Zebedeo chaainau, ajapcharan Santiagoouma Juan düimua irig, —Maestro, marau prug nemdam jëeum ig naajingui ajim anum. ¿Pua maar khir jäsenkhawi maachdëu jëebarmjō abaju khai? ajerram aajem.

³⁶ Magbaa Jesuu amag, —¿Pārau jāgata mua pāach dui apim khōsi nma? ajim anum.

³⁷ Magbaawai amachdëu irig, —Marau p̄r̄ug jaaum ig n̄m̄n̄ m̄g atag p̄chta thumaam kh̄n̄ Pörkha bëewi m̄g durr thum jüabaadeewaijã maar numiim kh̄n̄nagta p̄ch bigaau juppibá ajierram an̄m, p̄ch d̄i iek theeg amkh̄ir: äb p̄ch juachaar gar, maimua äb p̄ch juawë gar.

³⁸ Magbaawaita ich Jesús garmua amag, —Pãrau chan s̄i pãachdëu nem jëeu n̄mjã khaugbata n̄m̄gui ajim an̄m. ¿Pãrau kh̄irjuawai mag pãachta warm kh̄n̄n khãaijã ürpai aag chikhamnau pãach dau aug wau n̄mjã m̄ d̄enjö äwatwi m̄ thöm edjã m̄ d̄i thõju aai n̄? ajim an̄m amag.

³⁹ Magbaawai chi Santiagoou Juan d̄imua, —Ëera, marau äwatbajup ajierram an̄m.

Mam̄ magbaawaita Jesuu amag, —Pãrau chadcha õrau pãach dau aph̄n̄ wau n̄mjã äwatwi m̄ thõbarmjõ thõma ajim an̄m. ⁴⁰ Pari magbarm gaaimuapai chan mag m̄ch juachaar gar wa juawë gar khãijã m̄ch d̄i äba juppiju chan mua pöd jaauju khaba chir̄m̄gui ajim an̄m, Ëwandamauta ichdëu khap jaauju aawai.

⁴¹ Mam̄ mag Santiagoou Juan d̄imua amach dakh̄ir Jesuug magbaawai chi khapeen diez narr kh̄n̄nau j̄rr am d̄iita meeukha naajim anaabá. ⁴² Mam̄ magbaawai Jesuu amach thum äbam aig thürkha auwia amag magjim an̄m:

—Pãrau meraajã khaba n̄m, chadcha s̄i m̄g jëb gaaï õor pörkhawi amachdëuta governaajem kh̄n̄naun amachta chi pörnaan aawai iek theeg n̄m awia amach khãai jua eegpaim kh̄n̄n d̄i amachdëu ampierr aajem. ⁴³ Pari j̄rr pãrau pöd am d̄enjö magju khaba n̄m, pãach eepai. Magju khãai äbmua khãijã pãach eepai ichta thumaam kh̄n̄n khãai ür̄n̄ am khõsi sim khai, magan j̄rr ich garmuata ich khapeenau nem mag abaawaijã am ipierr n̄n̄n̄n̄n̄ aju aai simgui ajim an̄m. ⁴⁴ Maagwai ar ichta ügthar pawiajã Ëwandamau ich garcha juppi

ahau apim khōsi sim khai, magan sī ichta parhoobam khun chogkhaju aai simgui ajim anum. ⁴⁵ M̄ p̄ar khāai Emkhooi Iewaakha chirumjā mag sī m̄uch gar-mua chikham chogaagjā bēebajim. M̄ bēetarran, sī chikhamnag m̄uch chogamkhīirta bēejimgui ajim anum, mag chitumua chikham jua machgau thōwi mag thōbarm gaaimua ðor p̄om sī amach pekau ee preso s̄isidumjō num khun ðbeerkhapäain.

Jesuu Bartimeo dau monaupūitarr

(Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)

⁴⁶ Mag wētumua Jericó phōbör ee barimajierram aajem. Maig khūchpai naawia deeu am ērēubaadēm dūi ðor p̄om wētjim aajem. Maimua ya am phōbör eemua ðbērwi wētumta khud bigaau woun āb dau khīsu khitum Bartimeo anumta ðor ērēu dich num khunag nemdam jēuwai oo khērūm ooimajierram aajem. Mag woundam jōoi Timeo anum iewaa ajim aajem. ⁴⁷ Mag dau khīsu khitumua ich dakha Jesús Nazaretpierr dichmam khaug athaawai äākhamua, —Jesús, p̄uta rey David khachitarr ag chaain ewagam khun Iewaa marau n̄ narr. M̄ ap chitum m̄ dau ee aug khaugbahur aajeejim anum, ich dau monawaan bēemkhīir.

⁴⁸ Mag chi dau khīsu khitumua äāa khabaadeewai Jesús dūi ðor wētarr khunau irig meurrarrau aajeejim anum, khīupamkhīir. Mam̄ magbaawai chará warag thet äākhamua, —Jesús, p̄uta rey David khakhitarr ag chaain ewagam khun Iewaa marau n̄ narr. M̄ ap chitum m̄ dau aug khaugbahur aajeejim anaabá.

⁴⁹ Jesuu mag äākham ūr athaawai d̄n̄n̄isiwia chi dau khīsu khitarr awaan mapijim aajem. Magbaawai chadcha i awaan wētwi chi wētarr khunau irig, —jKhīirdam ub̄ phiidubaad! Jesuu p̄ th̄r s̄iebahab. I aar marrau ajierram anum.

⁵⁰ Ichig magbaawai ich ag bürre ich khajūa ür joothu jūa s̄ierr barwerbpüiwi phiidü d̄un̄isinaa Jesús aar petajim aajem. ⁵¹ Mag chadcha ich aar d̄un̄ubaimaawai Jesuu irig, —¿Khani pua m̄arug p̄uch d̄üi apim kh̄osi chirú? a j̄eujim an̄um.

Magbaa chi daudam kh̄isu khit̄um garmua j̄urr irig, — Maestro, muan p̄arug m̄uch dauta monaaup̄ipim kh̄osi chir̄umgui ajim anaabá.

⁵² Magbaawai Jesuu irig magjim an̄um:

—Chadcha muata p̄uch dau monaaju khaph̄u kh̄iirju chirarr gaaimua üu p̄u monaau chirsim. Ya p̄u p̄uch diig maju aai chir̄umgui ajim an̄um.

Irua mag iekhabarm bürre chadcha dau eerd̄u s̄isiwi ich bi eem dauj̄o dauj̄a wajaug s̄isijim anaabá. Mag ich dau monaaubap̄aiwai warag i d̄üi petajim aajem.

11

Jerusalén phöbör ee Jesús dubimatarr

(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)

¹ Jesús ich khapeen d̄üi mamua durrs̄i Olivo an̄um gaai naaimajim aajem, phöbör numí āba dakha n̄um kh̄iirp̄hee. Mag phöbör numí āba dakha narr th̄ür, āb Betfagé ajim, maagwai ābakhai Betania. Maig durrs̄i gaai n̄umua ich khapeen numí th̄ürkha auwi p̄yaagpamua magjim aajem:

² —Cha maach kh̄iirp̄hee phöbördam sim ee er̄eubaad̄et ajim an̄um. Nau chi phöbör ee dub n̄um aig p̄arau burrodam pa gaai j̄ü kh̄er̄um ooimaju. Mag burrodam gaai chan agtha ni ābmuj̄ā waaid̄aba khit̄um. Ma p̄arau ēerwia aipidut ajim an̄um. ³ Ābmua kh̄aij̄ā b̄ewi p̄āachig, “¿Khanthee j̄äg nemchaai p̄arau ēer arraag ēkha n̄u?” a j̄eubaawai, s̄i ith̄uu irig, m̄u igwia, mua ig chiraawaita

arrum, mam̄ deeu ũmaai jöpcha deen bēeju a jaubat ajim an̄m.

⁴ Maimua chadcha ěreu phöbaadēwia, amachig jaau-tarrjō burrodam khud bigaau puertdi dub n̄m dakha ö jü khēr̄m oobaimaawai, s̄i ěer auwimajierram aajem.

⁵ Magbaawai aig ðor narr kh̄unau amag, —¿Pāar khanta jāig jāg n̄ma, jamag pārau chikham nemchaai ěer arrú? ajierram an̄m.

⁶ Magbaawai Jesuu amachig jaaup̄itarrjō jaubaawai ũd̄uraa warag amag arrpijierram aajem. ⁷ Mag chadcha warrwi Jesús sim aar pabaimaawai chi khapeenau amach khajūa ũr jooth̄u jūajemua chi burro phōpá ũr theer s̄iujerram aajem. Magbaawai Jesús ag ũr waaid̄ubaadējim aajem. ⁸ Magbaawai ðor khapan i d̄i wēdurarr kh̄unau amach khajūa ũr jooth̄u jūa narr ěerkhanaa, i maju khud ee theerkhamam d̄i j̄urr āaur kh̄unaujā khud bigaau pa-piujōm b̄ubrēunaa, agjō i maju ee wērphogkha majierram aajem.

⁹ Mag i mam̄ d̄i ðor p̄om i na pos wētmaawai i ěudeejā agjō khapaana p̄urth̄umajim an̄m. Mag ðor p̄om s̄i wētum kh̄unau serereugmamua mag naajim an̄m:

“Ûcha abarm Ēwandam, ich m̄uta p̄chdēu p̄ch j̄urr p̄iibarm̄u. Ijōm kh̄un̄ chan chukhum. ¹⁰ Pua maar Reikhamkh̄iir p̄iiju a jaaujerr chadcha pierrumgui” aajeejim an̄m. “Ûcha abarm Ēwandam! Warr jōoi David reikha s̄ierrjō ichta j̄urr Reikhaju khaph̄u n̄m gaaimua, p̄urug ũu abarm an̄m. Ûgtharm magwe onee aju aai n̄mgui” aajeejim an̄m, Jesús thō iekha n̄mua.

¹¹ Mag wētumua Jerusalén phöbör ee barimajierram aajem. Mag barimawia, Aai i j̄eujem diig mawia, ag ee dubwia, dijā thumaa eerpa ph̄urd̄up̄iwiwia, deeu öbērbadējim aajem. Mag öbērbadēwia ya edau kheeraa

aadëm ee Betaniaag petajim aajem, ich khapeen doceem dïi.

Jesuu igo phuapitarr

(Mt 21:18-19)

¹² Ag noram mag phöbör Betania anum eemua Jerusale-nag wëtumua Jesús jäsöo aadëjim aajem. ¹³ Mag i jäsöo nurrumta warpmua pabü igo anum epöo khud bigaau danum oo athajim anum. Magbaa aar dakha oon majim aajem, ag gaai chi nemjō ya chi wawam numpii awia. Pari ag chee jaar khaba arr aawai ni pör äbjä ag gaai oobajim aajem. ¹⁴ Mag ichdëu ag gaai pör äbjä ooba abaawai chi pabüugta wounagamjō, —Puch jãg sim gaaimua mug atagjã ich jãg chëba sierrajugui ajim anum.

Irua mag iekhatarrjã i khapeenau ũrjierram aajem.

Aai i jëujem degmua Jesuu ðor jurkhuuitarr

(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

¹⁵ Maimua deeu Jerusalén phöbör ee barchëwia, Aai i jëujem di aar manaa ooimaawaijã, sïi Aai i jëujem degta nem peerwai ðor pöm pos sereu wëjöm ooimajim anaabá. Magbaa Jesuu mag nem për narr khun thum dawag jurkhuuinaa ag ee ðrag phatkhon cambie narr khun mes dïi dubur për narr khun mespa jëkhut siëpüimajim anaabá. ¹⁶ Magnaa tag iwiir äbamugjã Aai i jëujem deg nem inag dïi dichpibajim aajem. ¹⁷ Maimua amag, —Pãrau khaphu naabá ajim anum, Êwandamau ich iek phã puarr gaai, “Mug diin sïi durрпиerram khunau bëewi ag ee Aai i jëujem diiu” a sim. Mag simta pãachdëuta ag ee nem parhëpag për numua sïi chikham khüguurjem dikha wai naabma a iekhajim aajem, ich Jesuu.

¹⁸ Jesuu mag iekhabarm phadnaan pörnaanau Moiseu Êwandam iek phã puarr jawaag chi machnaan düimua ũrbaawai, amach appai biirdëwi, iekhawi, “Jãga

akhiin maadëu jãg Jesús thõopüikhamgui” anaajim aajem. Mamɛ irua nem jaau sim ũrwi thumaam khũũnau i igar narr aawai ũmaai deeu ãsie khĩirjuajeejim anaabá, mag i igar nɛm khũũnau jũrr amach dũita meeukhaju khĩirjuwia. ¹⁹ Mamɛ amau mag khĩirju nɛm ee, ya edau khẽubaadee Jesús ich khapeen dũi mag phõbõr eemua warag amachta chawag wõtjim aajem.

Jãga Ëwandamag jëeuju aai nɛ

(Mt 21:20-22)

²⁰ Maimua ag noram deeu Jesuu ich khapeen dũi ich ag khud ee wëtumua oowai mag irua iekhatarr igo sũ chi khaar aram magwe phuhu thũnaajim anɛm. ²¹ Mag phuu thũnɛm oobaawai Pedroou, —Maestro, pũdẽ oobá, pua tag chẽpiba jaautarr igo bũjã sũ phua thũnɛmguĩ ajim anɛm.

²² Magbaawai thumaam khũũnagta Jesuu magjim aajem:

—Pãach nem wawaag iekhaawai chadcha Ëwandamau pãachdëu jaaubarmjõ apiju khĩirjunaata iekhabat ajim anɛm. ²³ Mua chadcha pãrag mag chirɛm: Áb-mua khãijã durrsĩgta wounagamjõ iekhabaawai chadcha ichdëu jaaubarmjõ ich ipierraa aju khĩirjunaata “Jãigmua mawia jũrr phũas eeta dũnũũubaimá” akhiin, chadcha Ëwandamau ichdëu mag iekhabarmjõ apijugui ajim anɛm, ichdëu mag iekhabarmjõ Ëwandamau chadcha magpiju khĩirjunaata iekha siewai.

²⁴ Maimua ïchab, ’Pãachdëu Ëwandamag nem ig nɛm jëeuwai chadcha irua pãachig deeu khaphũnaa ya pãach jua ee wai nɛmjõta jëeumɛn, magan chadcha irua pãrag pãachdëu nem ig nɛm deeb khaba deejugui ajim anɛm.

²⁵ Maimua pãachdëu Ëwandamag jëwaagpaawai pãach garmua wa pãach khapeenau khãijã pãach dũi khaigba nɛm khai, agdaujõ perdón jëeuwia, tag magɛm iek igba

warag khīir okhoopüiwia, magba arrjö am düi dau parii abat ajim anum. Pārau magmun īchab maach Aai ügthar chirumugjā pārau pāach pekau chugpaapi jēebaawai irua chugpaapüiwia tag pāach düi magum iek büürjā igbajugui ajim anum. [²⁶ Pari pārauta pāach khapeen wir aig perdonaabam chan, maach Aai ügthar chirumuajā ich agjö pāar pekau chugpaabamgui a jaaumajim aajem amag.]

Jesús jua theeg

(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)

²⁷ Maimua deeu Jesús Jerusalén phöbör ee barchëwia Aai i jëeujem deg dubjim aajem. Mag dubwi agtha ierr simta, i aig phadnaan chi pörkha num khun bēejierram aajem, Ēwandam iek Moiseeu phā puarr jawaag ithee chi machnaan düi judionaan Asamblea eem khunpa. ²⁸ Makhunau bëewia irig, —¿Khai thöwiata jäg müig nem pēr narr khun pua dawag jur wërppüijī? ¿Khaíuta jäg purug puchta nem iek theeg apijī? Marag jaubá aichējierram anum irig.

²⁹ Ichig mag jēebaicheewaita jürr ich Jesús garmua amag, —Magan muajā īchab pārag jëeu ookhimgui ajim anum. Mua jëeubarm pārau mürug jaaumun, magan muajā ich agjö pārag jaaju, khai thöwiata mua jäg nem wau chitú. ³⁰ Maimua ichdëupai, Nacha mürug jaubat ajim anum: ¿Khaíuta Juan püijī òor pör choo nurramkhīir; Ēwandamauta püijī wa sīi müg jēb gayam khunau ajī? ajim anum.

³¹ Amachig mag jēebaawai sīi warag jaaujüjä khaugba, amach wir aigpai iyüu numua, —Maadëu irig, “Juan òor pör choomien Ēwandamauta püijim” akhiin, jürr irua maachig, “Magumta, ¿khan jāgwia pārau irua jaau nur-rarr ükhabajierá?” ajugui ajim anum. ³² Wa magba

maadëu irig, “Juanan sïi õrau püiwiata jãg nerrajim” akhi-injã, jürr phöbörpienta maach dëi meeukhajugui ajim anaabá, amau chadcha Juan õor pör choomieu Êwandam iekta jaau nerrajerr khaphu narr aawai.

³³ Mag amach appai jaaju khaugba iyü naawia warag Jesuug, —Marau pöd jaaju khaugbamgui ajierram anam.

Magbaawai jürr ich Jesús garmua amag, —Mua pärag nem jëeutarr pärau mürug jauba aawai muajã pärag jaubamgui ajim anam, khai thöwiata mua müg nem wau chitú.

12

*Khaibag sïsid*umta nemjïir thua narr

(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)

¹ Maimua Jesuu ich aig õor pos thunam khunag müg nem ïgkhaadam jaamamua magjim anam:

—Woun äbmua uvadö jïirjim aajem. Mag jïirwia ag igaau ajapha thuur phurdüüwi ich agjö aig di ëu khërrjim aajem, ag eegar chi uva chö piirjüwaag. Magnaa ïchab didanjã nasãdjö ügthaa ëu dunuujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo phurdüü aag. Mag nem thum aaiapa sïwi, chawag mam khöchkhabaadeewai, chi nemjïirdö deeum khunag alquilaapüüwi, ichin jürr deeum durr warp petajim aajem. ² Mag mam mawi sïi awia, ya uva waaubaadëm khïirjunaa, jöoirau ich chog äb püijim aajem, chi thua narr khun aar, ich paatëm ich ithee deepüimkhïir. ³ Pari mag irua ich chogdam pütarr di garm khunau sïi amach aar barpinaa pürphöbaadëwi, wu wai nu awia, sïi deeu ich jua kharraa jurbapüüwai, ich juadam parii barjim anaabá. ⁴ Magbaawai ich mag jöoi chi uva papau dewam ich chog püijim aajem. Mam majã agjö amach aar barpinaa, warm dëi atarr khäijã atcha wu wai nümüa pörjã khöoppüüwi, sïi i khïir parhooba iekha

thunnuwua, ïchab jurpüjierram aajem. ⁵ Magbaawai jöoirau deelum püijim aajem. Ma paawai chará amach aar barpinaa warre thöopüjierram anaabá. Magtarr khurjá ich mag ich chognaan khapan päaijeejim aajem, mamu makhunjä warm khun atarrjö ïchab khar sï mas wauwi päaijeejim anum; magbajuun warre thöopäaijeejim aajem.

⁶ 'Maimua ya äbmiecha tag püijujä chukhu aadeewai ich iewaa äbpai khitaawai büürjä chig aba aajerrta püijim aajem. I khürjungan ich chaai aawai i ögkhaju awiata püijiebma. ⁷ Mamu par ich jöoi iewaa äba sï amach aar barpinaa amach wir aigpai, "Keena, chamuuta chi iewaa aawai muguata mug atagjä jürr ich aai nemjür jüaju khabahab" ajierram anum. "Jäg sïpí warre maadëu i thöopüijugui" ajierram anum, mug uvadö jürr maach dënka awaag. ⁸ Mag, chadcha khapanaam khunau purphöbaadëwi, thöopüinaa, chi uvadö igaaü eüda deethurjierramgü a jaumajim anaabá.

⁹ Maimua mag nem ïgkhaadam öpüiwia ich iek ür narr khunag magjim aajem: 'Pärau khürjuawai isjä agtha mag uvadö sim anaa chi thua narr khunjä ich akhunpai akhiin, jägaju khai ajim anum, magum wounaan düi? Par irua ich chaai äbpai khitum pütarrpata mag thöobapüim oobaawai, mawia warre amach thum khëchpüiwia, ich uvadö jürr deelum khunagta jaau pabjëjugui ajim anum ichdëupai.

¹⁰ Magnaa amag, 'Pärau Ëwandam iek phä sim gaai thürwai ooba aajë ajim anum,

"Di ëu narr khunau isegtarr dibigta jürr chi dihäd järamkha sïsim" a sim?

¹¹ "Ëwandam maach Pöröuta mag dibig wajaphamjö api sïewai örau oowaijä üuuta oo num" a phä simgui ajim anum. (Sal. 118:22-23)

¹² Jesuu mag nem ïgkhaadam jaau simua amachta jaau sim khaug athaawai chi fariseonaanau maestronaan düimua Asamblea eem khũnaupa āba ich maigwe i p̄r aum ig naajim anaabá; mamũ mag i p̄r athaawai jũrr õrau amachta khaigbaju khĩirjuwia warag i dichba amachta ẽrẽujim aajem.

Reĩgjã deenaa Ẽwandamagjã ich paat deepi jaautarr
(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)

¹³ Magbaawai chi p̄rnaanau Jesús aar fariseonaan p̄i-jierram aajem rey Erodos igar narr khũn dũi, makhũnau i dũi iyũmamua nem jẽeumam khãijã khaugba ipeerdu iekhabapãaiwai magum gaaimua i p̄r awaag ithee. ¹⁴ Magbaawai makhũnau ẽrẽuwia i aar barimawia irig maguimajierram anũm:

—Maestro, marau khaphũ nũm, pua nem agchata jaaujem. Pua mag s̄i p̄chdẽu oowai magjõo abaawai mag awi parhoobjã nem jaauba, ante pua chadchata thumaam khũnag jaaujemgui ajim anũm, jãgata aju aai nũ Ẽwandamau nem jaau sim eyaa wẽnũrãag. Pua chan s̄i õrau amachdẽu nem jaaum aig nem jaau nũmũgjã p̄ch khũgurpiba, wa s̄i p̄chdẽu oowai magjõo abaawai ag b̄rre s̄i magau aba aajem. Magua marau p̄rũg jẽeum ig nũmgui ajieram anũm: ¿Chadchata maach meeun judionaanaujã durрпиerram khũn rey Roma s̄iejemũgta impuesto phagju aai nũ wa phagju khaba nũ? ajieram anũm.

¹⁵ Mamũ mag amau s̄i ich imeraa p̄r awaagta mag ichig jẽebaichẽm khaphũ s̄ierr aawai amag magjim anũm:

—¿Pãrau khandheeta s̄i mũ imeraa p̄r auju ẽkha nũma? Daaig phatkhon chi dau daí mũ aig aipidut; mua pãrag oopikhimgui ajim anũm.

¹⁶ Magbaawai chadcha irig phatkhon chi dau daídam deejieram anaabá. Mag deebaawai jürr ich Jesús garmua amag, —Pārau chamug phatkhon gaai, ¿khai khīirta oo n̄, maimua ĩchab ag gaai khai thūrta phā sī? ajim an̄m.

Magbaawai amachdēu, —Romaam rey César khīir khabahab ich thūr dūi ajierram an̄m.

¹⁷ Magbaawai Jesuu amag, —Pārau mag khaph̄ n̄m khai, magan reíg ich paat deenaa, Ēwandamagjā agjō ich paat deebat ajim an̄m.

Amachig magbaawai sī jügderraa n̄isim iekhau warag amachta khīu n̄isijim an̄m.

*Maach meebarm chadcha deeu iuu phiidu*ju khai a jēu-tarr

(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)

¹⁸ Biek āb agjō Jesús aig bēejieram aajem saduceonaan. Makh̄n̄n̄au jaauwai ya maachta meebaadēm chan tag būrjā maach akhaar iuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sierrjēm gaaimua iyūm̄m̄m̄m̄ juau ogthom irig magjierram anaabá:

¹⁹ —Maestro, jōoi Moisés khararrau Ēwandam iek phā p̄arr gaai jaauwai, woun āb n̄i paraa simta mag n̄i dūi chaaijā chukhu meem̄n̄ jürr chi khod ābam wai sim khai, magua ich ag n̄ipai auju aai sim a sim, ag dūi ich naam̄u chaain ooba arr aawai jürr i ithee oo deeg, mag oo deebarm i chainkha n̄isimkhīir.

²⁰ Maimua amachdēupai warag irig nem ĩgkhamamua magjierram an̄m: 'Biek āb ābam khod appai emkhooi siete naajim aajem. Am naam chi nacharamua n̄i auwia ich mag chaai chukhu wēn̄r̄r̄m̄ ee meejim aajem, chi emkhooi. ²¹ Magbaawai jürr chi eem̄u wir aig ich khojaaupai auwi mag dūijā agjō chaai ooba, chi emkhooita meejim aajem. Magbaa jürr ich mag n̄ipai ag eem̄u

auwia mag düijä chaai ooba, agjö ich naamkhunjö meejim aajem. ²² Ich mag ewagjä äbam uiraupai mag siete narr thum thegdupüitarjä ni äbam düijä chaai oobajim anaabá. Maimua ya eudeecha paawai chi uijä agjö meejim aajem. ²³ Magua marau purug khap aag ithee jëeum ig numgui ajierram aajem: Khëchtarr khun mug atag Ëwandamau deeu phiriutkha atham edjä mag amach thumaam khunau äbam uipai autarr aawai, ¿chijäata chi jaai khu chaarkhajuma? ajim anum.

²⁴ Magbaawaita Jesuu amag magjim anaabá:

—Pärau chan büürjä Ëwandam iek phä simjä khaugba, ni i jua theegjä khaugba num gaaimuata sïi warag khïirjug chaurta khïirju numgui ajim anum. ²⁵ Ötarr khun deeu iiu phiidatkha phöbaadëm chan büürjä jua purur abaju, ya am ügtharm Ëwandam chognaan thunum khunjö nüsiju aawai. ²⁶ Mag öor ötarr khunjä deeu iuju khap aag ¿pärau Moiseeu Ëwandam iek phä purr gaai thürba aajë? Ag gaai Ëwandamau Moiseeg, “Müta päar jöoin Abrán khararr Ëwandam anaa íchab jöoi Isá khararr ag Ëwandamau, maimua Jacob khararr dënjä agjö” a sim. ²⁷ “Ëwandam chan oob mag sïi chi khëcham khun Ëwandam khabam. Ëwandaman chi iwam khun Ëwandamau” a phä sim. Irigan nawe khëchtarr khun awiajä agtha iiu numgui ajim anum. Magnaa, Päachta chadcha sïi chaurta khïirju numgui ajim anum amag.

¿Chijäata mandamiento ajapcha ürucha sï?

(Mt 22:34-40)

²⁸ Moiseeg Ëwandamau ich iek phäpitarr iek jawaag chi machnaan eem äbmua mag am ijëjëbkhäm ür sïi awi, Jesuu ich dakhïir wajapha ag eyaa jaubapäaiwai, jürr i aig bëewi irig, —¿Chijäata Ëwandam iek phä purr gaai maachig nem waupi jaau sim eem chi ürucharam agá?

¿Khanta ürrucha Ëwandamau maachig waupim khōsi sī? ajim anum.

²⁹ Magbaa Jesuu mag wounag, —Ëwandamau ich iek gaai nem waupi jaau sim chi ürrucharamun mugta phã simgui ajim anum: “Ürbathü keena, israelnaan: Maach Pör Ëwandaman ichta äbpai thumaam khun Pörkha sierrum. ³⁰ Maach Pör Ëwandam sī par iupai khaba, puch thārauchata khōsinaa puchdëu wauju ayaampierr ichdëu khōsimjö abá” a sim. Maata Ëwandamau nem jaau sim chi ürrucharamugui ajim anum. ³¹ Maimua äbakhai ag garm ich agjöpaimun siebahab ajim anum. Ma sī, “Puch khapeenjã wir aig puchjö daupii abá” a simgui ajim anum. Ëwandamau nem waupi jaau sim gaai chamun khun numiim khāai ürrpaim chan chukhumgui ajim anaabá irig.

³² Magbaawai mag chi machdamau jürr irig, —Maestro, üu pua ag eyaa jaubarüim, jāan chadaugui ajim anum. Maach Ëwandaman ich appaita sierrum; ijöm chan tag chukhum. ³³ Ëwandamta dich thāraucha khōsinaa dich khapeenjã daupii numta Aai i jëujem deg mawia nemchaain khapan thōonaa phaa numua ügthaag jëu num khāijã ajapcha simgui ajim anum.

³⁴ Jesuu oowai mag wounau chadcha agcha ich iek ükhabaawai irig, —Pun pöm waurba chirumgui ajim anum, Ëwandamta puch Pörkhapieg.

Bigaaum khunau mag oobaawai äbmuajã tag irig jëubajierram aajem.

*¿Mesías khai iewaa ajī?
(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)*

³⁵ Jesús Aai i jëujem deg Ëwandam iek jaau siëwia jürr ich garmua aig narr khunag magjim anum:

—¿Khan jãgwia Moiseeu Ēwandam iek phã p̄atarr jawaag chi machnaan iek mag Cristo rey David khararr ag chaain ewagam kh̄un d̄en aajē? ajim an̄m. ³⁶ Ich Daviuchajã Ēwandam Akharau ichig iekhapibaawai ich ag Mesías igwiapai “maach Pör” abajieb. Ante irua phã p̄arr gaai mag simgui ajim an̄m:

“Maach Pör Ēwandamau maach Pörög ‘M̄ch iek theeg chir̄mjö aag m̄ d̄i āba m̄ juachaar gar jupbã ajim, p̄ch oomapha aajem kh̄un thum mua p̄ch jua ee p̄rka dee n̄m ora.’ ” (Sal. 110:1)

³⁷ Mag ich David khararrauchajã Ēwandamau p̄iju aajerr igwia “maach Pör” a iekhatarrta, ¿jãga p̄ar iek í David chaain ewagam kh̄un d̄enpai aju aajē? Mag s̄i ich chaapai aju akhiin, ich paarmua mag “maach Pör” abakhamgui ajim an̄m amag.

Mag i ijējēbkh̄m ðor p̄m aig th̄narr kh̄unau i iek ũrm kh̄osi ũr naajim aajem.

Jesuu chi machnaan igwia iekhatarr

(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesuu Ēwandam iek jaaumamua magjim aajem:

—Moiseeu Ēwandam iek phã p̄atarr jawaag chi machnaan d̄i khai, kh̄ir khaph̄ abat ajim an̄m. Jãkh̄unan s̄i khajūa bü duurg jūanaa kaaijã ee ðrau amach saludaawaijã amach thö iekhapim kh̄osita s̄ierjēem ajim an̄m. ³⁹ Jãkh̄unan amach Ēwandam i jaaujem deg weetwaijã amachta pör garcha thumaam kh̄unag kh̄ir j̄rkha juupjem, amachta warm kh̄un kh̄aijã wajapcha n̄m awia. Maimua ðor chaauram kh̄unau amach aar thach kh̄m̄kh̄ir th̄urwaijã, parhooba jupba, amachd̄uta kh̄aidu wajapcharam j̄a au s̄ierjēemgui ajim an̄m. ⁴⁰ Khoopaa ũin dau aph̄um dijã khechthug aumaajerram. Mam̄ mag s̄ierjēemta chadcha amach

magba chithëem amkhïir, Ëwandamag jëeuphöbaadëmjä pua chuuu aphöbaadejemgui ajim anum. Pari amach jäg sierrjëm paran Ëwandamaujä am gaai jua khaaba deejugui a jaaumajim aajem.

Khoopaa uui ofrenda

(Lc 21:1-4)

⁴¹ Biek äb Jesús Ëwandamag jëeujem deg am phatkhon phiejem khïirphee oo sïejim aajem. Mag oo simua jürr bëe thunum khunau ag ee phatkhon puarüi ërëu dich thunumta eerpa oo sïejim anaabá. Irua oowai riknaanaun phatkhon pöm dee naajim anum. ⁴² Mamu riknaanau mag phatkhon dürrcha dee pua num ee, khoopaa uui äb aphuu khitum bëejim aajem. Mag bëewi phatkhon chi dau daídam numpai wai sierr warre mag numwe ag ee dee puarüijim anaabá. ⁴³ Mag khoopaa uuyau phatkhon büruu wai khërrardam thum deebarm oowia Jesuu ich khapeen ich aig thürkha auwia, —Keena, mua pärag jaaukhingui ajim anum. Jäg khoopaa uui dau aphuu khitumua phatkhon büruu deejieb mamu, Ëwandam dakhïiran tagam khun khäaijä üruchata deebarmgui ajim anum. ⁴⁴ Warm khunau sïi amach dën sobtarr eemta Ëwandamag dee naabahab. Mamu jäg khoopaa uui aphuu khitumua chan magba, ich dën äbmiecha agua ich thach khöju arrdamta warre thum deebarmgui a jaaujim aajem.

13

Aai i jëeujem di örau pogueupüiju Jesuu jaautarr

(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)

¹ Mag Aai i jëeujem deg sïewia öberbaadeewai i ogduba wënnraajerr khun eem äbmua chi Jesuug, —Maestro,

pudë oobá ajim anum, mokpör dapkhamua sīi di ooimū joothuthūud ēu dūnum.

² Magbaawai Jesuu irig, —Ar jāg di dap dūnūnidum pua oo chirabá; jāg thūnum chan mok pör ābjā ābam ūr ich jāg ajapha joothuthūud sīerrabam. Jāg thūnumun sīi thumaa ōrau pogueupūijuuta jāg dūnumgui ajim anum.

Ēwandamau maach i agkhaimū paawai nem oomaju
(Mt 24:3-28; Lc 21:17-24; 17:22-24)

³ Maigmua ērēubaadeeu mag Aai i jēujem di khīirphee durrsī Olivo anum gaai sīeimajim aajem, ich khapeen dūi. Maimua barwi ya i jēkhit jupbaimaawai Pedroou, Santiago, Juan maimua Andrés dūimua amach jayapam khūnau irig jēumamua magjierram anum:

⁴ —Pū iek mag jāg mokdau joothuthūud thūnum thum ōrau pogueupūiju anum, ħma jāgwaichata magjuma? ajim anum. ħKhan jāg nūm gaaimua cha pūchdēu jaau simjō Ēwandamau ijaaurjō oopijuma ajierram anum, mag Aai i jēujem di pogueupūimū pam?

⁵ Magbaawai Jesuu amag, —Magan mua pārag jaaukhimgui ajim anum. Maimua jaaubaadēwia, Keena, khīir khaphū wēnūrrathē; oob chikhamnag pāach udāraa khūgurpimiet ajim anum. ⁶ Mua pārag mag chirūmūn, mūg atag paawai ōor khapankham khūnau amach iekpai mū iek gaai thūwia, “Mūta ag Cristoou Ēwandamau pūiju aajerr” awia, ōor pōm khūgurmajū aawaita mag chirūmūgui ajim anum. Pari makhūnau pāachig magwia khāijā oob pārau am iek ūkhamiet ajim anaabá, am wawimamua.

⁷ Juurhi phiidūju theega jajaaukhamjā pārau ūrjugui ajim anum. Mamū pāachdēu mag ūurwai oob jāphiermiet. Ichiita jerrba chadcha ich mag aju. Magjup mamū ma chan agtha Ēwandamau pāar i agkha nūm khabamgui

ajim anam. ⁸ Magbaadēm dūi īchab durr mæg wējōm ee amach eepai jūrr durr chaauram khūun dūi wērbūjurau, amachta jūrr chikhamnaan khāyau ūrpai am khōchgau. Mag num dūi īchab durрпиerr ūur theega duuimam dūi jādau theegjā burru. Mamū mag numūn sīi warrpem Jōoirau ōor dau aug waupi simūugui ajim anam.

⁹ Pāach mordam wir aig ūarkhabathū. Thethem khūunag pāar pūr deewi judionaan Ēwandam iek jaaujem degjā pāar gaai amau mas deemaju. Mū gaaimua pāar khaibag waumkhīir amau pāar gobernadornaan aarjā warrwi reinaan aarjā warrmaju. Mamū magūm khūun aar pāar warrwaita warag pārau mū iek jaauwīmūcha amag jaaujugui ajim anam. ¹⁰ Ēwandamau mæg durr i agkhaju nawe mæg ōor peerdu aaujem iekhan ichiita thumaa durr warpham magwe meupierr jaadubjugui ajim anam īchab. ¹¹ Mag pāach pūr aauwai, thethemnaan khīirphee iekhaagpaawai, oob pārau, “¿Khan ata mū iekhajuuta mūgbaadēma?” a khīirjumiet ajim anam. ¿Khan jāgwi mua mag chirú? Ya maig chan pāar pāach khīirjugdamaupai iekhabam; magbaadēm aiguin ich Ēwandam Akharauta pārag iekhamkhīir khīirjug deeju aawaita mua mag chirabahab ajim anam. ¹² Mag jaran wir aig khod ābam khūunjā chi ūkhaba sim garmua ūu mū iek ūkha khērūm thethemnaanag jaaupūimaju, ich khodpai wir aig thōomkhīir. Amach dēnnaanjā mū gaaimua thōomkhīir thethemnaanag jaaupūimaawai chi dēnnaanaujā ich agjō ajugui ajim anam, amach chāin dūi wir aig. ¹³ Pāachdēu mū iek ūkha durrum gaaimuajā thumaam khūunau pāar oomapha aju. Mamū magūm gaaimua phithur dau aug wau numjā igba mū dūi ubū khērūmūn ūu peerdujugui ajim anam.

¹⁴ Ēwandam i jaaumie Daniel khararrau jaautarrjō, Aai i jēeujem deg ierr phadnaankha num khūunjā dubba aajem

aarta woun ãb bëewia ichta maig ierr s̄eichēm oobaawai, Judea durr n̄m kh̄un pabü ee durr dapag ee d̄rbat ajim an̄m. (M̄g iek ph̄a sim gaai oonaa th̄r simua wajapha khaph̄ abá.) ¹⁵ Ich maagwai jua ǖiwai ich dih̄eu ür kh̄ijã sim khai, ich nem ph̄e awaan awi oob tag ierrag dubam. ¹⁶ Wa magba di chaaur ich phidag ee kh̄ijã sim khai, oob tag degag mam, ich khajũajöm kh̄ijã j̄raan. ¹⁷ Mam̄ j̄e, apdurr ajim an̄m, magbaadēm jaar ar un̄in j̄or khithēm kh̄un, maimua ĩchab un̄in ar chaaindam daumeraa j̄ud döpi wai durrum kh̄un! ¹⁸ Magju nawe p̄arau Ĕwandamagta j̄eubat ajim an̄m, eeu d̄gölp magbaad̄ewia edau kh̄örg jaar kh̄ijã p̄ach dau apha w̄en̄rradukham. ¹⁹ Mag jaarta wajappa ðor dau aug waujupa. Mag jaar ðor dau aug waujü chan Ĕwandamau m̄g j̄eb ompaaju nawejã ooba, ni ag khurjã agj̄o chan abaju ajim an̄m. ²⁰ Mam̄ magbaadēm ich Ĕwandamau b̄urjã kh̄ai eeg buchdu auba ich mag warag apikhiin, ni ãbjã peerdubaju. Pari ar ich iek ükha n̄m kh̄un daupigau, irua kh̄ai khapan deju atarr üu magcha deebajugui a jaumajim aajem.

²¹ 'Magbaadēm ee ðrau p̄achig, "Oobat, cham̄uta warrgarwe Ĕwandamau p̄iju aajerrauwai" aawai, oob ükhamiet. Wa magbam khai, "Ar simta ichiuwai" aawaijã, oob ükhamiet ajim an̄m. ²² Mua mag chir̄m̄un amach iupai amta Ĕwandamau p̄ijim an̄m kh̄un d̄i Ĕwandam i jaumien an̄m kh̄unjã s̄i s̄eukha chikham kh̄gur w̄en̄rraju aawaita mag chir̄ngui ajim an̄m, khap amkh̄ir. Makh̄unaun chadcha Ĕwandamauta amach p̄ijim amkh̄ir, ag na ðrau nem ooba aajempa ðor dauderraa wau w̄en̄rraju. Mag nem wau w̄en̄rr̄mua ich Ĕwandamaucha j̄r auwi ich iek ükhati autarr kh̄unpa kh̄gur êkhajugui ajim an̄m. ²³ Magnaa amag, Mua ya

pārag jaaubarmgui ajim anum, magju nawe khap amkhīir; maagwai pārag much bēēju nawe khīir khaphu abat a chirumgui ajim anum.

Jāga Emkhooi Iewaa deeu bēēju

(Mt 24:29-35; Lc 21:25-36)

²⁴ 'Mag ðor ajappa dau aug wau dichtarr khur ĩchab āsdawam edaujā khīwia edaram edau argjā khījugui ajim anum. ²⁵ Magbaadēm dūi phīdagjā edjā eemua khūibaadeewai tagam nem Ēwandamau nem waumatarr edjā ee sīsidampata sīi parhooba amach sīsid arr chaur aaidu jōrrjēe thunūisijugui ajim anum. ²⁶ Magbaawaita thumaam khūnau much chi Emkhooi Iewaa chadcha edjā baug ee dau daau urum oojurau. Ya maig mug jēb gaaim khūn thum chachbaadēm aawai muchta nem jua theeg thumaam khūn Pōrkha bēejugui ajim anum. ²⁷ Mag much pierrum dūi mua much chognaan durrpierr aaidupūijugui ajim anum, muchdēu much ithee jur autarr khūn thum ābam aig biirdu aumkhīir.

²⁸ Mag jajawagmamua, 'Pārag khap amkhīir mua jaaukhimgui ajim anum: Pārau khaphu num, mūig Israel durr igo khēr khukhuur aadēmūn thumaam khūnau ya chadcha dōchūmie burru dakrapakham aajem. ²⁹ Ich agjōta ajugui ajim anum ĩchab, much chi Emkhooi Iewaa bēēju gaai paawaijā. Cha mua nem jaau chirum thum ich ag ee öbēbērgmam pāach daūa oobaawai, khaphu abat ajim anum: ya much chi Emkhooi Iewaa deeu bēeimū chirum. ³⁰ Mua pārag mag aai i jēujem di ōrau pogueupūiju a chirumūn, cha ðor thunūm khūn khēchju nawe, cha muchdēu jaau chirumjō thumaa chadcha ajugui ajim aajem. ³¹ Edaujājā mug jēb dūi thum chukhu aadēju, mamū cha mua pārag jaau chirum chan sēukhaawai khabam; jāan thumaa ich ag ee öbēbērgmajugui ajim anum.

³² 'Mam̄ mag m̄ bēēju ed chan ni ābmuajā khaugbamgui ajim an̄m. Ēwandam chognaan ūgthar th̄n̄m kh̄n̄naujā khaugba, ni m̄chdēujā khaugba, āba ich m̄ Ayaupaita mag m̄ bēēju orajā khaph̄m singui ajim an̄m.

³³ 'Mag p̄achdēu m̄ bēēju orajā khaugba naawai muan p̄ragan, nem parhoobam nem wauba Ēwandamagpaita jēu n̄n̄ jēu n̄n̄ abat a chir̄mgui ajim an̄m. ³⁴ Mag m̄ bēējuun, woun āb deum durr maagpaawai ich chognaanag chi morkh̄m dēnjō ich di th̄amkh̄ir̄ jaanaa, amachpierr phidagjā jaaukhawi, chi puertdi th̄ajemugjā ajapha oopaar jaau p̄awai petarrjōta singui ajim an̄m. Maagwai p̄ar chi di gar nem th̄a n̄isierrjōta n̄mgui ajim an̄m ich khapeenag. ³⁵ Mam̄ p̄arau ni ābmuajā mag m̄ bēēju khaugba naawai s̄i wajaphata kh̄ir̄ khaug n̄isit ajim an̄m, m̄ bēewaim ithee. P̄arau khaugbam, khan orata m̄ bēēju: kheeraa aadēm ee, edachanaa, āspa urumua āth̄arr b̄iebaadēm ee, wa edpherre kh̄ijā, ni ābmuajā khaugbamgui ajim an̄m. ³⁶ Eeu s̄i dēgōlp m̄ d̄n̄n̄ubaicheewai m̄ d̄i wētaag p̄ar agtha kh̄ir̄ khaugba kh̄i n̄mjō n̄m kh̄ijā oochēdukham. ³⁷ Cha mua p̄rag mag jaau chir̄m chan s̄i p̄ragpajjā khabam; maan thumaam kh̄n̄n̄ itheeta mag jaau chir̄mgui ajim an̄m. Maguata muan p̄aba, kh̄ir̄ khaugbath̄u a chir̄mgui ajim an̄m, m̄ bēewaim ithee.

14

Jesús p̄ar awaag ibēptarr

(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

¹ Jesuu mag ich khapeenag ich mawia deeu bēēju jaauwai nemkhoo pōmaam burraag kh̄aidam numpai waur s̄ejim aajem. Mag phiesta ičhab Pascua a th̄urjem; ajapcharan maar meeun judionaanau pan s̄i ich j̄ag levadura chukhu wauwia seman ēntēr khoojem ag

semanma. Mag phiesta burru khāai khapan khaba waaur num ee, phadnaan chi pōrnaanau Moiseeu Ēwandam iek phā puatarr jawaag chi machnaan dūimua āba bi-irdūwi khīirjug jur naajim anaabá, nemdam būur abarm gaaimua Jesús imeraa pur auwi thōopūyaag. ² Amach odegpain mag i thōopūiju khīirju naajieb mamu, jurr tagam khūnau, “Keena, mug nemkhoo ee maadēu i thōoba sūju. Magba akhiin ōor pōm mug wējōm maach dūita meeukhaju” aajeejim anum.

Uirau Jesús pōr ee jūgdeeu chootarr

(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

³ Mag num ee Jesús Betania phōbōrdam ee mawi woun Simón anum deg thach khō sējim aajem. Ich mag Simón ibūur wauwi “phīe paraa khitarr” a thūurjeejim aajem. Maig i thach khō simta, uui āb jūgdee didam durrrkhudau alabastro anum dēn boteedidam wau khitum dūi dubchējim aajem. Mag ee jūgdee narrdo anum dēn thūpaaga sim ipir aibēejim aajem. Mag jūgdee khīir nem parhēpag sierrum. Mag sim dūi jua ee dubchēwi, chi boteedidam ō khōorpnaa, ōor dakhīir Jesús pōr ee choopūijim anaabá. ⁴ Mes gaai i dūi āba thach khō narr khūnau amach daúa mag jūgdee parhēpagkhamta sīi i pōr ee choobarūim oobaawai āaur khūnau wir aig-pai amach khapeenag, —Keena, ¿khantheeta jāg jūgdee parhēpag simta sīi jāg ār choobarma? ajierram anum, ⁵ jāg sīi par ār chooju khāai, parhēphu pērpūiwa ag phatkhonau ūu dau aphuum khūn khīirdam jāsenkhaju aai sierrtá.

⁶ Mag bigaam khūnau magbaawaita jurr ich Jesuu amag, —¿Khantheeta pārau mag uui khīir naau iekha num? ajim anaabá. Jāgbarmua irua mu dūi ūu abarm khabahab; idēu i sīi khajapha sūbat ajim anum. ⁷ Dau aphuum khūndaman pārau pāach ee ich jāg oo wai

wënurrjugui ajim anəm. Maagwai pāachdëu nemdam deem khōsim aig pārau amag deēju aai naabahab; pari m̄ chan pārau pāach ee ich mag m̄ oo wai wënurrabajū. ⁸ M̄g m̄irau ichdëu khīirjuawai ajarpa simjōta abarbahab m̄ d̄i. M̄g m̄ p̄r ūr jūgdeeu choobarmua m̄ meebaadeewai aukhëraan arrju nawe ya irua m̄ kha phuur sim khabahab ajim anəm. ⁹ Magnaa, Īs mua chadcha pārag mag chirumgui ajim anəm: M̄g atag pawiajā durrierr Ēwandamau ōor peerd̄a aujem iek jaau wënurr̄m d̄i ĩchab m̄g m̄irau m̄ d̄i m̄gbarmjā jaaub khaba jaaju. Mag, ooba arr kh̄unaujā ĩchab i iigjeejugui ajim anəm.

Judaau Jesús p̄rp̄itarr

(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)

¹⁰ Mag phadnaan chi p̄rnaanau Moiseeu Ēwandam iek phā p̄atarr jawaag chi machnaan d̄imua ich Jesús dakh̄u wai n̄m ee, ich d̄i doce wënurraajerr eem āb Judas Iscariote a th̄r s̄irrau phadnaan chi p̄rkha n̄m kh̄un d̄i iekhaan majim aajem, jāga ichdëu amag Jesús p̄r deēju a jawaag. ¹¹ Maimua mawia chadcha Judaau amachig Jesús p̄r deēju a ūrbaawai chi phadnaan p̄rkha n̄m kh̄un oneeu phōbaadëwia chi Judaag phatkhonpa deēju ajierram anaabá. Ichig mag phatkhonpa deēju abaawai chará āba i imeraa p̄r auwia warre amag amach jua ee deēju khīirjugpaita wai s̄isijim anaabá.

Jesús ābmiecha ich khapeen d̄i thach khōtarr

(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

¹² Pan leadura chukhu wauwia warrpem phiesta burr n̄m edcha judionanau nemkhoo jaram ithee ovejadam thōowia edau khēubaadeewai khoojem. Magua ich mag edcha Jesús khapeenau irig, —¿Jampaita marau p̄ na phiejāb wauwimaju aai n̄ma? ajierram anəm.

¹³ Mag ichig jëebaawai ich khapeen eem numí ich aig thürkha auwi püyaagpamua amag, —Päär maar na Jerusalén phöbörög ërëubaadët ajim anəm. Nau päar ya phöbör ee paaukhabaimaawai pärau woun äb döthür ee dö jöi arrum ooimajugui ajim anəm. Mag woun döthür düi mam oobaawai i ëudee wëtwi,¹⁴ i dubbaimam deg düi dubwia, chi dikhuug mɔ imeerba, “Maestroou pɔrɔg jëeupijim, ¿jamta í ich khapeen düi äba nemkhoo jaram thach khöju aai chirú?” a jëebat ajim anəm. ¹⁵ Magbaawai mag wounau päar ügthaa warrwia dijã pöoma sïi wajappha jar sim pärag jaaju. Maigta phiejãb wauwia sïi maar na wajapha nem khïir khaug sïubat ajim anəm, mag ich khapeen ichdëu päiju khunag.

¹⁶ Jesuu amachig magbaawai, chadcha i ipierr Jerusalén phöbörög ërëuwia ooimaawai, chadcha amachig jaautar-rjö ooimajierram anaabá. Mag oobaimaawai maig mag nemkhoo jaram ovejadam wai narr wauwia sïi i baraata oo nũisijim aajem.

¹⁷ Mag ich na numí püitarr aawai ya kheuraa aadëm ee, tagam khun düi barjim aajem, warm khunau phiejãb wau wai narr aar. ¹⁸ Mag barbaimaawai thach thöikhawia ya äba mes gaai khö nũmua Jesuu amag, —Keena, mua warre pärag jaaukhimgui ajim anəm: Mɔ cha iekha chirum iekhau maach khapeer mɔig maach düi äba thach khö simuapai thethem khunag mɔ pɔr deejugui ajim anəm.

¹⁹ Jesuu amachig mag iekhabarm ürwia warre ökhïirjuu nũisijim anaabá. Mag ökhïirjuu nɔm iekhau jürram khunau irig jëjëeu aajeejim anəm, chijãguata magju khap aag awi. ²⁰ Mamɔ par mag ichig jëjëeukhamjä amag chi thürjã jauba, sïi, —Pãach mɔg doce nɔm eem äb mɔ khö chirum thëp ee ich panau sïkhö sim wounauta mɔ khaibag waujugui ajim anəm. ²¹ Mɔ düi magbarmua Emkhooi

Iewaan Ĕwandam iek phã sim gaai jaau simjõ ich ag eyaata öbëbergmam. Mamũ jë, apkhiitũ chi mag mũ përpüi sim woun! Ante magju khapnaa thaababa arr amuan üucha akhamgui ajim anũm.

²² Maimua mag iyüũ thach khö nũmua Jesuu pan jua ee auwia, Ĕwandamag üu ajim anaa khõreunaa amag ñapüinaa, —Mũg pan khõbat. Mũ mũ morougui ajim anũm.

²³ Maimua ich agjõ jarrdamjã jua ee auwia, ag paar Ĕwandamag üu ajim anaa, deeu amag ñapüijim aajem. Magbaawai thumaam khũũnau ag eem döjierram aajem. Mag ñapüiwia ich Jesuupai magjim anũm:

²⁴ —Jãg döbarmũn mũ bagau, warrgarwe Ĕwandamau õor düi iek deeu aajerr. Mamũ mũg iekhan iek iuriugui ajim anũm. Mũg pãar ithee mũ bag mũg vinojõ khitam ãr-barmuata Ĕwandamau, ïsmua atagan chadau pãar peerdu wëñũrraju aai nũm a jaau simgui ajim anũm. ²⁵ Maimua, Mua warre pãrag jaaukhingui ajim anũm: Mũg vino döbarm aigmua mua chan tag döba, ãba Ĕwandamta thumaam khũũn Põrkha sïsim edta deeu ag khãyaujã ajarcharamta döjugui ajim anũm.

*Jesuu jaauwai Pedroo bũũrjã i khaugbam aju jaautarr
(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)*

²⁶ Jesús mag ich khapeen düi ãba mes gaai iyüũ thach khö naawia, meukhaarjã Ĕwandam iek Salmos anũm gaaim auwia, Olivo durrsiig ërëujim aajem. ²⁷ Mag wëtwia mam pabaimaawai ich Jesuu amag magjim anũm:

—Nau pãach thumaam khũũnau mũ mũch appai barpũaju. ¿Jãgwi mag chirú? Ich warrgarwe Ĕwandam i jaaumienau Ĕwandam iek phã pũarr gaai ich mag aju a siewaima. Mag amau phã pũarr gaai jaauwai, Ĕwandamau ãdũraa chi nemchaain pap õrag thõõpiju a sim, mũ igwia.

Mag mu thōopüyaag pur athaawai p̄ar s̄i nemchaainjō parhoob p̄ach papjā khaugba, chawag aaidūju a phā simgui ajim anum. ²⁸ Pari mag mu thōopüiwiajā deeu iiu phiidūwia mūchta p̄ar na majugui ajim anum, Galileaag. Mamta deeu p̄ar d̄i oojugui ajim anum ich khapeenag.

²⁹ Jesuu mag iekhabaawai Pedroou irig magjim anum:

—Mu khapeenau p̄ ogdūwia chawag aaidutkhwiajā mu chan būrjā p̄ aigmua chawag ogdūbamgui ajim anum.

³⁰ Pedroou ichig magbaawai Jesuu irig, —P̄ mag iekha chirab mam̄, cha mu iekha chirum iekhau nau āspajuag āthārr biek numí b̄eju nawe ōrau p̄chig j̄eubaawai pua biek thārjup mu khaugba chitum ajugui ajim anum ichigcha.

³¹ Magbaa Pedroou j̄urr irig, —P̄ thōbaimam aar thōi-maju awiajā mua chan p̄ kha ogdūbajugui ajim anum.

Pedroou mag ijējēb khaawai tagam khūnaujā ich agjō, “Maraujā p̄ kha ogdūbaju” a iekha naajim aajem.

Nemjīrdō Getsemaní anum ee Jesús oraatarr

(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)

³² Jesuu ich khapeen ich d̄i phē arrwia nemjīrdō Getsemaní anum ee barwia amag, —Mu chum Ēwandamag j̄ewaan mamich, p̄ar muig n̄isit ajim anum tagam khūnag.

³³ Magpet awi thārjuppai ich d̄i phē arrjim aajem: Pedro, Santiago maimua Juan. Maimua amach appai aphōbaadēm aig, Jesús nem ōkhīirjuuga aadēmua gaai machaaga aadējim aajem. ³⁴ Ich magbaadeewai ichd̄eu amag magjim anum:

—Mun d̄egōlp gaai machgau ōkhīirjuuga aadēm; āba mūch thōjuuta khīirju chirumgui ajim anum. P̄ar muig n̄isit, mam̄ daukhana abat. Oob khāimiet ajim anum amag.

³⁵ Magpet awi ichin ag atgajärpai kanieu phöbkhanaa, jëb gaai dagau durnaa, Ëwandamag jëeumamua i gaai machag äwatpibaju akhiin üu akham a jëeumajim aajem. Magnaa, ³⁶ —Tata, pü ithee chan büürjä phithurm nem chukhum. Pua khōs chirum khai mü peerdü athá ajim anum, mü dau aphuu aju nawe. Pürüg mua jëeu chirum, mamü müchdëu khōsi chirumjō khaba püchdëu khōsimjōta abá mü düi a jëeumajim aajem.

³⁷ Mag jëeu siewi am aig bëewi oocheewai am khäi numta oochëjim anaabá. Magbaawai jürr Simonagta, — Püün sīta khāi chirabma. Pü chan oradam äbjä pöd daukhana aju khabahab ajim anum. ³⁸ Sī jäg khāi nüü aju khāai Ëwandamagta jëeubat ajim anaabá, dösätäg üdüür pāach thü aupim ugua. Mua oowai pāach ödiwan chadcha pārau jëeum khōsi durrumta pari daphökgauta pödba numgui ajim anum.

³⁹ Mag iekha püawi deeu am aigmua petajim aajem. Maimua Ëwandamag ichdëu nacha jëeu sīerrjō ich ag iekpai iekhamamua deeu jëeumajim aajem. ⁴⁰ Mag jëeu sī awia deeu oon bëewaijā, i khapeen daphökgau pödjā dau ëeba, sī khäidutkha thünnumta oochëjim anaabá. Mag daphökgau pödjā dau ëepiba thünaawai Jesuu amachig iekhabaichëmjä pöd i iek ükhaju khaugba naajim anum. ⁴¹ Mag biek thärjupam gaaijā agtha khäidutkha thünnum oobaicheewaita deeu amag, —¿Agtha pāar sī khāai gaaita nü? Khäigap nem püabat ajim anum. Pekau pöm sīsidum khüünag müch chi Emkhooi Iewaa pür deeu ora pabaichëbahab. ⁴² Phiidutkhabat, maimua maach khapeen aar wëttarrau ajim anum. Mü oomapham khüünag mü pür deeu wounan ya dakpa urumgui ajim anum.

Jesús pür arrtarr
(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

⁴³ Jesús agtha mag iekha dñum ee, ich khapeenpai mag doce narr eem äb Judas anumta ðor pochag urajim anum. Mag wëdurum khunnan äaur khun sïi espaar jua panhapha bëe thunaawai tagam khun sïi pa düijä bëe thunaajim aajem. Makhun phadnaan chi pörkha num khunau Ëwandam iek jawaag chi machnaanau tagam khun jöoin chi pörnaan düimua pütarr khun ajim aajem. ⁴⁴ Mag chadcha ðor pochag bëewi ya chi Judaau ag nawe, “Nau mua mawia päach dakhïir khïir üu athamta pur auwia athaadët” a jaau wai sierr aawai, ⁴⁵ chadcha ich düi wënrurum khun dakhïraa ichdëu jaautarrjö Jesús düi äba dñuuwimawia irig, “Maestro, ¿jãgpai chirú?” anaa i khïir üu athajim anaabá.

⁴⁶ Magbarm bürre chi soldaunau Jesús phur thuur auwia i purphöbaadëjim aajem.

⁴⁷ Mamü chi khapeen i düi wënrurr khunau amach dakhïir mag amach khapeer purphöbaadëm oobaawai äb-mua ich espaar chi baindegam surr a jëu aunaa waa phadnaan thumaam khun pör ag chog kachta bis abarmun oorthu werbpüijim anaabá. ⁴⁸ Mag ich purphöbaadeewai Jesuu amag, —¿Pãrau oowain mun sïi ðor nem jïgkhanaa ðor thöomiejöta chirab ajim anum, jãg pãrau sïi mü aig jua ee jiernem panhappai bëeg ithee? ⁴⁹ Ag na ed ëepierr pärag mua Aai i jëeujem deg Ëwandam i jaaujeewai büürjä pãrau mü pur auba arrta ïsta chadcha pãrau mü pur auju ed ajimgui ajim anum. Pari pãrau mü düi mügbarmun, jãan mü igwia ich Ëwandam iek phã sim gaai jaau sim thumaa ich ag ee öbëbërg mamkhïirta chadcha mügbarmgui ajim anum amag.

⁵⁰ Chi khapeenau mag amach dakhïir amach Pör purphöbaadëm oobaawai tag irigjä ooba, sïi warag khaphig phöbaadëwia ich appai barpuajim anaabá. ⁵¹ Mamü mag amau ich appai i werpuawia athaadëm ee, ëwan äb

sĩerrauta sīi börrjöoupai öpũũnaa dũi i ĩudee maa ajim aajem. Mamũ chi soldaunau mag woun dũi mam oo athaawai i pũr awaag ĩkha naajim anũm. ⁵² Pari mag ich gaai pũrbaichee sīi warag am jua ee chi börrjö jẽu pũawi ich jãg mor kharr khaphigbaadẽjim anaabá.

Jesús judionaan Asamblea ee warrtarr

(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55,63-71; Jn 18:12-14,19-24)

⁵³ Soldaunau mag Jesús pũr auwia ãb mag phadnaan thum thũnũm khũũn pörkha sim aar warrjierram aajem. Mag mam i wai dubphöbaadeewai aig pos aimajierram anaabá: tagam khũũn chi phadnaan pörkha nũm khũũn, judionaan Asamblea eem chi pörnaan, maimua agjö Moiseeu ĩwandam iek phã pũarr jawaag chi machnaanpa thum ãba. ⁵⁴ Mag i pũr athaadẽm ĩudee ĩchab Pedroou sīi warppaimua oopũpũig mawia phadnaan pör sīejem ag di ũjãrr dũi dubwi jupimajim aajem, guardianaan Aai i jẽeujem di thũajem khũũn bigaau. Mag jupimawi i iek õt uu thũnũm bigaau dũi chi guardianaanpa ãba õt khãai oo chirsijim aajem.

⁵⁵ Maagwai phadnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea eem khũũn dũimua chi Jesuu nem wauba arrta sũukha i gaai thũpũiju ĩkhaajeejim anaabá, magũm gaaimua i thõopãaig. Mamũ chadcha irua büũrjã nem khaiğba wauba sīerr aawai ⁵⁶ parii i khaibag waupi jaau nũm khũũnaujã sũukha nem ĩgkham khõchgau amach iekpai parhoob jaabaadẽphũmjã pöd i pũr auba aajeejim aajem, mag ihãbajã khaba sīi aaiğhur nem jaauphõbaadẽp aawai. ⁵⁷ Warm khũũnau mamagkham ee, jũrr deum khũũn büjãau paaukhabaadẽwi chi thethemnaanag ich khĩircha, ⁵⁸ —Marau maachdẽucha i iekha sim ũurwain, irua mũg Aai i jẽeujem di õrau da ĩu auba arrjã sīi thum pogueupũiwia, õor juajã igba, khãai thãrjuppaim ee deeu

ëu dunnuuju a iekha sim ùrjimgui aajeejim anaabá jùrram khunnau.

⁵⁹ Mam̃ par jùrram khunnau mamagkhamjã ihãbajã deeba, sîi warag maadëujã khaugbata jaauphõbaadëjim añm.

⁶⁰ Magbaa chi phadnaan pöröu sîi mag õor pos thunñm ee phiidubaadëwi Jesuug, —¿Pua am iek ùr chirú? ¿Khan jãgwi jãg p̃a iekhamapha sîi? ajim añm. ¿Pua chadcha mag iekhajî wa iekhabajî? Jaubá ajim añm.

⁶¹ Mam̃ mag̃m̃jã Jesuu b̃urjã j̃ujã aba, sîi warag kh̃iuu s̃isijim anaabá. Mag ich iek ùkhaba abaawaita deeu chi phadëu p̃aba jëeumamua irig, —¿P̃uuta chadcha Ëwandam Iewaa ichdëucha j̃ur auwi p̃üiju jaaujerrá? Marag jaubá ajim añm irig.

⁶² Magbaa Jesuu, —Ëera, chadcha m̃uugui ajim añm. M̃ug atag p̃arau m̃u Ëwandam thumaam kh̃uun kh̃aaijã jua theeg ùrpai sierr̃m bigaau i juachaar garcha jup chir̃m̃jã oowi ùgtharmua edjã baug ee urumjã p̃aach daúacha deeu m̃u oobajup ajim añm.

⁶³ Jesuu ich dakh̃iir mag iekhabarm ùrbaawai chi phadnaan pöröu ich khaj̃ua mor gaai j̃ua sierr̃ta s̃urr abarm̃n warre jëbp̃üijim anaabá, kh̃iir machgau. Magwia ich khapeenag, —Keena, ¿khan atchata maadëu deeu kh̃uunau jaau ñm̃ta ùrm ig ñma? ajim añm. ⁶⁴ Ya irua ich iuucha jaau siëbahab ajim añm. P̃arau thumaam kh̃uunau i iekhabarm ùrbarm, chadcha irua Ëwandam dau na khaigba iekhabarm. ¿P̃arau m̃ug woun d̃üi jãgaaju kh̃iirju ñu keena? ajim añm ich khapeenag.

Magbaawai thumaam kh̃uunau ihãba, —Jãan iekkhör p̃öm siëwai ichiita thõop̃üijugui ajierram aajem.

⁶⁵ Magphõbaadëwi ãaur kh̃uunau warag i kh̃iir gaai ichõoujã thunaa, putiujã i dau phãarj̃unaa, i gaai mas waunaa, juajãaujã kh̃iidadcha deejeejim añm. Magnaa

ogthom irig, —¿Khaíuta pɛ gaai mas deejĩ? Magan jaaubá aajeejim anɔm.

Mag jũrram khɔnau i mag wai naawai chi Aai i jeejem di thɔajem guardianaanaujã dũi i khĩdadcha deejejim aajem.

Pedroou bũurjã Jesús khaugba chitɔm a iekhatarr
(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18,25-29)

⁶⁶ Mam ierr Jesús dũi mamag khaawai Pedro iek i di ũjãrr chirajim aajem, daaugajãr. Maig i chirɔmta i aig ɔɔi ãb bееjim aajem, phadnaan thumaam khɔn pørkha sim ag chog. ⁶⁷ Mag ɔuirau Pedro òt khãai sim oobaicheewai i khĩir eerpa wai dɔnɔ awia irig, —Pɛjã ichab Jesús Nazaretpierr dũi nũrraajem khabahab ajim anɔm.

⁶⁸ Ichig magbaawai i iek irua, —Mɔ khabam, mua khaugbam pua khaita jaau sim khai a chirajim anɔm.

Magwia warag dawag mawia puertdi daaugajãrm aar i oothẽu chiirbaimamta, ãthãrrta kekerekee aadėjim aajem. ⁶⁹ Maimua deeu ũmaai chi ɔuirau ichdẽu i oobaawai aig òor thɔnarr khɔnag, —Chamɔg woun chadcha Jesús dũi nũrraajerr khabahab ajim anɔm.

⁷⁰ Mag, biek numiim gaaijã Pedroou irua magɔm Jesús khaugba chitɔm ajim anɔm. Mamɔ ag khur nɔɔpai awia deeu ũwaai aig narr khɔnau, —Chadcha pɔn ichab Jesús khaperau. Pɛ Galileapierr khabahab ajim anɔm. Maguata pɛ iekha sim ũurwaijã pɛ iek gaai merak chukhu s̄sim khaphõbaadėjim anɔm irig jũrram khɔnau.

⁷¹ Pari ichig mag nɔɔ paawai Pedro iek warag irua chi Jesús igwia, —Chadcha mua magɔm woun khaugab chitɔmta mɔɔg mag naab. Mɔ s̄ukha chirɔm khai, Ēwandamau mɔ gaai jua khɔaba deeu aai simgui a chirajim anaabá.

⁷² Pedroou mag irua chan bũurjã Jesús khaugba chitɔm a iekhabarm ee, deeu ũmaai chi ãthãrrta kekerekee ajim

anaabá. Mag áthárr biek numí b̄ie dichdimaawaita Pedroou warre Jesuu ichig iekhamatarr kh̄iir eyaa aad̄ejim an̄um, “Áthárr biek numí b̄ieju nawe pua biek th̄árjup ōrag būurjā m̄u khaugba chit̄um a iekhaju” ichig Jesuu jaautarr. Ichig magtarr thumaa kh̄iirju athaawaita warre ōkh̄iirjug machag aad̄emua icharaucha ō jāsehne b̄ie chir̄um ajim anaabá.

15

Jesús Pilato aar arrtarr

(Mt 27:1-2,11-14; Lc 23:1-5; Jn 18:28-38)

¹ Maimua ag āspaaup edpherre thum chi thethemnaan ābam aig podpajierram aajem, kh̄iirjug j̄urwi Pilato aar paawai Jesús khaibag waupiju jaau khaph̄u jawaag. Maig naajim aajem: phadnaan chi p̄orkha n̄um kh̄um̄n, Moiseeu Ēwandam iek ph̄ā p̄uarr jawaag chi machnaan, judionaan eem j̄ooin chi thierrnaan maimua tagam kh̄um̄n agj̄o chi Asamblea eem kh̄um̄n pa th̄unaajim aajem. Makh̄um̄nauta amach thumaam kh̄um̄nau Jesús jua j̄ukhanaa Pilato aar arrjierram anaabá. ² Mag ich aar wai barbaimaawai Pilatoou ich Jesuug —¿Chadcha p̄uata judionaan Reí? a j̄eujim an̄um.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá khaph̄u jaaubap̄uim ajim an̄um.

³ Mag warag chi phadnaan p̄orkha n̄um kh̄um̄nau ich kh̄iircha iek p̄om amachd̄eu jaaum aig s̄eukha iekhamatarr igwia ⁴ deeu ūmaai Pilatoou irig, —¿Khan j̄ágwi p̄a iekhamaphamj̄o s̄i? ajim an̄um. ¿Pua ūrbahab, j̄urram kh̄um̄nau p̄uch kh̄iircha p̄uch khaibag waupi jaau n̄um?

⁵ Mam̄u parii Pilatoou ichig mag j̄eue ahaukhamj̄ā s̄i warag kh̄iūu abaawai ich ōdegpai, “Wounaan m̄ug oohba chit̄um” ajim an̄um.

Warre Jesús thõopi jaautarr

(Mt 27:15-31; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:6)

⁶ Pilatoou ag nawejã añopierr mag phiesta Pascua anum burrwai presonaan eem ãb parhoobam chi phõbõrpienau jëeubarm õbeerpääijeejim. ⁷ Maagjerr aawai ich mag jaar woun ãb Barrabás anumta deelum khun dui cárcel deg preso sïejim, ichdëu gobierno dui õor meeukhapiwia ag meeukhaa ee õor thõotarr gaaimua. ⁸ Mag nemkhoopierr preso ãb sïi õbeerpääijerr aawai chi phõbõrpien ãbam aig biirdawia ag na Pilatoou ichdëu aajerrjõ preso ãb õbeerpüimkhïir irig jajaau aajeejim anum. ⁹ Ichig magbaawaita Pilatoou amag, —¿Pãrau judionaan Rey Jesuuta murg õbeerpüipi nu? a jëeujim anaabá jürr amag.

¹⁰ Irua mag Jesuuta õbeerpüim khõsi sierran, phadnaan chi pörkha num khunau sïi amachdëu Jesuu nem wau nurrarrjõ pöd nem waubam gaaimua iekkhõr wau num iekhauta mag i pur dee wai num khaphu sierr aawaita mag iekhajim aajem. ¹¹ ¡h! Mamu Pilatoou mag iekhabaawai chará chi phadnaan pörkha num khunau sïi warag õor wawikha thunujim anum, thumaam khunau ãba Barrabaata sïi ich jãg weepüipi jajaau amkhïir.

¹² Mag Barrabaata sïi õbeerpüipim khõchkha num urbaawai deeu Pilatoou, —¿Mag judionaan Rey anum dui mua jãgajuma? ajim anum.

¹³ Magbaawai warag serereukhamua Jesús warre pakuls gaaita meerphëpi jajaau aajeejim anaabá.

¹⁴ Magbaa jürr Pilatoou amag, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujïma ajim anum, pãrau mag warre i thõopi jaau num?

Mamu irua magbaawai chará warag ich mag pakuls gaaita meerphëpi jajaau aajeejim anum. ¹⁵ Mag warag serereukhamjã puaba aawai, õor pöm mag thunum jürr ich düita meeukham ugua, chadcha am ipierr Barrabaata

weepüipi jaaujim anaabá. Maimua chi Jesús jürr wupi jaaunaa pakuls gaai meerphëpüimkhïir warre amach jua ee deepüijim aajem.

¹⁶ Magbaawai chi soldaunau Pilato sïejem ag di üjãrr chi Jesús warrwia soldaun thum äbam aig thürkha aujierram aajem. ¹⁷ Mag warrnaa, irig khajüa khichphë khïir jüapinaa, ich agjö miu dën wëjüch phuurthä waunaa, pör gaai pörsirkha jüapipüijierram aajem. ¹⁸ Mag jüapipüinaa juau ogthom chi soldaunaupai i wau iekhamamua, — Jlägpai chirú judionaan Rey? aajeejim anum.

¹⁹ Mag wai numua i pörchajã paau wanaa, khïirchajã ichöou thunaa, sïi i wau num iekhau i khïirpheejä kaniëu phöbkhakha aajeejim anum, amach rey anumua. ²⁰ Mag i dau aphaa wau wai num awia, amachdëu irig khajüa khichphë khïir jüapitarr deeu ëer auwia, ich khajüa chaardamta deeu jüapipüinaa, pakuls gaai meerphëpäain athaadëjierram aajem.

Jesús pakuls gaai meerphëpüitarr

(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

²¹ Mag Jesús pakuls gaai meerphëpäain arrum ee, am khïirphee woun äb Simón anum ich phidag eemua ich diig urajim aajem. Mag woun Cirenepierr ajim aajem, Alejandro düi Rufo anum am aai. Chi soldaunau mag Simón oobaawai jürr ajués irigta Jesuu pakuls arrmaa atarr arrpijierram aajem.

²² Mag ërëu phöbaadëwi buchagdam Gólgota anumug arrjierram aajem. Maach meüan mag Gólgota anumun Pörpá Durrsí a simu. ²³ Maig Jesuug vino mirra ee waaurëu sim döpiju êkhajierram anaabá, khaparr aadëmua gaai machag thënum äwatamkhïir. Mamä Jesuu büurjä döbajim aajem. ²⁴ Mag dee numjä döba abaawai ich mag pakuls gaai meerphëpüijierram anaabá. Mag meerphëpüiwiä, khaíuta i khajüa wai sïsiyu khai awi,

chi soldaunau i khajüa jüajerr ür phatkhon bar jemkha nũmua amachpierr agdaujõ gan aumajierram aajem.

²⁵ Mag amau i pakuls gaai meerphëpäaiwai ya edaupherr garm las nueve thũnaajim aajem. ²⁶ Mag i meerphë wai narr pakuls gaai i pör ür ësapdau phã sïejim anaabá. Mamũ mag nem khaigbam wautarr jaauju chukhu arr aawai sïi “Judionaan Rey” a phã sïejim. ²⁷ Mag i meerphëbapüim dũi ïchab agjõ nem jïgkhaajem khũn numí amach khïkhïetdõ i bigaau pakuls gaai meerphëgkhapüijierram aajem: äb i juachaar gar, maagwai äbakhai i juawë gar. [²⁸ Mag nũm aiguin warrgarwe Ëwandam i jaaumienau phã pũarr gaai, “Chi khaigbam khũn jãrr wai naaju” a iekhatarrjã thum chadcha ag eyaata öbër sim.]

²⁹ Mag i pakuls gaai meerphë wai nũm aig dich nũm khũnaujã i wau nũm iekhau irig eerpanaa, üiphũur-phũurna, “Wa jãgũm khabá, puan mag Aai i jëeujem dijã thum pogueupüinaa deeu khãai thãrjuppaim ee ëu dãnũuju aajerrta, ³⁰ jãg pua wir aig pũchpai peerdũ auwia jãg pakuls gaaimua eeg uurbabãma” aajeejim anũm, dich nũm khũnau.

³¹ Sïi dich nũm khũnaujã irig mag iekha ërëu dich thũnaawai ich agjõ phadnaan chi pörnaanaujã Moiseeu Ëwandam iek phã pũarr jawaag chi machnaan dũimua amach ee wir aigpai, “Bigaaum khũnan peerdũ autar-rta jũrr wir aig ichpai chan pöd peerdũ auba sim” a iekha naajim anaabá, i waauwai. ³² Magnaa ichigcha iekhamamua, —Israelam Rey, ¿pũch khabá öor peerdũ aumkhïir Ëwandamau püitarr? Magan pakuls gaaimua eeg uurbabaaad anaajim aajem. Pũ chadcha maar dakhïir eeg uurbamũn, maach daúacha oobaawai marau pũ iek ükhaju anaajim anũm irig.

Ich düicha mag äba ðor numí agjö pakuls gaai narr khunnaujã irig iek khaigba iekha naajim aajem.

Jesús meetarr

(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

³³ Ich mag ed edausie thunum ee dëgölp edau khíbaadëm abarmun sïi warre edaramjöta jöisijim anaabá. Mag khí thunuu awia edau phuuibaajër las tres naata deeu edau aardubaadëjim aajem. ³⁴ Ich mag edau khíbaadëm ee Jesuu thet äa a khitawia, “Eloi, Eloi, ¿lema sabactani?” ajim anum. Mag sim aig maach meúan: “Aay Êwandam, ¿khantheeta pua mu mug dau aphuu chirumjä murug oobanjöo aadëma?” a simuu. ³⁵ Magbaawai aig ðor narr khunnau Jesuu mag iekhabarm ürbaawai jürr amach khapeenag, —Keena, päadë úrbat. Maguan warrgarm Êwandam i jaaumie Elías khararrta ich aig thür simwai ajierram aajem.

³⁶ Magbaawai äbmua khaphigbaadëwia, putjö üüpphë khitum gaai vino adchuchúu simta dorrðnaa aibëewi, pa gaai bunnua, i i aig na aujim aajem, ag gaaim bereu dömkhïir. Magnaa ichdëupai warm khunnag, —Jägnaan chad idëu sïi ootarraugui ajim anum, daau chadcha Eliaau bëewi i eeg jiirbapüichëju.

³⁷ Pari mag num ee deeu Jesuu thet äa a khitawia warre chaaupabaadëjim anaabá. ³⁸ Magbarm bürre íchab Aai i jëujem deg ierr dijã garcha put nem parrg sim ëu wëjorrrta sïi ügthaamua eeg surr abarmun warre jãrrcha thoophem numí jijirar jöisijim anum. ³⁹ Mag Jesús äa awia meebaadëm oobaawai chi soldaun am capitán chi Jesús jiir wëjöm khïirphee oo ðunarrau, —Chadchata jãgan mug wounan Êwandam Iewaaugui ajim anaabá.

⁴⁰ Maig íchab uninjã naajim aajem. Makhunn uninau sïi warppaimua eerpa durruu ajim anum. Chi maig narr

khũun, María Magdalena ajim aajem, āb agjö María a thür sierrpa. Mag María Santiago ād anaa ĩchab José ād ajim aajem. Maig deeam uui Salomé anũmjā dũi sĕjim aajem. ⁴¹ Ich makhũun uuinauta i Galilea ee nũrraawaijā i dũi wẽnũrrũmua irua nemdam iigwaijā thumaa irig au dedee aajeejim aajem. Maagierr aawai Jerusalemagjā i dũi bẽewia dũi aig naajim anaabá. Pari makhũun appaijā khaba, mag tag uuin khapan am dũi bẽetarr khũunjā ĩchab aig naajim aajem.

Jesús aukhẽrtarr

(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

⁴² Amau mag i dau aphũũ wai khẽumaa arran sĕi nem thum khĩir khaug sĕiujem ed ajim, jua ũi kheeujem noram. ⁴³ Mag ya kheeraa aadẽm ee, woun āb judionaan Asamblea eem José Arimateapierr majim aajem, Pilato aar. Mag woun ĩchab chi thethem ajim anaabá. Mag wounaujā ĩchab Ēwandamau maach peerdũ aumkhĩir pũiju jaaujerr bẽeju anũmta nũajeejim aajem. Ich mag wounauta Pilato aar mawia ⁴⁴ irig jẽeuwimajim aajem, chi meemdam arrwi aukhẽraan maag. Mag Jesús meebaadẽm a ũrbaawai Pilato warre jũgderraa aadẽjim anũm, irua khĩirjuawain Jesús meeba agtha iiu sĕiju aai simta mag meebaadẽm a ũrbaawai. Magbaa Pilatoou chi capitán mag dũi meerphẽ nũm aar sierrjā thũrpũijim aajem, magug khap jẽeu oog. ⁴⁵ Maimua chi capitán bẽewia chadcha meebaadẽm a jaabaawai Pilatoou Joseeg arrmkhĩir jaaujim aajem. ⁴⁶ Magbaawai Joseeu dĕesdam pẽr auwia, mawia, mag Jesús chi meemdam pakuls gaaim eeg jiir aunaa agua ajapha pũrẽupũijim aajem. Magnaa ag nawe jẽbdi durrbũ khõpag ee chi khõrm sierr ee aukhẽrwia chi jẽbdi i ee ajapha mok põr põm simua joothũ pũajim aajem. ⁴⁷ Mag chi binaandam jẽbdeg aukhẽrbarm uuin numiim khũunau warppaimua oo naajim aajem. Makhũun uuin āb María

Magdalena ajim anum, maimua ābkhai José ād agiö María a thüürjerr ajim aajem.

16

Jesús iiu phiidutarr

(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

¹ Mag thumaam khun jua üi kheeujem ed khēubaadeewai María Magdalena, ābakhai María Santiago ād maimua Salomé düi amach thārjupam khunau jügdee pērka sūjierram aajem, agua Jesús kha phuraan maag. ² Maimua ag noram domighed āspa ēebaadeewai edaupherre ðor mor dawaa aadēm ee, i aukhertarr jēbdi aar oon wētjierram aajem, mag jügdeeu i kha phuraag. ³ Mag wētwi amach appai khud ee, —Keena ¿khaúta chi jēbdi ürüm mok maachig chawag pürēu deejuuta mæg wētúma? a iyüu wēnurrájam aajem.

⁴ Mamua mag iyüu wētmamua barimanaa ooimaawai, chi jēbdi i ee mok pör pöm simua joothu sierr jürr chawag pürēupäi thunum oimajierram anaabá. ⁵ Magbaawai warag ierr dubwi ooimaa, woun āb ēwanaa khitumta sīi khajüa bāpphä khajüa bü etherr jüa simta mag jēbdeg juachaar gar jup oo sim oimajierram aajem. Amachdēu mag oobaawai warre jāphierr phōbaadējim aajem. ⁶ Mag un jāphierr phōbaadēm oowi chi woun khajüa bāpphä jüa sierrau amag, —Oob jāphierrmiet ajim anum. Mua khaphu chirum, pārau Jesús Nazaretpierr ar pakuls gaai meerphē thōotarrta jür wēnurrum. Pari i muig khaba sēbahab ajim anum, ya iiu phiidūwi petarr aawai. Pädē oobat i aukhertarr ee sīi khāidu pari simgui ajim anum. ⁷ Maimua amag, Ērēubaadēwi i khapeen tagam khunagjā jaaui Pedroogjā jaubat ajim anum: “Ichin ya pāar nawe Galileaag petam. Nau jamta i ooimaju” a jaubat ajim anum, ichdēu amachigcha ag nawe jaautarrjö.

⁸ Amachig magbaawai jāphierr n̄m iekhou bü duui durrumta eerpamjō dawag öberd̄utkhawi khaphig phöbaadējim aajem. Maimua chi Jesús khapeen aar bard̄utkhaimaawaijā, agtha jāphierr narr aawai, büürjā iwiir ābam kh̄unagjā jaubajierram aajem.

*Jesuu María Magdalenaag ich oopitarr
(Jn 20:11-18)*

[⁹ Maimua mag domighed āspaau Jesús iiu phiid̄wia María Magdalenaagta nacha ich oopijim aajem, i aig öberch̄ewia. Ich mag ̄wi mor eem ajim aajem, ag nawe ich Jesuu mepeen khaigbam kh̄un siete dau daau jurkh̄uip̄itarr. ¹⁰ Ichd̄eu mag oobaawai chi Jesús d̄ai w̄n̄urraajerr kh̄un gaai machgau b̄ie durrum aar mawia amag jaauwimajim anaabá. ¹¹ Mam̄ mag amachig ich daúacha Jesús iiu phiid̄wi nem moná n̄rr̄m oojim a jajaaukhamjā i iek ūkhabajierram aajem.

*Jesús ðor numí kh̄ud ee w̄tmarr kh̄un aig öberch̄etarr
(Lc 24:13-35)*

¹² Magtarr khur deeu ūwaai deeu kh̄iir theгнаa ich khapeen numí phöbör eemua kh̄ud ma sim ee w̄tmarr kh̄unagjā ich oopijim aajem. ¹³ Mag amachig ich oopibaawai makh̄unaujā agjō deeu ewag w̄t̄wi ich agjō chi i d̄uicha ogd̄aba w̄n̄urraajerr kh̄unag jaauwimajierram aajem. Pari makh̄un iekjā büürjā ūkhabajim anaabá.

*Jesuu ich khapeen once narr aig b̄ewia ich oopitarr
(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)*

¹⁴ Maimua ābmiecharam gaai paawai Jesuu ich khapeen once ābam aig thach kh̄ö narr aig b̄ewia ich oopijim aajem. Maimua iȳumamua amag meerrau s̄ujim anaabá. Mag meerrau s̄utarran, maan ich iiu phiid̄wi n̄rr̄m ootarr kh̄unau jaau n̄mjā amach j̄ug theegau

büürjã ükhaba arr gaaimuata mag meerrau sũjim aajem.
¹⁵ Maimua ich Jesuu magjim anum amag:

—Jãimua ërëu phöbaadëwi Êwandamau ðor peerdu aajem iekta durрпиerram magwe thumaam khunag jaaupetat ajim anum. ¹⁶ Chi mæ iek ükhawi ich pör choopi sim khü üu peerduju. Mamæ chi mæ iek jaau num ùr simjã ükhaba sim chan Êwandamau i peerdu auba warag i isegrüijugui ajim anum. ¹⁷ Chi mæ iek thäraucha ükha num khunau mæhdëu aajerrjõ, mua mæch juapá deebarmua ðor mor eem mepeerjã öbeerpi jaabaawai chadcha dau daau öbeerpüimajugui ajim anum. Magnaa ïchab deelum meu ich meu khabamta ag nawe iekhaajerrjõ iekhaju. ¹⁸ Nemkhör benen paraam gaai juau pürbaawai khaakhiinjã büürjã chig abaju. Öor thöojem pakhër khãijã ðrau döpirüiwiajã büürjã chig abaju; mag num düi ïchab ðor mor masim khun kõiit Êwandamag jëeunaa am gaai juadamau pürbarmuapai monaaupüimaju a jaaujim aajem. Mua pärag mag nem waupi chirumæn, mag päachdëu wau num gaaimua ðraujã mæ iekta pärau jaau num khap amkhïraugui ajim aajem.

Jesús ügthar matarr
(Lc 24:50-53)

¹⁹ Jesuu ich bü ogdüba aajerr khunag mag jaau aaipabaadeewai ich Êwandamaucha maach Pör Jesús ich aar aujim anaabá, ügthar. Mag Jesús ügthar pabaimaawai warre ich Êwandam bigaau i juachaar garta jupimajim aajem, ag nawe ichdëu amag jaaujerrjõ. ²⁰ Magbaawai i khapeenau wëtwi chadcha amachig jaautarrjõ durрпиerram magwe maach peerduajem iek ðrag jaau wënrürajim aajem. Mag amau jaau wënrümpierr ïchab ich Jesuu am juag oojeejim anaabá, ag na ðrau ooba aajem nempa amag

waupi sim gaaimua. Magum gaaimuata õrau chadcha
kharh̄ aajeejim aajem, amau i iekta jaau nam.]

Ĕwandam Iek
New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 13 Mar 2019

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9